

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת קרח תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטריסיים:

היכל הקודש וויליאמסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב
ליבערטי
Heichal Hakodesh Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh Boro Park
1011 41st Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:
www.BreslevCenter.com

צו הערוך די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיזוק פאר די
אידישע שטוב
212-444-9169

קול
ברסלב
212-444-9191

חיזוק יומי

צו באקומען די חיזוק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג
347-630-2876

אימעיל
chizikyomi@gmail.com

שבת. פרק שלשה עשר – האורג דף קז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 תוספות

1 **גמ'** תחת כנפיה. תחת כנפי כסותו, ואין יכול לצאת, שנגעל כנפיו מאליו. וישב ומשפחו.
 2 בן, ואינו צריך לפתחו לו חלון, ואינו אלא שומר: לנעול את ביתו. ודל אדם עושין
 3 בן. המפסי. מבקע מורסא. קרויטרא: אם לנעול את פה. בחוספתא מני הכני אם
 4 לוקח לפתחו לעשות לו פה, כדרך שרופאים יש עבשיו עושין, דמתקן לו פתח: תיב.
 5 משום בונה פתח, או משום מתקן כלי. מה לי
 6 לתקן מקנה, מה לי לתקן כלי: ואם להוציא
 7 ליה. של עבשית, ואינו חושש אם תחזור
 8 ותחסום מים: פטור. ומותר, דאין כאן חסוק.
 9 ורנן נמי לא גזור בה שבות, משום צערא:
 10 ומתב של די. וניטלה בשבת: ליטול בה את
 11 הקוף, והינינו דומיא דלקח, דמבער ליה, ואינו
 12 חושש אם יסחם מיד. וקאמר גיטלה וחסוקה.
 13 ממש של די היא ממש שחופין בה בגדיה.
 14 ומשום אפסחם בתורה וקיל שק לפתוח בה את
 15 ה'תלת', קרן לה לאתי' ממש של די: קערה.
 16 של חרס: פופין. למתחילה, ולא שיבכה את
 17 הבר, ואימעינן כהלי נטיל להחלת דבר שאינו
 18 נטיל בשבת: על עקרב שלא תשוד. ואינו ג'
 19 הדמילא מתוציא:

הדרן עלך האורג

12 **שמינה** שרצים החובל בתן חיוב. לשון שפי'
 13 הקונטרס משום נטילת גשמה עיקר.
 14 כרפי פפר' ככלל גורל' (לעיל דף עה). **הצדן**
 15 לצורך חיוב. ואתי' מיש דאיצטריך האב לומתני
 16 טפי הצדן לצורך חיוב. בכל דובני שבת נמי לא
 17 מחיבי ריש אלא לצורך ואומר ר"ה לדכחי תנא
 18 ליה האב, לאשמעינן דבשרא שקצים ורמשים
 19 שלן עור – צריך שיחבון לשום עור.
 20 דתמינה לאו לצורך קיימי. אבל בשמינה שרצים
 21 דרישא, ריש לחם ער – תמתיחו וצדן לצורך
 22 עור, לכחי תני עורן חביו וצדן למדיחי פני
 23 משום עור: **שלא** לצורך פטור. פירש רשי:
 24 דאין במתני ניעור. פטור אפילו לצורך. אלא יש
 25 לפרש: דאפילו במתני ניעור – פטור. משום דהוי
 26 מלאכה שאינה צריכה לעופה. ורית מחוק מ'
 27 דתירשמי: **אמר** שמואל ר' יוחנן בן נורי היא
 28 דאמר שמינה שרצים יש להם עור. תימה
 29 לר': דעבי' לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן אלא
 30 לענין טומאה, אבל בשבת – דילמא חודו ליה.
 31 דהוא ער של עגל הרך הוי כבשר לענין טומאה,
 32 דהוא ער של עגל הרך הוי כבשר לענין טומאה,
 33 חובל בתן חיוב ידיל' רעור של עגל הרך ושל
 34 העובל בתן חיוב עור – הוי כבשר לענין טומאה
 35 משום דרביכין וראוין לאביהא. אבל ער ח'
 36 שרצים, כבר שמואל דטעמא דרבנן צדנשי ליה
 37 כבשר – משום דאילי בתר גיטשא, דבחדשי
 38 בהישרו ודחשינו (תליון דן קבב) ולא משום
 39 רכיכות – דלא רכין כולי האי. ובין דלית להו
 40 משום עור – הויבול בתן פטור, כמו בשאר
 41 שקצים ומישים: **ע"ב** לא פליגי רבנן אלא
 42 והא ספקין בפי' דעורו ורובים' (שב' ודבישתי
 43 קמיפליגי: ופי' בקטנת הרובים) אל דרשי
 44 'הטמאים' ואיבא למיעור דרב דהבא לטעמיה,
 45 דהני התם גשמייהו ולא אילי בתר גיטשא.
 46 ומיהו, בלא הכי אי'א לומר התם כרפי' הקונטרס
 47 דאמאי איצטריך למיעור התם בר גנא אלא
 48 פולאי, וע"כ ברייתא דרדשי 'הטמאים' קיימא כרבי ע"כ נראה דרבנן דומתין דרתם נמי אית להו דרשה ר'טמאים', אבל לית להו 'למיעור' תפיסק הענין, וכובח דטמאים לרבות.
 49 ואלה למעט, ומידיהן ריבואי אתרבו ארבע דלית להו גיטשא: האנקת ורובא והלשאה החומט. ורב מרבה כל הנהו דרביכי בתר' למיעור' ונגן גשמתו בכלל. וקצת קשה דאמרין לקמן
 50 מאן קר' – ומידיהן דאילו בתר גיטשא, ואלו רבי ורשי. ואלו רבי דרשי 'הטמאים', והני נכסא לרבי יודיה. וא"כ נמי, ע"כ באן לא פליגי רבי יודיה אלא לענין
 51 טומאה, דרביכי 'הטמאים' אבל לענין שבת – מודה

1 **גמ'** תחת כנפיה. תחת כנפי כסותו, ואין יכול לצאת, שנגעל כנפיו מאליו. וישב ומשפחו.
 2 בן, ואינו צריך לפתחו לו חלון, ואינו אלא שומר: לנעול את ביתו. ודל אדם עושין
 3 בן. המפסי. מבקע מורסא. קרויטרא: אם לנעול את פה. בחוספתא מני הכני אם
 4 לוקח לפתחו לעשות לו פה, כדרך שרופאים יש עבשיו עושין, דמתקן לו פתח: תיב.
 5 משום בונה פתח, או משום מתקן כלי. מה לי
 6 לתקן מקנה, מה לי לתקן כלי: ואם להוציא
 7 ליה. של עבשית, ואינו חושש אם תחזור
 8 ותחסום מים: פטור. ומותר, דאין כאן חסוק.
 9 ורנן נמי לא גזור בה שבות, משום צערא:
 10 ומתב של די. וניטלה בשבת: ליטול בה את
 11 הקוף, והינינו דומיא דלקח, דמבער ליה, ואינו
 12 חושש אם יסחם מיד. וקאמר גיטלה וחסוקה.
 13 ממש של די היא ממש שחופין בה בגדיה.
 14 ומשום אפסחם בתורה וקיל שק לפתוח בה את
 15 ה'תלת', קרן לה לאתי' ממש של די: קערה.
 16 של חרס: פופין. למתחילה, ולא שיבכה את
 17 הבר, ואימעינן כהלי נטיל להחלת דבר שאינו
 18 נטיל בשבת: על עקרב שלא תשוד. ואינו ג'
 19 הדמילא מתוציא:

הדרן עלך האורג

20 **שמינה** שרצים החובל והעכבר וגי' (וקרא
 21 א): תיב. חיוב, שבמיני ניעור:
 22 והחובל בתן חיוב, ויש לתן עור בדמפניו
 23 בכמרא, והוא ליה חבורה שאינה חזרת.
 24 והוא ליה חלודה דרשות. לר"ה. ל"א. כיון
 25 דיש לתן עור – נצבע העור בדם הנצרך בו ג).
 26 דתיב משום בעובי. **ישא** שקצים ורמשים.
 27 כגון תולעת ותקנים ועקרבים: החובל בתן
 28 פטור. דאין לתע' עור: **שלא** לצורך פטור. דאין
 29 במתני ניעור, והוא מלאכה שאינה צריכה
 30 לגופה, ור' שמעון דאמר כדמוק ליה בגמ': תיה
 31 ועוף שברשותו. פטור אם ערן. שרשי ניעורין
 32 ועמריה: והחובל בתן חיוב, ריש דתן עור: **גמ'**
 33 שמונה שרצים יש לתן עולות. ופליגי אדרבנן,
 34 דאמרי ב"העור ורוביה: האנקת הבח
 35 והלשאה והחומט ועודיהן טעמאין כבעדשה
 36 כבשרן. אלאמא: הני איבקה לית להו עור: אלא
 37 המפסאים. בתר והאנקת ורובא כתיב, ודרשינן
 38 ח' תימיה דהטמאים – לרבות שערותיהן
 39 כבשרן. רבובי אפלה' למעשתי הך דקרא קנא.
 40 החולד והעכבר והזבא: אפילו רנן מודה. דיש
 41 לתן עור:

הדרן עלך האורג

25 **שמינה** שרצים האמורים בתורה, הצדן והחובל בתן
 26 – חיוב. וישא' שקצים ורמשים, החובל בתן
 27 – פטור, הצדן לצורך – חיוב, שלא לצורך – פטור.
 28 תיה ועוף שברשותו, הצדן – פטור, והחובל בתן –
 29 חיוב. **גמ'** מדרקתני 'החובל בתן חיוב' מכלל דאית להו עור, מאן תמא? אמר שמואל: רבי
 30 יוחנן בן נורי היא, דתנן, רבי יוחנן בן נורי אמר: שמינה שרצים יש לתן עולות. רבה בר
 31 רב הונא אמר רב: אפילו תימא רנן, ער פאן לא פליגי רנן עליה דרבי יוחנן בן נורי
 32 – אלא לענין טומאה, דכתיב 'אלה הטמאים לכם' – לרבות שערותיהן כבשרן. אבל
 33 לענין שבת – אפילו רנן מודה, ולענין שבת לא פליגי? והתניא: הני דהוה משמינה שרצים
 34 האמורים בתורה – החובל בתן חיוב, דרבי ר' יוחנן בן נורי. והכמים אמריש: אין עור אלא
 35 לחם

קסב שבת. פרק ארבעה עשר – שמונה שרצים דף קז עמוד ב – מתוך מהדורת 'אבן ישראל – (שטיינזולץ)'

1 **אמר** אבין אי עור חלוק מבשר בו. מסקא דפריכא היא טאמי, ודאי אליבא דאבי
2 פליגי שבת ענין. אבל למאי דנפרש רבא ורב ארוא – לא פליגי מידי לענין שבת.
3 ותמה הוא. מין ליקטא קיטנא שנייא דאבי – וזכי פריך מניה? **ה'ר'ר'** את הפירוש בו ר'י
4 פטור. משמע דפטור אבל אסור. ואומר ר'י בשם הרב פרות: דאפי' הוא גוש נטויך האדם –
5 מותר ליקטו ולחשובו מעליה. ומשום צער
6 שיה. אבל אם הוא באותו ענין על האדם אשוי
7 ירא ושניענו כגון על סירבלו מבחין – אסור
8 לטילו, אבל יוכל להפילו מעליו:
9 **יש** ספרים דגרסי: מיט מחיב רבי אליעזר לאו
10 משום דפרה רובה ושיבש הוא. דהא אפילו
11 בכנייה מחיב רבי אליעזר. ופרעוש נקט לירבוא
12 דרבי יהושע. דאפילו פרעוש פטור. ושנייא נמי
13 דמשני לא משמע דגרסי ליה. ור'י נמי מחק
14 מספר:
15 **כיון** שיבש בו כסלע. בניוד ועומד במים
16 מיידי. מרלא מחיב ליה עד שיבש כסלע.
17 ואי
18 **שרצים** האמורים בתורה, החובל בהן – חייב! בשרצים שיש להן עורות. ואיזו היא הבקרה
19 שאינה חוורת – נצור הדם אע"פ שלא יצא. רבי יוחנן בן גוריון אמר: ח' שרצים יש להן עורות.
20 אמר רב אשי: מאן ת"ק – רבי יהודה, דאול בתר גישהא. דתנן, ר' יהודה אומר: הלמא
21 בחולדה. אבל רבנן דפליגי עליה דרבי יוחנן לענין טומאה – לענין שבת מודו ליה. אי הכי,
22 האי 'דברי רבי יוחנן בן גוריון' – 'דברי רבי יוחנן ומחלקתו מביעי ליה'! תני 'דברי רבי יוחנן בן
23 גוריון ומחלקתו'. בעא מנייה לוי מרבי: מנין לחבורה שאינה חוורת? דכתוב – 'התפרש כוש
24 עורו ונמך חבריהו'. מאי חבריהו? אלימא דקאי ריקמי ריקמי, האי 'ונמך חבריהו'! נמר
25 וְנוֹנִי מְכַעֵי לִיה! אלא בפשוט, מה עורו דבליש אינה חוורת – אף חבריה אינה חוורת. וישאר
26 שרצים בו. הא הורגן – חייב, מאן תנא? א"ר ירמיה: ר"א היא, דתנאי, ר"א אומר: החורג
27 מבינה בשבת – בהורג גמול בשבת. מתקופה לה רב יוסף: עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי
28 אליעזר אלא בכנייה, דאינה פרה ורבה. אבל שאר שרצים והמשים דפרין ורבין – לא פליגי.
29 ושניהם לא למדיה אלא מאילים, רבי אליעזר סבר: באילים, מה אילים שיש בהן נטילת נשמה
30 – אף כל שיש בו נטילת נשמה. ורבנן סברי: באילים, מה אילים דפרין ורבין – אף כל דפרה
31 ורבה. א"ל אבין: וכיפה אין פרה ורבה? והאמר מר: יושב הקב"ה וזן מפרני ראמים ועד ביצי
32 מינים! מינא הוא דמקרי 'ביצי מינים'. והתנאי: טפחי וביצי מינים! מינא הוא דמקרי 'ביצי
33 מינים'. ור'י פרוש דפרה ורבה. ותנאי: הגד פרוש בשבת, רבי אליעזר מחיב ורבי יהושע
34 פטור! אמר רב אשי: צידה אהרנה קרמית? עד כאן לא פליגי רבי אליעזר ור' יהושע, אלא
35 דמר: דבר שאין מבינו ניצוד – חייב, מר סבר: פטור. אבל לענין הריגה – אפילו רבי
36 יהושע מודה. 'הגדן לצורך חייב וכו'. מאן תנא? אמר רב יהודה אמר רב: ר' שמעון היא,
37 דאמר 'מלאכה שאין צריכה לגופה – פטור עליה'. ואיך דמתני לה אהא: המפס מורסא
38 בשבת, אם לעשות לה פה – חייב, אם להוציא ממנה לכה – פטור. מאן תנא? אמר רב יהודה
39 אמר רב: ר' שמעון היא. דאמר 'מלאכה שאין צריכה לגופה – פטור עליה'. ואיך דמתני
40 לה אהא: הגד נחש בשבת, אם מתקע בו שלא ישכנו – פטור, אם לרפואה – חייב. מאן
41 תנא? אמר רב יהודה אמר רב: רבי שמעון היא דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה – פטור
42 עליה'. אמר שמואל: השולח דג מן הים, כיון שיבש בו כסלע – חייב. א"ר יוסי בר אבין: ובין
43 ספריהו. אמר רב אשי: לא תיקא ורבל ממש, אלא אפילו דעבר רירי. אמר מר רב המדוי אמר
44 שרצים. אישויש דו' למעי בהמה ורבל עופר דמשמיעה – חייב. מאי תנא? אמר רבא: ר'י
45 חמורין אסברא ליה, לאו אמר רב ששת: האי מאן דתלש בשתא מחיזמי והיני – מיתייב משום
46 עוקר דבר מגידולו, הקא נמי – מיתייב משום עוקר דבר מגידולו. אמר אבין: 'האי מאן דתלש
47 פטור'
48 דהא המלאכה, וזו אין צריך להיות כאן פתח מעבישי: הגד נחש. נמי הורגה היא המלאכה, וזה אינו צריך לצידה אלא שלא תשכנו. ואם יודע שתעמוד ולא תיחבט – לא
49 יהיה צד: השולח דג. שניה ניצוד ועומד מבעוד יום: כסלע. כרוזב סלע: חייב. משום נטילת נשמה, דהו לא חיי: עבד רירי. שנוגעים בו, חוש היריון מן עורו לא תאצבע: דליל.
50 עקר, שפוחיתו על ידי לדולל זה: בר המדוי אסברא ליה. אי טמא דהא מילתא: בשותא. והמולד, וכל מתוך הדיקום, מרחיב הקמץ. מרחיב הקמץ: שותא. מיתייב. ואם נא פ' שאינו
51 מחובר לקרקע. פטור. מבריינן בעלמא (עירובין דף תג.) מאירא רבי:
52

למה ששני חכמים. בשחיתות חולין אילו שערותיהן כבשן, והיא דאי משבשתא היא. ארובה, למה ששני חכמים – אין להם עור, דהא עורותיהן כבשן קאמרי: ואמר אבין הכי קאמר אין עור חלוק מבשר. אלא לאותן ד' שלא מנו חכמים חולין ועבדו וצב ותשמת. אבל האקדה וזכח והלפאה והחוטם וזכח חלוק מבשר, ולא תני בתורה. ומיט שקיאי לרב: א"ל רבא אמר למה ששני חכמים. ראי שקיאי חזק למה ששני חכמים. פטור

שבת. פרק ארבעה עשר – שמונה שרצים דף קח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קסח

תוספות

1 וא"י סוד הוא היכי מרובי ליה קריא. תימה לר"י דאז אפילו נזעה שבכנסים מרבה
 2 קרא וי"ל דברמה נה אשכחן שהיה קרב שיער שבוקן תישימ. וצמר שבראש רחלים.
 3 בדארמון בודים (דף פה) ובחולין (דף צג) ודלא כפיר דאז אלא אופשע עור דוג. א"פ
 4 שרצונה קריבה, אי עור הוא – צריך לר"י ל"ג וקדלו ומא לאקדלו אפיה, אלא
 5 הני ברי. חנונו שמואל ששהה כן יתבאר לרובי וקדלו וקריא.
 6 אמר שמואל גברא רבה קאתי, רחש במיניה. פי:
 7 שבע שמואל שמועה שאדם גדול היה א
 8 כפייה. דע שמואל ששהה מן גברא אותו
 9 אדם גדול, ומתוך כך רחש בפייה. לפי שהמים
 10 היו ערבים מחמת הרוח שהיה מבלבלם. ולפי
 11 שהיה ריחם חזק הרפא מומחה, אל לקרנא אל דה
 12 ליה נכבדה. פי: תירא אם אדא חבס ורוא
 13 לכבדו, באינאו לבתי ואעשה לו רפואה.
 14 אבדונו על מה שראו לו: מניין לדם שהוא
 15 ארזים. וכל אותו ד' מינין ומרביתן מדמי' ומדי'
 16 – יח עור דארומות:
 17 **א"י** חזק חשובו אתו שרצו מלך. וא"ת:
 18 תנת מנו מאליהו, נחרות ועקרות מאי
 19 איכא למימר וי"ל: כיון דמתו שרי, איכא מן
 20 המותר בפך לאו דוקא. אלא מניין ומותר בפך
 21 קאמר: **א"י** עושין חילמי בשבת. הלכה כרבנן,
 22 דבפך קמא דעירובין (דף קד) אמר אין הלכה
 23 כ"י ויסי לא בחילמי ולא בחלוין. ואמר נמי התם
 24 פתח חזק מניין עמא דבר. ופי' כגטרס: דכבר נתנו
 25 הניס בלחו משהו, וכיון דאין הלכה כ"י ברי
 26 בלחיים, כ"ש בחילמי, דאפילו בר הונא בר חינאי
 27 דפליג התם בלחיים מורה בחילמי. ושרי לעשות
 28 מן מלח בשבת ליתו על שפוט עלייהו, אמר נתון
 29 מלח על השבת ואיכא נתון שמפך עלייהם –
 30 שרי אפילו לרבי יוסי, שתשנונתו ממתיק המלח
 31 כמו שנתן:

עלך

1 **א** פסקא וזהמא מיניה, אי לא פסקא וזהמא מיניה. שמואל וקראו הווי ורבי אנורא דגברא מילא,
 2 ויהויה למיא דקא דלו ועבדי. א"ל שמואל לקרנא: גברא רבה קאתי ממערבא, והייש כמעיה,
 3 וקא דלו מיא לאקבולי אפיה קמיה, זיל תתי ליה אפגנניה. **א**ל אשכחיה לרבי, א"ל: מניין שאין
 4 בותבין תפילין אלא על גבי עור בהמה טהורה? א"ל: דכתבי "למען תהיה תורת ה' בפיך" – מן
 5 המותר בפיך. מניין לדם שהוא אדם? **ש**נאמר "ויראו מאוב מנגד את המים ארומים פדם" מניין
 6 למיילא שבאותו מקום? **נ**אמר ב"א "ערלתו" ונאמר להלן "ערלתו", מה להלן דבר שעושה פרי
 7 – אף פאן דבר שעושה פרי. אימא לבו, דכתבי "ומלמס את ערלת לבבכם", אימא דבר דכתבי
 8 "ונה ערלה אונם"? – דנין ערלתו תמה מערלתו תמה, ואין דנין ערלתו תמה מערלת שאינה
 9 תמה. א"ל: מיא שמך? קרנא. א"ל: יהא רעוא דתיפוק ליה קרנא בעיניה. לסוף עייליה שמואל
 10 לביתיא, אובליה נהמא דשערי וכסא דהרנסא, ואשקיה שיקרא, ולא אחוי ליה בית הכסא, פי
 11 היכי דלישתמשל. לייט בר ואמר: מאן דמעצרון – לא לוקמיה ליה בני. וכן הוה. פתנא: מניין
 12 למיילא שבאותו מקום – נאמר פאן "ערלתו" ונאמר להלן "ערלתו" מה להלן דבר שעושה פרי, אף
 13 פאן דבר שעושה פרי, דברי ר' יאשיהו ר' נתן אומר: אינו צריך, הרי הוא אומר "וערל וקר אשר
 14 לא ימול את בשר ערלתו" – מקום שצריך בין זכרות ונקבות. ת"ר: בותבין תפילין על גבי עור בהמה טהורה, וכל
 15 ועל גבי עור נבלות ומרפות שלהן. ונקבות בשערין, ונחירות ונקבות. והלכה למשה מסיני שהתפילין נברכות בשערין ונחירות בגין.
 16 אכל אין בותבין אל על גבי עור בהמה נקבה, ולא על גבי עור תמה טהורה, ואינו צריך לומר על גבי עור נבלה ומרפה שלהן, ואין נברכין
 17 בשערין ואין נחירות בגין. וזו שאילה שאל ביותוס אחר את ר' יהושע דתנ"ך: מניין שאין בותבין תפילין על עור בהמה טהורה? דכתבי
 18 "למען תהיה תורת ה' בפיך" – מדבר המותר בפיך. אלא מעתה על גבי עור נבלות ומרפות אל וכתבו: א"ל: אמשול לך משל, למה ד,
 19 לשני בני אדם שנתחייבו הדינה לנבלות, אחד הרגו מלך ואחד הרגו איספקלשור, איזה מהן משופח? הוי אומר: זה שהרגו מלך.
 20 אלא מעתה ויכלו אמר ליה: התורה אמרה "לא תאכלו כל נבלה" ואת אמרת ויכלו? א"ל: קאלום. מתני' אין עושין חילמי בשבת,
 21 אבל

1 **פ**ירא. פטירות בולין: מאיני דחצבא. עמינים שהוא גדל בשפת הדלי, ממים: שאיני
 2 נקיב פטור. משום דלא מחובר בקרקע עולם הוא: לאו היינו רבתייהו. דאין דרך וריעה
 3 שם. אבל אלו שאמרו – הוא עשיר גדולין: נקיב. מקום מושב נוצה: לא נכתוב.
 4 ודחצבא אמר "כתבתם כתיבה תמה, שלמיה ולא מוסקת: ככפניו. בעולת העוף
 5 שמיטה, שישישעו בעור ככפניו בן. ומקטס
 6 נקיב. לך כפי הנפק מלש כלע"י. נוצה הוא
 7 הדקה שהיא בקישי כמין צמר שאין לה
 8 שיעשים שום: לפי הקוין: למיך
 9 הכתוב שאינו צריך הפשט בעולת בהמה
 10 שפסל ביה עטרה: פ"ד. היינו נקיב: **ב**א
 11 אל: מאי אלהו ויאמר. הימר ואיסור אין חלד
 12 בו ולא בשמים היא: והתנן עצמות הדג
 13 ועורו מצילין באהל המת. לפי שאין מקבלין
 14 טומאה כדתינא בתיב עור, וכל עורו
 15 שומא בו, ועצמות הדג נמי, דכלי עצם
 16 דמקבלין טומאה, מ"קל מעשה עדים: ולפיין
 17 לה, להביא דבר הקא מן הדינים מן הפרטים
 18 ונתן המלפס. אבל דנין לא, קול שאינו מקבל
 19 טומאה חוצץ בפני הטומאה, ומשנהו אין בסיס
 20 בלוי: דהוה דלו, גליחן מנדיה: לאקבילי
 21 אפיה. לעשות מודיעה סביבו כשהוא נפנה
 22 על דופני הספינה שלא יראה גילויו. ע"א
 23 לקטו: ועבדי. ענין עצה, משום עצרו, שאף
 24 הוא עבדו. ומפני שלא היה רוח משבת
 25 וראה המים בעיניו גליחן הכין לשלבו אדם
 26 גדול הוא. והנהר היה משוך מאי' לבלי:
 27 תתי. ותיבין בו בקנבין, אם אין הוא או התמיך.
 28 כמו בר תיקא דאמר גבי יין נסך (ע"ד סו).
 29 כלומר בקדוה אם רחם הוא כלא: פיה
 30 לדם שהוא איוב. דבני נדה הם תיבין. והנן
 31 (נדה דף ט"ז). ד' דמים טמאים באשה ודולין
 32 משום דמתיבין ארומתא. אף על גב דכרן
 33 תנא בהו אמרין: שחור אדם הוא, אלא
 34 שיקא: ונאמר להלן ערלתו. וכן נשתע
 35 (וירקא ט"ז). תמה כמותותיה. גברא תמה
 36 דנין ערלתו מערלת דאין זו אמייה אמה
 37 שאינו מפרש בתוך התיבה ערלת מה: תיפוק
 38 קרנא בעיניה. הבין בו שלטונו בא: אובליה
 39 נהמא דשערי. כדי לשלשל. ורופא היה
 40 שמואל: ולא אחוי ליה בית הכסא. שמתוך
 41 כך מותרה ומתבלבל חובל במיניה, ומתמוגג
 42 כולה: ונקבות. תאירות: בשערין. של אלו
 43 ואחר כך מניסין בדופי הקציצה שלהן:
 44 איספקלשור. זה המרקים בלשון וני: זה
 45 שהרגו מלך. ולא לקו עליו ע"י קאלום.
 46 משופח פיה: **מ**תני' חילמי. שלמיה: א"ל:
 47 אבל

אָבֶל עוֹשֶׂה כּוֹי. מִקְרֵשׁ בְּגֵמִי: וְהָלָא הוּא הַדְּלִימָּה בֵּין רַב בִּין מִטְעָה. וְאֵם מִרְבּוּבֵי אֶסְרוּרִים – אִם הִיא מוֹעֵטִים אֶסְרוּרִים. וְאֵם אֵלּוּ מוֹתְרִים – אִם אֵלּוּ מוֹתְרִים. וּבִקְבָרָא מִקְרֵשׁ דְּלַחְמוֹתָא 1
אִרְ יוֹסִי דְּבוּלָן לְאַיְשׁוֹר. מִפְּנֵי שְׂהוּא בְּמַעְבְּד. מִתְּנֹן אֵת הָאוּבֶל הַתְּנֹן לַחֲבוּב כִּדִּי שִׁיתְקַיְמֵם: וְאֵלּוּ תַן הַמּוֹתְרִין נִתְּן שֶׁפֶן לַחֲדוֹ מִיּוֹם בְּתַחֲתָא. קוֹדֵם שִׁיתֵן הַתְּנֹן לִשְׁנֵן לַחֲדוֹ 2
הַמִּלְחָה. בְּתַחֲתָא קוֹדֵם שִׁיתֵן הַמַּיִם. דְּהַשְׁמַן מַעֲבָב שְׂאֵין הַמִּלְחָה מַתְּעַבֵּר יָסֶה עִם הַמַּיִם, וּמַתְּשָׁ אֵת כּוֹחַ מִדּוּתָא מִי מִלַּח עֲזוּן. אָבֶל אֵלּוּ יִתֵּן מִים וְעַלָּא תְּחִילָה. אִפְּלוּ נִתְּנָן שְׁמֹן 3
לְכִסּוּף. דְּבִשְׁעָה שִׁתְּנָן מִים וְעַלָּא יְדֵי הוּא נִרְאָה בְּמַעְבְּד: “גַּב” מֵאָּן קָאָמֵר. מֵאִי הַדְּלִימָּה מֵאִי מִי מַלְחָה: לְאִסּוּר אוֹ לְתַתִּיר. הָאֵי קָאָמֵר שִׁתְּנָן שְׂרוּן. לְאַיְשׁוֹר לֵאמֹר: לַחְמֵיהּ: בְּבִשְׂרֵי 4
יָרֵק יְכוּשְׁבוֹ לְהַתְּקִיָּם: יִבְסָרָא. כִּלִּי שְׂבוּר שֶׁל 5
חֲרֵס, וְאִינוּ רָאָו לְכֵל חַמְשִׁים כְּשִׁלְּם. וּמִקְצֵין 6
אוּתוֹ לְכֵר: שְׂהִיבִיעָה צִפְחָה בְּחֵם. כָּהֵם כָּהֵם הַמִּלְחָה 7
מַעֲבָבַת מַלְשָׁקֵי: לְמוֹתְרֵיכֶם. לֵאמֹר: לֵאמֹר: אֵלּוּ דְּגִים: אֵלּוּ 8
מוֹלְחִין עֲזוּן וּזְבִיעָה. גַּר יְדֵי תַחֲבוּב וְחֵד, 9
שֶׁהַמִּלְחָה מַעֲבָבֵן וְנַעֲשִׂין קִשְׂי. וְהָיִי חִיקָן: 10
מִרְיֵשׁ תְּהֵן מִלְּתֵינָא פּוֹלְחָא. בְּשָׁתָא: פּוֹלְחָא. 11
עֲזוּן: בְּיַהֲדֵי. תְּחִילָן בְּגוֹדוֹם עֵבֶל מִי שְׁלוֹן קִלְפֵיהּ: 12
מִיְסָלָה לֹא מִלְּתֵינָא. שְׂתֵים יְהִי: מִבּוּלֵי. בְּשַׁעַת 13
אִכִּילָה מַטְבִּילָא וְאִבְרִילָא: קִלְפָה חִיצֵינָה. 14
דְּבִיעָה הֵיא תְּחִלְתוֹן. אֵלּא אִיָּיד דְּתַנִּי בְּחָדִי 15
אֲתֵרֵן תְּנִבֵן קִלְפֵיהּ. וְקָט כְּהֵ גַב מִי שְׁלוֹן קִלְפֵיהּ: 16
אֵין וְצִינָן מִכְּפֵי מַיִם. שְׂתֵמִישְׁרֵין וּמִתְקִישְׁרֵין 17
וְנַעֲזֵרֵין: אֵלּוּ טַבַּע נִבְרָא בְּיָמָא דְּסָדוּם. מִפְּנֵי 18
שֶׁהַמַּיִם מִלְּחוֹדִין, וְכַח מִלְּחָתָא מַעֲבָב מַלְשָׁקֵי: 19
וְהַפְּתִיחָה מִיְסָלָה. דְּרָסִים הָאָמְרוּן כְּהֵ הַפְּתִיחָה: 20
בְּשִׂרָאָה בְּעַם. בְּתַמִּיהּ: מַחוּל מִיְסָלָה מִתְּחִילָה וְתִלְחָא 21
וְרָסִין. מִי אֶסְרוֹר מִשּׁוּם רְפּוּאָה. דְּגוּזוֹר רַבָּן 22
בְּכֵל רְפּוּאוֹת בְּשֶׁבַע מִשּׁוּם שִׁחָתָא סַמְמִין, 23
וְאֵלּוּ מִרְפּוּאוֹת אֵת תְּקִין: שְׂפִיר דְּפִי. לְדֹא 24
מִנְחָתָא מִלְּתָא דְּלְרְפּוּאָה עֵבֶר, אֵלּוּ פִי 25
שְׂמִרְפּוּאֵין – שְׂרִי. דְּשַׁעְמָן דְּלְרְפּוּאָה דְּאֶסְרוֹר 26
לִיָּתָא. אֵלּא וְחָדָה שְׂקָא שִׁחָתָא סַמְמִין. דְּרִמֵי 27
לְתַחֲתָא שְׂהוּא אַב מִלְּתָא: מַחוּל לְמִיָּין 28
לְפִתְתָה. לְשׁוֹן “אֵין מַעֲבָבֵן תְּרַמֵּת” לְקַטְנֵן 29
דְּחַ קְנָא. עוֹצֵם עֲזוּן כְּשִׂהוּא רוּחֵין מִן 30
בְּשִׁתָּה. מַחוּל מִסְתֵּיר וְחַתְתָה עֲזוּן כִּדִּי שִׁבְעִים 31
מִתֵּן לְעֻזֵּן: בְּיַזְבָּא בּוֹ שְׂפִיעֵתָא. דְּרִיָּקָא דְּמוֹתָא 32
מִלְּתָא דְּלְרְפּוּאָה עֵבֶר – אֶסְרוֹר. מִצְמִין 33
וּפְתַח יַמֵּי מִנְחָתָא מִלְּתָא. וְהָאֵ אֶסְרוֹרָתָא 34
דְּרִמֵי. דְּאֶסְרָא לֵאמֹר לֵא טַבַּע נִבְרָא בְּיָמָא 35
דְּסָדוּם. וּפְתַח לָן מִיָּתָה אֵת בְּרִמְלִיחָה טוּבָא 36
– מִסָּה וְאָסְרָא לְמִמֵּין וּלְמַפְתָּה: וְיַצִּין אֵלּוּ 37
וְכַח שְׂקָבֵל מְשִׁיעִים: וְתַרְוֵיהוּ. רַב מַתְּנָה וְחֵד 38
עוֹקְבָא: מִשְׁמִיָּה דְּבָבוֹת דְּשִׁמּוּאָל וְלֵוִי אֶסְרוֹר. 39
תְּרַחֵי מִלֵּי אָמוּר. וְחָא מְשִׁמֵּיהַ דְּבָבוֹת 40
דְּשִׁמּוּאָל תְּרַחֵי מְשִׁמֵּיהַ לְרֵי: חֵד אֶסְרוֹר. אוֹ 41
בָּבוֹת דְּשִׁמּוּאָל אוֹ לֵוִי: בֵּין תְּרַחֵי דְּעַמְזִין 42
וּפְתַח אָמוּר, וּמוֹכְתָא מִלְּתָא: עַל גַּב לְקַטְנֵן 43
טוּתִיָּה. דְּאֶסְרוֹר לְרַחֲמֵיהּ בְּעֵלְמָא עֵבֶר, וְחֵד 44
תְּפִילָה. שְׂלָא עֵסֶם כִּלְוִם מְשִׁיעוּי מְשִׁתוּ: 45
אֵלּוּ מִלְּתָא עַל גַּב עַן אֶסְרוֹר. דְּמוֹתָא מִלְּתָא 46
דְּלְרְפּוּאָה. דְּאֵלוּ לְרַחֲמֵיהּ – מַאיִס. לְחֵבִי נָקֵט 47
רוֹחַ הַתַּל. לְפִי שְׂהוּא תְּנֹן מוֹרָפָא: וְלִמְשַׁבְּרֵיהּ 48
כִּדִּי אֵיכ לֹא וְלֵא תְּחָא אֶסְרוֹר בְּתַמִּיהּ. וְחָא 49
אִקָּא תְּמִיעָה אַתְמוֹר. בְּאֶסְרוֹר: שׂוֹרֵה. מַבּוּם: 50
קִילוּרֵין. לְחִיָּא בְּלַעַל: וְנִתְּנָן עַל גַּב עֲזוּן. 51
לְרִיָּדִיהּ. מִן דְּאֵרְבוֹתָא לְשׂוֹרֵהָ עַמִּישׁ – 52
אִקָּא דְּחִיָּרָא. וְלִיָּקָא לְמִינוֹר. וְהָאֵ דְּחִיָּוֵהָ 53
סָבַר לְרַחֲמֵיהּ בְּעֵלְמָא. וְחָא. דְּכִסְבַּר שְׂהוּא יָן: 54
בּוּלֵי הָאֵ וְדֵאֵי לֹא שְׂרָא. דְּמוֹתָא מִלְּתָא: 55
מִי שְׂרָאָה הָדָּה שְׂכִיחַ בְּפִי מִרְמְשָׁלָא. וְאָב 56
כִּדִּי הָיִי בְּקִיָּה. בְּדִאֲמִירוֹן לַעַל (רַב נְהוּהוּ וּבְמוֹעֵר קָטָן דְּחַ טו). שִׁפְתָא עֲזוּן. לַחַת בְּעִיְהוּ: וְרַחֲמֵיהּ דִּים וְתְּגַלְבִּים כְּפַתִּין עֲרִיבֵיהּ. וְחָא הָיִי אִשְׁרֵי. רַב מוֹנָא: דִּי 57
לְעוּן. שְׂחָרִיָּה. קוֹדֵם שִׁשׁוּל יְדִי: תִּיָּצִיָּה. נַח לֹא שְׂתַצְנָךְ. שְׂרִיחַ רַעֵה שׂוֹרֵה עַל הָדִי וּמִסְתַּפֵּה. וְכַח מִכְּלֵן: לְחַסְרוֹתָא. וְרִיָּדָא וּבוֹסִילָתָא. מִלְּתָא בְּלַעַל: לְפִי בְּפַתְתָא. נָבַךְ תְּרַעֵי, 58
שְׂעוּלָא סְבִיבַת: תִּיָּצִיָּה. וְלֹא תַנַּע שׂוּב בְּעִין אוֹ בְּאִזְנֵן קוֹדֵם נִטְּיָלָה: 59

שבת. פרק ארבעה עשר – שמונה שרצים דף קט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמא רשי"י

לגניית שמעלתיך בה שכר: תיקעין. ולא היגע קודם נטילת שחרית: די. לעין מסמא, קודם נטילת יד. יד לאון מוקדשתי. יד. לפה או לחוטם: מעלה פוליסום. ריח החוטם והתף. ול"ג דף לאמה לאו לענין שחרית נקט. ולא אלא משום דבימי לידו קרי. ובמסכת נדה (דף ג:) אמרין בה תקעין שמונים יאדי תעמבן. ומשום דהתנא בה גמי לטוקא דתיקעין

לגניית שמעלתיך בה שכר: תיקעין. ולא היגע קודם נטילת שחרית: די. לעין מסמא, קודם נטילת יד. יד לאון מוקדשתי. יד. לפה או לחוטם: מעלה פוליסום. ריח החוטם והתף. ול"ג דף לאמה לאו לענין שחרית נקט. ולא אלא משום דבימי לידו קרי. ובמסכת נדה (דף ג:) אמרין בה תקעין שמונים יאדי תעמבן. ומשום דהתנא בה גמי לטוקא דתיקעין

לגניית שמעלתיך בה שכר: תיקעין. ולא היגע קודם נטילת שחרית: די. לעין מסמא, קודם נטילת יד. יד לאון מוקדשתי. יד. לפה או לחוטם: מעלה פוליסום. ריח החוטם והתף. ול"ג דף לאמה לאו לענין שחרית נקט. ולא אלא משום דבימי לידו קרי. ובמסכת נדה (דף ג:) אמרין בה תקעין שמונים יאדי תעמבן. ומשום דהתנא בה גמי לטוקא דתיקעין

תגניא. רבי נתן אומר: בת חורין היא זו, ומקפדת עד שישחורין דיו ג' בעינים. א"ר יוחנן: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. תנאי נמי חכי, רבי יוסי אומר: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: עלין אין בהם משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא אין בה משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא, אפילו לדידי קשה לי. אמר רב ששת: רגירא – אפילו לדידי מעלי. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: כל מיני כפשתא שרו, לבר מפרוזיא. אמר רב חסדא: שריקא מווא – שרי, פינעפועי בניעי – אסור. דבייתיה דעירי עבדא ליה לחיאי פד אשי ולא אבל. אמר רב ליה עבדי עבדי ליה ואלא ואת לא אבלת! ועירי למעמיה, דאמר ועירי: נותן אדם וין צלול ומים צלילין לתוך המפשפפת בשבת ואינו חושש. אילמא: פון דמתשתיה הכי – לאו מדי קעביר, תבא נמי – פון דמתכיל הכי, לאו מדי קעביר. ואמר מר עקיבא מי שנפגה דו או רגלו צומחה ביו, ואינו חושש. איבעיא ליה: תלא מאי? אמר רב הלל לרב אשי: פי הווא בי רב בהנא אמרי: תלא לא. אמר רבא: והני בני מחווא, פון דמפנאי – אפילו תמרא נמי מסי להו. רבינא איקלע לבי רב אשי, חויה דרבינא ליה תמרא אנפא דכרעיה, ותיב קא צמית ליה בתלא. אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רב הלל תלא לא? א"ל: גב תדי וגב תרגל שאני. איפא דאמרי: חויה דקא צמית ליה בתמרא, אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רבא. והני בני מחווא פון דמפנאי – אפי' תמרא נמי מסי להו. ומר נמי – הא מפנאי אמר ליה: גב תדי וגב תרגל שאני.

תגניא. רבי נתן אומר: בת חורין היא זו, ומקפדת עד שישחורין דיו ג' בעינים. א"ר יוחנן: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. תנאי נמי חכי, רבי יוסי אומר: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: עלין אין בהם משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא אין בה משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא, אפילו לדידי קשה לי. אמר רב ששת: רגירא – אפילו לדידי מעלי. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: כל מיני כפשתא שרו, לבר מפרוזיא. אמר רב חסדא: שריקא מווא – שרי, פינעפועי בניעי – אסור. דבייתיה דעירי עבדא ליה לחיאי פד אשי ולא אבל. אמר רב ליה עבדי עבדי ליה ואלא ואת לא אבלת! ועירי למעמיה, דאמר ועירי: נותן אדם וין צלול ומים צלילין לתוך המפשפפת בשבת ואינו חושש. אילמא: פון דמתשתיה הכי – לאו מדי קעביר, תבא נמי – פון דמתכיל הכי, לאו מדי קעביר. ואמר מר עקיבא מי שנפגה דו או רגלו צומחה ביו, ואינו חושש. איבעיא ליה: תלא מאי? אמר רב הלל לרב אשי: פי הווא בי רב בהנא אמרי: תלא לא. אמר רבא: והני בני מחווא, פון דמפנאי – אפילו תמרא נמי מסי להו. רבינא איקלע לבי רב אשי, חויה דרבינא ליה תמרא אנפא דכרעיה, ותיב קא צמית ליה בתלא. אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רב הלל תלא לא? א"ל: גב תדי וגב תרגל שאני. איפא דאמרי: חויה דקא צמית ליה בתמרא, אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רבא. והני בני מחווא פון דמפנאי – אפי' תמרא נמי מסי להו. ומר נמי – הא מפנאי אמר ליה: גב תדי וגב תרגל שאני.

תגניא. רבי נתן אומר: בת חורין היא זו, ומקפדת עד שישחורין דיו ג' בעינים. א"ר יוחנן: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. תנאי נמי חכי, רבי יוסי אומר: פוד מעביר בת מקדן, ופוסק את התמנה, ומרבה שיעור בעפעפיים. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: עלין אין בהם משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא אין בה משום רפואה. אמר רב יוסף: כפשתא, אפילו לדידי קשה לי. אמר רב ששת: רגירא – אפילו לדידי מעלי. ואמר מר עקיבא אמר שמואל: כל מיני כפשתא שרו, לבר מפרוזיא. אמר רב חסדא: שריקא מווא – שרי, פינעפועי בניעי – אסור. דבייתיה דעירי עבדא ליה לחיאי פד אשי ולא אבל. אמר רב ליה עבדי עבדי ליה ואלא ואת לא אבלת! ועירי למעמיה, דאמר ועירי: נותן אדם וין צלול ומים צלילין לתוך המפשפפת בשבת ואינו חושש. אילמא: פון דמתשתיה הכי – לאו מדי קעביר, תבא נמי – פון דמתכיל הכי, לאו מדי קעביר. ואמר מר עקיבא מי שנפגה דו או רגלו צומחה ביו, ואינו חושש. איבעיא ליה: תלא מאי? אמר רב הלל לרב אשי: פי הווא בי רב בהנא אמרי: תלא לא. אמר רבא: והני בני מחווא, פון דמפנאי – אפילו תמרא נמי מסי להו. רבינא איקלע לבי רב אשי, חויה דרבינא ליה תמרא אנפא דכרעיה, ותיב קא צמית ליה בתלא. אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רב הלל תלא לא? א"ל: גב תדי וגב תרגל שאני. איפא דאמרי: חויה דקא צמית ליה בתמרא, אמר ליה: לא סבר לה מר להא דאמר רבא. והני בני מחווא פון דמפנאי – אפי' תמרא נמי מסי להו. ומר נמי – הא מפנאי אמר ליה: גב תדי וגב תרגל שאני.

דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב: גב תדי וגב תרגל תרו חי פמכה של חלל, ומחללין עליהן את השבת. ת"ר: רוחינים בני גר, בני חמתן, בני עסאי, ובני ספראי. אבל לא בני הגדול, ולא בני משרה, ולא בנימה של סרום. ורמינחו: רוחינים בני מפראי ובני הגדול, אבל לא בני משרה ולא בנימה של סרום. קשיא ים הגדול אים הגדול! א"ר יוחנן: לא קשיא, ר"מ – הא – ר' יהודה. דתני: כל תמיים פמקוה, שנאמר "למקוה תמים קרא ימים" דברי ר"מ, ר' יהודה אומר: ים הגדול פמקוה, ולא נאמר "ימים" אלא שיש בו מיני ימים הרבה. רבי יוסי אומר: כל תמיים מטרין בוחלין, ופסולים לובים ולמזויעים ולקדש בהן מי תמא. מתקן רב לה רב יוסף יצקן:

דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב: גב תדי וגב תרגל תרו חי פמכה של חלל, ומחללין עליהן את השבת. ת"ר: רוחינים בני גר, בני חמתן, בני עסאי, ובני ספראי. אבל לא בני הגדול, ולא בני משרה, ולא בנימה של סרום. ורמינחו: רוחינים בני מפראי ובני הגדול, אבל לא בני משרה ולא בנימה של סרום. קשיא ים הגדול אים הגדול! א"ר יוחנן: לא קשיא, ר"מ – הא – ר' יהודה. דתני: כל תמיים פמקוה, שנאמר "למקוה תמים קרא ימים" דברי ר"מ, ר' יהודה אומר: ים הגדול פמקוה, ולא נאמר "ימים" אלא שיש בו מיני ימים הרבה. רבי יוסי אומר: כל תמיים מטרין בוחלין, ופסולים לובים ולמזויעים ולקדש בהן מי תמא. מתקן רב לה רב יוסף יצקן:

דאמר רב אדא בר מתנה אמר רב: גב תדי וגב תרגל תרו חי פמכה של חלל, ומחללין עליהן את השבת. ת"ר: רוחינים בני גר, בני חמתן, בני עסאי, ובני ספראי. אבל לא בני הגדול, ולא בני משרה, ולא בנימה של סרום. ורמינחו: רוחינים בני מפראי ובני הגדול, אבל לא בני משרה ולא בנימה של סרום. קשיא ים הגדול אים הגדול! א"ר יוחנן: לא קשיא, ר"מ – הא – ר' יהודה. דתני: כל תמיים פמקוה, שנאמר "למקוה תמים קרא ימים" דברי ר"מ, ר' יהודה אומר: ים הגדול פמקוה, ולא נאמר "ימים" אלא שיש בו מיני ימים הרבה. רבי יוסי אומר: כל תמיים מטרין בוחלין, ופסולים לובים ולמזויעים ולקדש בהן מי תמא. מתקן רב לה רב יוסף יצקן:

אמר

דקין. אבל ספולין תי לחרות מים חיים. דהתבוב קראן מוקה:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

קמב שבת. פרק ארבעה עשר – שמונה שרצים דף קט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י

1 אימור דפליגי לענין מופאה וטהרה, ומשום קרא: לענין שבת, דשקמא משום רפואה הוא, מי שמעת להו? דלא דאישתה. בגיוריה – אסור דמוכחא מלתא דלרפואה קמא; וכן
 2 הא דלא אישתה, אלא רחץ ורצא – מותר: בתיירא. דהני רוחצין, בלא אישתה: חטין; מאלני; שלא נשתה. בחוך זמני, דנראה במירק בעלמא: כתיב; וכן רוחצין כון
 3 כובל לרחיצה שאניה לרפואה: כרעים. אין רוחצין, דמוכחא מלתא דלרפואה: ותירייהו כדאישתה: מי המשקה אפי' המשקה לא קמא. דהך דקמא רוחצין מיני המשקה, אהני
 4 תרמי דלעיל דקמא "אכל לא בני המשקה, הא – דלא אישתה: מנתני' איביון, מפרש בגמרא שאינו מאכל בריאים, ומוכחא מלתא דלרפואה אכל ליה:
 5 אכל אוכל הוא את ידיו. שרובה שרובה
 6 אומו דפליגי לענין מופאה וטהרה, לענין שבת מי שמעת להו? אלא אמר רב נחמן בר
 7 יצחק: לא קשיא, הא – דאישתה, הא – דלא אישתה. במאי אוקימתא לכתרייהא – דלא
 8 אישתה, או דלא אישתה – אפילו כמו משרה נמי; דהתניא: רוחצין כמו משריא וכמו
 9 משרה וכפומה של סדום, ואף על פי שיש לו חטמסו בראשו. במה דברים אמורים – שלא
 10 נשתה, אבל נשתה – אסור! אלא, ים הגדול איס הגדול לא קשיא; הא – כיפין שבו,
 11 הא – כרעים שבו. מי משרה אפי' משרה נמי לא קשיא; הא – דאישתה, הא – דלא
 12 אישתה. מנתני' און אכלין איביון בשבת, לפי שאינו מאכל בריאים. אכל אוכל הוא את
 13 ידיו, ושוחה אבוביזאה. כלל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין ושקה, חוץ ממי
 14 דקלים וכוס עפרין, מפני שהן לירוקה. אבל שוחה רחמי הוא מי דקלים לצמא, וסתה שפון עפרין
 15 שלא לרפואה. נמי אמר רב יוסף: אוכל – אברתה בר המג, איביון – אברתה בר הינג
 16 עולא אמר: מרוא חוירא. עולא איקלע לבי רב שמואל בר יהודה, אייתו לקמיה מרוא חוירא,
 17 אמר: היינו אוכל דכתיב באורייתא. רב פפי אמר: שמושק. א"ר רמייה מדיפתי: בותיה
 18 דרב פפי מסתברא, דתני: מנות אוכל – שלשה קלחין וכהן שלשה בגעולין. ושמושק הוא
 19 דמשתכחא הכי. למאי אכלי ליה – לקקאיני, במאי אכלי ליה – בשבע תמרי אופקתא. במאי
 20 הויא – מקומהא דעניו (במנא) דחלוף עליה ארבעין יומין. "אכל אוכל הוא את ידיו".
 21 מאי ידיו? פותק. למאי אכלי ליה – לארקתא. במאי אכלי ליה – בשבע תמרי חוירתא.
 22 במאי אכלי? מ'אומנא ומ'א אילפא ריקנא, ומכשרא שמנא אילפא ריקנא, ומכשרא דתורא
 23 אילפא ריקנא, ומכמנא אילפא ריקנא, ומגורי דרובא אילפא ריקנא, ומישימי מנא אברתיה.
 24 ואי לא – ליבלע תחיל חוירתא, ואי לא – ליתבי כמענינא. וליתו בשרא שמנא ומשיר
 25 אומרי ולימין גרמא ולימע חלא, ואיפא דאמרי, חלא לא, משום דקשי לכבדא. ואי לא
 26 – ליתו גורדא דאסינא דגורדא מעילאי לתתאי ולא מתתאי לעילאי דילמא נפקא אידי
 27 פומיה, ולשלקה בשכרא בי שבכי, ולמחר נספרין לקבין דידיה, ולשתי. וכי מפני – מפני
 28 אפשיה דקלא. "ושותן אבוביזאה". מאי אבוביזאה? חומבריאה? מאי חומבריאה? חומרי
 29 וירדאה. למאי עבדי ליה – לגיליא. ואי לא – ליתו חמשא פלילי, וחמשא כוסתא דשכרא,
 30 ונישלוקניהו בהדי הדדי עד דקיימא אאנפא, ונישתי. אימיה דרב אבהו בר אמי עבדה ליה
 31 להתוא גברא חד פלילא וחד כוסתא דשכרא, שלקה ואישקויה ושגרא שגרא וגרפתיה,
 32 ואחבתיה לבניהא פגויה ונפק פהניא ריקא. רב אחי אמר: רביעתא דחלבא מעינא חוירתא.
 33 רב הונא בר יהודה אמר: ליתו אתרוגא תילתא, ולחיותה ולמלייה דובשא, ולוחבה בי מילי
 34 דנינא וליכליה. רבי הנינא אמר: מי גרלים בני ארבעים יום פרוניא – לזיבורא, רביעאה –
 35 לעקרפא, פלגא ריבא – לגיליא, ריבא – אפילו לכשפים מעלה. אמר רבי יוחנן: אנינורן,
 36 ואבגור, ותרויקה – מעלה בין לגיליא בין לכשפים. האי מאן דבלע חוירא לזכיליה כשותא
 37 במילתא ולרמיה תלתא מילי, רב שימי בר אשי חויה להתוא גברא דבלע חוירא, אדימי
 38 ליה כפרשא, אוכליה כשותא במילתא, וארמיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי.
 39 איפא דאמרי: רב שימי בר אשי בלע חוירא, אתא אליהו אדימי ליה כפרשא, אוכליה כשותא
 40 במילתא, וארמיה קמיה תלתא מילי ונפק מיניה גובי גובי. האי מאן דמירקה חוירא, לית
 41 עובדא דחמרא חוירתא ולקיעיה ולוחביה עלויה, והני מילי דלא אישתחא מרפה. ההוא
 42 ב'
 43 לחושה, שיתבשל האתרוג בדבש: בני מ' יום. שעברו עליהם מ' יום. ל"א: של תולדן מ' יום: פרוניא לזיבורא. כוס מנא, ושמו בריא, מאותו מן רגלים שחוק מ'
 44 שנשכחו צדקה. ומתפא: רביעא לעקר, רביעת לזל למי שעקצו עקרב: פלגא ריבא לגיליא. חצי לזל: ריבא. לזל: אנינורן. ואבגור ותרויקה. מים שנשכל דבם בגיור, מן
 45 עשב ששמו בגיור. וסתם אנינורן מן שלח הרדף, כדארמין (ברכות דף לה) שאדילקא: חוירא דיקא: אדימי ליה כפרשא. חופסו ומישרו. שדפדו דהמורה והכשות
 46 מתיישב כחא) ומתקם. ומת הקחש בחוב: טוב. תחיתו תחיתו יצא הקחש ממנו גובי טרונג' בלע: כפרשא. נשכו: עובדא דחמרא חוירתא. עובר דנמא במני מהורה
 47 ליתתיה בי מילי חוירא. מנחו ע"ג קהלים
 48 ב'
 49 ב'

קנ שבת. פרק ארבע עשר – שמונה שרצים דף קיא עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
תוספת

1 ועגמא משום אדם ארץ דחישא לטוחת, כיון דע"י חישתא אנוי יכול לקנותו מרדוה וחוותו.
2 גם אין דף לטחוט בגו לזורך משקה שבו. אבל מ"ז אסור לטחוט, דכי שיהי ליה מחלב
3 הבנ קצת ודו מבכס, או משום מפרק, כמו שחזק וחסו תננים, כדאמרי' בפרק "מפנין"
4 (למקו קבא). או היתה עריכה שמו – בחירתה מבכאל לה בעשרה. ופריך. והא אתי לרבי
5 חסותה אלמא: ש' חסותה בשמן. וברפ"ק "הור"ש

6 (למקו דף קמא) קאמר רבא לא ליהודק איש
7 אוראד אפמא דשישא דילמא אתי לרבי חסותה.
8 ופי' בקבוצה: כו של שמו. ובפרק "נטיל" (למקו דף
9 קמג). ספוג או יש לו בית אחוזה – במקחו בו.
10 ואם לאו – אין במקחו בו. משום חסותה. ורובי
11 אסור להדוקה. וא"ת, דאמר בפרק בריה דרבא:
12 (דף ע"ג) הולך להקביל פני רבו או פני אביו או
13 פני מי שגדלו הימנו עבר ע"ד צוואת כבוד ואינו
14 תושב. ואמר גמי כפי' בדעה (דף ת"ג) גבי
15 טבילת מים כשבת. ונדה שאין לה גברים
16 מערמת וטובלת בגדיה. ולא גוררין דילמא אתי
17 לרבי חסותה ור"ל: מנוחה שאנו. ואם תאמר: היכי
18 שרי היתם ליכנס בבגדיה. ונדה גמי איך טובלת
19 בבגדיה? נימא שרייתו וזו כיבושו, כדאמרי'
20 בנדהם בפרק "דום טעאת" (דף ע"ג) ור"ל: דדוקא
21 דבא אריבא טיפ סת דא או טיפא אמר שרייתו וזו
22 כיבושו, דרבתי מירי' פ"ד טעאת. ומצא ר"ל
23 מונה בספר הישר ולא אמר שרייתו וזו כיבושו
24 דברר שאינו כ"א לכלוף, כמו סיפוג באלונית
25 וקנתן ידים בנפת. והכי שולכין בניהם עם
26 הבגדים – הוי נמי דרך לכלוף ורך דרך נקיון ועל
27 תיעוק שכלוף בגדי אמו וכו' גרסין – אין לזרוק
28 עליו מים, ושרייתו וזו כיבושו. ושמו ר"י מפ'
29 ונשים שחיהו ר"ת לישול ידיון ולקנת ידה
30 בבגד. כיון שחאו דרך לכלוף, כדי שותכל
31 להתפלל ולברך. ואין נראה לר"י, שחיהו היא
32 מתכונת לטהר לכלוף, ודרך רחיצה וליבון
33 והיא זה הקנתה.

34 **מודה** ר"ש בפסיק רשיה, והא דאמר גבי לא
35 ליהודק אנש אוראד אפמא דשישא,
36 דילמא אתי לרבי חסותה ולא הוה פסיק רשיה –
37 יש לחלק, דהתם מירי' בכיבוש שאינו בולע כ"כ
38 וגם אינו תאמנו כל כך בתוך, שאינו חושש רק
39 שיהא מבושה. אבל הבא שחאו בעד הגינת –
40 בולע הרבה, וגם מחדק בתוך, כדי שלא יאט
41 היק, והוי פסיק רשיה.
42 **ושלש** מתלווקת דברא. אית פסיים דל"ג
43 ליה.

הדרן עלך שמונה שרצים

44 **ואלו** קשרים. ענינה לר"מ מהו. וא"ת: אמאי
45 לא פשיט מדרגת למקו. תכל דר"ל שנספק
46 – לא יזא קשרו אלא עונבו ומוכח בפי'
47 דפסחים (יא ט"ג) דהנה רבנן היינו ר"מ. דפריך
48 תחם מינה לרבנן, שחם ר"מ ור"ל דהתם גמי
49 פריך שמספק אב ונהו רבנן דא ר"מ. כמו
50 שמשחק אפ' –

אימור

1 **אסור** ליהודקיה. בנקב, משום חסותה. ואע"ג דקא אבין מכוון לטוחט – אלאק לא סיל'
2 בר"ש דבקר שאין מתכוון: הלכה כר' יהודה. דבקר שאין מתכוון דאסור: כלי גברי.
3 מותני לה לפלוגתא דרב שמואל בלא אמוראים תאמרין משקמ, אלא הם עמקם
4 נחלקו בה: תרעין. דלא תיקש דרב ארבה: הלכה כר"ש. דשרי בשמן ורודי. **אבל**
5 **לא מפעמיה**. דאין הטעם בדבריה: דאילו ר"ש
6 **קבר** פסי. וא"ת: שרי. דאין קר' מדוקה לזף
7 ואסור לזף: מכלל דפסי. אפילו לחיק. דאי
8 לא דפסי לטמא אימנודי ליה: **אז"ל** דלא
9 שביח. שמן ורוד במקומו של זה הפך ממנו.
10 ודמיו קרסו. והכל יודעין שאינו סבו אלא
11 לרפואה. שרי. דכל ישראל בני מלכים הם.
12 ור' יוחנה אומר – דמכתא מילתא. אין רב גמי
13 כרי' סיל, אלא מקומו הוא שרי, דשכיח
14 דקסין שמן ורוד, וזא מוכתא מילתא:

תדרן עלך שמונה שרצים

15 **ואלו** קשרים. הפעין אבאות מלאבות.
16 דקתני "הקשר והמתירי קשר של
17 קיקא שאינו מתירו לעולם. דומיא דקשורי
18 חטי יריעת הנפקסות: קשר הנפלין וקשר
19 הספנין. בנקרא מפרש ליה: **קד** הוא **תיב**
20 על היקרו. כדילפי' ביכול ג' דול' (לעיל
21 דף ע"ד) מצידין החלוון, שצנברין לפרקיס
22 להתירו קשרי רשות והקיימות. כדי לקצוץ
23 או להרחיק: שכולל להתירו. דלא חזקה:
24 אין חייבין עליו. ואפי' עשאו לקיקא: **גמ'**
25 ומקביל לנאקת ברוכקו; והנחין בה
26 טבעת של רצועה. וקושין אותה. ועמידת
27 שם לעולם. וכשרוצה לקשרה לבהמה
28 – קושר רצועה אירוקה באותה טבעת.
29 וקושרין בה. ופעמים בנקב שבראש הפניה.
30 **בנקסא** וזו קשר הרצועות שקושרין בטבעת.
31 **איספוריא**. גם הוא כמין טבעת שיששן מן
32 עקל או מן רצועה בנקב שבראש הפניה.
33 ואותו קשר מתקיים. וכשרוצה להעמידו –
34 קושר רצועה באותה טבעת ועומדיה בה.
35 וכשרוצה להתיר – מותר הרצועה ונטלה:
36 **קברא דקפ"י** פאספוריא. קשר רצועה
37 הארובה: ענינה. ומתדקק פסיר. לר"מ מהו:
38 **מתני'** יש דף קשרין שאין חייבין עליהן.
39 חסאת. כמו שחייבין על קשר הנפלין. אלא
40 פסור אבל אסור. ובנקרא מפרש די נהנה:
41 מפתח חלוקה. כמו שיש לגלחים כיען
42 לנשות לבאן ולבאן, וקושרים של ימין בבתה
43 שמואל, ושל שמאל בבתה ימין. דכיון דכל
44 יונקא שרי ליה – לא נמי מדיד לקשר של
45 יקרא. ומתיר לכתחילה: **קברה**. קייפא:
46 **ובל** פסקא. אזור רכב חושב תלויין בראשו
47 לקושרו בקו, וקורין פנידורס: ונודות יין.
48 של עור. שבופקס פיהם וקושרין. וקנהי' של
49 **קיש**. פעמים שקושרין בני לפיה: קשרין
50 **כפני** התקפה. תכל ברוחה הפתח. **גמ'**
קיסרא

קנר שבת. פרק חמשה עשר – ואלו קשרים דף קיב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שיטיונולץ)"
 תוספות

1 **סנדל** שנספקה אחת מאוניו ותיקנה ב'ו. פירש בקונטרס: דהא הדין לא חזיקה טמא
 2 מדרס, דאי כנספקה פרוה לה טומאה – וזו לא הדרה לה. והדין עמו, דלא מציע
 3 טומאה שנהת אלא בכלי מונחין. ולעיל בני אמרי: ונטלה אחת מאוניו ואחת מותריותיו –
 4 טמא הוא דנקט ותיקנה – פירש בקונטרס דנקט משום סיפא, דלא שפסק דאניג' ותיקנה, כי
 5 נספקה שניה – טהור מן המדרס. אלא משום
 6 דקניא סיפא "אבל טמא מנע מדרס" לא נקט
 7 ותיקנה, דאפילו לא חזיקה הנספקה שניה – טמא
 8 מנע מדרס, כדפי' בקונט', משום דעדיין כלי הוא
 9 לאישתמוש ביה תשמיש אחרניא, וקשה, דהוה
 10 בדריא כסיפא דהדין משנה במסכת כלים כ"ב כ"ו
 11 (משנה ג') דהא הספיק לתקן את הראשונה ש
 12 נספקה שניה – הוהו. והשי' בעצמו חזו בו,
 13 הנהיג אבל טמא מנע מדרס, ועדיין כלי הוא
 14 חזוי למליחה, דהא אישתקה לראשונה. והשתאו
 15 כלי כשריש קותי ותיקנה, דאי לא תיקנה – כי
 16 נספקה שניה אינו טמא אפילו מנע מדרס.
 17 בדקניא סיפא בדריא. ואבג ודקט מדרס
 18 ותיקנה נקט בני סיפא:

19 **אבל** טמא מנע מדרס. הקשה הדין שמשוך
 20 אמאי טמא מנע מדרס? הלא שבע על
 21 טומאה וביהוקמין רבה (מנחת כ"ו) בר רבא
 22 גבי עשוך שחלקי מן אמריקן שבע לה טומאה
 23 או לאו וליכא למימר כיון שדרס יליה הוב
 24 ברגלו יתק, דבא לו מדרס מדרס יתק –
 25 דבבת אחת לא אמריקן שבע לה טומאה
 26 כדמוכח ב'הוקמין רבה' (ג"ז שם). איכ, איכא
 27 פנים חדשים למנע מדרס מנע למדרס? אלא על
 28 דבר אחר שנתה פירשתי ותיקנה בא לו
 29 מנע מדרס, משום שפירש בקונט' שנוגע בעצמו.
 30 ואם כן נימא דשבע לה טומאה ויפלי' הוקמין
 31 קמא קניא, דאפילו נספקו שתי אוניו – טמא מנע
 32 מדרס. ומפשי' הדין שמשוך: דלא לאיתנין שבע על
 33 טומאה כשהטומאה באה לו מנופה, כמו הבא
 34 שטומאת מנע באה לו שנוגע בעצמו, כדפי'
 35 בקונטרס. ולפירושו אמאי כרבי אמאי, דאפשר
 36 טומאת בית הסתרים טמא. ודמה שנוגע בעצמו
 37 – טומאת בית הסתרים היא. והוה דוקח, דבפ'
 38 "בהמה המושק" (תולין דף ע"ב) ובפ' "העד'
 39 והדוש" (שם דף כ"ט) פריך בפשוטות טומאת
 40 בית הסתרים היא משמע דלא קייל בר"מ.
 41 ובפרקי דעירובין (דף כ"ד) פירש בקונטרס
 42 דבשעת פירשתי דאיתן קיבל טומאה מאניו, ואין
 43 נראה, דברק' "בהמה המושק" (תולין דף ע"ב)
 44 אמרי: דעדיין רבואת מבוג גדול. ונראה לר"י
 45 כשתיקן את הראשונה באה לה לאיתנין טומאת
 46 מדרס מנע מדרס דתי, והסתכל בטל לאיתנין,
 47 אפשר ליתות טומאה לה בל תא:

48 **נפלו** ונתניו ברידה בריא. קשה לר"י
 49 אדפרקי נפלו ונתניו ברידה – חיקשי לה גופה (דבריחא) אמאי טמא מנע
 50 מדרס? הלא כיון שנספקה חיצונה בטל לה מתורת כלי? ואומר ר"י: דהוה בכלל קשיית
 51 השי' ונפלו ונתניו ברידה, ומיילא דיעקב רטמא מנע מדרס אינו אמאי: **עד** שהשלימו
 52 למוציא רבן גוה. וזה דוק במסכת כלים (פ"י מ"ד) ריבונם שפירו – שלשה אחוים
 53 זה בזה לא שהשיעור בשלשה ריבונם, אלא מפרש מה שאמר למעלה הרימון אלו גדול
 54 ולא קטן אלא מינוי. וקאמר: ודיעו בנינו – שלשה אחוים זה זה וגו' ונפלו זה
 55 **רבא** שניתן לנו סנדל. תמוה להדין אמאי לא נפלו אחוים זה זה וגו' ונפלו זה
 56 מדרס, נשברו שניה ותיקנה – טהור מן המדרס, אבל טמא מנע מדרס, אם לא הספיק לתקן את הראשונה כי:
 57 **לא** צריכא דאית לה שלאבא. לא רטסין דאית לה תרי שלאבא, ודמה עירך לתרי שלאבא, כיון שיש לו פתח!

1 לאוקמיה לרדכי ויחזקו ולמימר: וכן להציע. ולאשמיטת דקמא וקמא דאי, כ"מאי אקא
 2 לאשמיטת ר' יוחנן? כיון דלמליחה קמא הוא – בהדיא תמן לה מתניתין. ומשום דאפכי
 3 לא מייסקל, דהוה חלצה בשל מנאל בימין. חלצה בשל שררה, והיינו דאמר לעיל דמתוך
 4 רבי יוחנן אליבא דר' יהודה: **ואפי' ר' יוחנן ה'ה' דהלכה בר' יהודה: כמאן פירש.**
 5 **אם היה של יב ויהי טמא מדרס – לא סדר**

6 **דלמליחה קמא הוא, אבל הבא – למליחה לאו מאן**
 7 **הוא. ומי א"ר יוחנן הכי? והאמר רבי יוחנן: הלכה כפתח**
 8 **משנה, ויחנן: סנדל שנספקה אחת מאוניו ותיקנה – כמאן**
 9 **מדרס, נספקה שניה ותיקנה – טהור מלמנע מדרס אבל**
 10 **כמא מנע מדרס), מאי לאו – לא שניא פנימות, ולא שניא**
 11 **חיצונה? לא, פנימות דוקא. אבל חיצונה מאי – מהדרס?**
 12 **אי הכי, איתני' "נספקה שניה ותיקנה" טהור מן המדרס**
 13 **אבל כמא מנע מדרס" נפלו? ברידה, בא"ר – שנספקה**
 14 **פנימות, אבל חיצונה – טהור! אמר רב יצחק בן יוסף: תראה**
 15 **משנתנו בסנדל שיש לו ארבע אונות וארבע תרסיותם,**
 16 **שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן, כי איתא רבין אמר רב**
 17 **תמן בר אבא אמר רבי: הלכה כרבי יהודה, ורבי יוחנן אמר:**
 18 **אין הלכה כר' יהודה. ומי א"ר יוחנן הכי? והא מתמיתך**
 19 **ר' יוחנן אליבא דר' יהודה, ש"מ בר' יהודה סבירא ליה!**
 20 **אמריא ניהו, ולאליבא דרבי יוחנן, תמן החם: כל כלי בעלי**
 21 **חיים – שיעורן פרמונים. געי (רבי) חוקיה: ניקב כמוציא**
 22 **זית, וסחמו, ותוח וניקב כמוציא זית, וסחמו, עד שהשלימו**
 23 **למוציא רימון, מהו? אמר ליה ר' יוחנן: רבי, שנית לנו**
 24 **"סנדל שנספקה אחת מאוניו ותיקנה – כמאן מדרס, נספקה**
 25 **שניה ותיקנה – טהור מן המדרס אבל כמא מנע מדרס",**
 26 **ואמרין קד': מאי שניא ראשונה – דהא קיימא שניה, שניה**
 27 **גמי – מתקנה ראשונה! ואמרתן לו עליה: פנים חדשות**
 28 **באו לבאן, קמא גמי – פנים חדשות באו לבאן, קרי עליה:**
 29 **לית דין בר אינשו! איפא דאמרי: געון דין בר אינשו! אמר**
 30 **אנו געון ואתם געון, ואם ראשונים בני אגשים – אנו כמתמורם.**
 31 **ולא כמתמורו של ר' חנינא געון דוקא ושל רבי פנחס געון**
 32 **איור, אלא כשאר חמורים. ונודות ין ושמן" פשימאי לא**
 33 **צריכא, דאית ליה תרתי אוני. מהו דתימא: תדא מונייהו**
 34 **לא צריכא, דאית לה שלאבא. מהו דתימא: פופוליי כמבטל**
 35 **לה – קמ"ל. רבי אליעזר געון וניקב אמר קושרה בו!"**
 36 **פשימאי לא צריכא, דאית לה תרתי איסורי. מהו דתימא:**
 37 **הוא**

38 יבול לרועיא תין: שלאבא. ברעין:
 39 מה שבתוכו דרך שלאבא: תרי איסורי. שני תכלים קושר ברחוב הפתח, וזה למעלה
 40 מן. לישנא אחרניא: תרי איסורי ששורשין יתום בשני צידי הפתח. וזה דקתא תלמי:
 41 מהו כמאן אמאי:
 42

43 **חדא**
 44 ואתן שגדילים ארכיה יחד – הם עטסנדו:
 45 **רבא** שניתן לנו סנדל. תמוה להדין אמאי לא נפלו אחוים זה זה וגו' ונפלו זה
 46 מדרס, נשברו שניה ותיקנה – טהור מן המדרס, אבל טמא מנע מדרס, אם לא הספיק לתקן את הראשונה כי:
 47 **לא** צריכא דאית לה שלאבא. לא רטסין דאית לה תרי שלאבא, ודמה עירך לתרי שלאבא, כיון שיש לו פתח!

שבת. פרק חמשה עשר – ואלו קשרים דף קיג עמוד א – מתוך מהדורות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 תוספות

1 תרא מיניהו. אחד מן דר'אישים. ולג'א – חד מיניהו מבטל ליה. כשיוציא הבתמה
 2 לא יתיר אלא תחתון ורזיגאנה בדוקא: מפלל דפליגי. בתמיה: ואמאי אפילגז? הא
 3 דמי לתרף דלעילו ממני קושרין דלי בפסקיא. ע"פ הבור, דפסקיא לא מבטל וליתו
 4 התם: אבל לא פהבל. ולמבטל לא היה הקם, והיו קשר של קיימא, שחרר קשור ותלוי שם
 5 תמיד: ורבי יהודה מריב. בנמיא מפריש: גמ'
 6 פהבל דגרידי. פליגי דגרידי לה. ולא מבטל
 7 לה: חבל דלי שנפקא, באמצעייהו: לא ירא
 8 קושר: דקשר של קיימא הוא לעולם: כוונת
 9 עליו. מחבר שני ראשי הפיסוק זה על זה,
 10 וכורך עליהם פונדא. אזור חלול. לא פסקיא
 11 = פישוליא: א"ל: ובלבד שלא יענבו. לתכל'ה דרי'
 12 סבר: גזרין עניבה אנו קשריה. ורובן לא
 13 גזרין: מיתלי. אינו ניכר בין זה לזה, ואי שרין
 14 בדגרידי – אתי למשרי בדעלמא: וקושרו
 15 פשהת. רשאו אהו, ורששו באבוס, ולא חיששין
 16 שקא כשתייה הפרה לא יתיר אלא הקשר
 17 שראשהו, ויבטל החבל באבוס שיהא מוכן
 18 לכה. וא יתיר שבאבוס ויבטל אותו שבפאה
 19 ונמצא האחד של קיימא: כלי קווא. כלי
 20 אורגים. ואידי דאידי בחבל דגרידי, נקט לה
 21 הכא: מותר לטלילין. לשני הקנים לחשמש
 22 אור. ואשמעון דאין גרדי מקפיד עליהם, ולא
 23 היה מלאכתו לאשור: כוונת העליון והתחתון.
 24 באשכוליש: מהו. מי אמרין אידי דקריי קא
 25 חזו סתמיהו לתשמש אתרפא. ונתה ליה דרב
 26 שפלאבתו לאיסור: ורפאי בידיה, רפהה הנה
 27 והשתיבה בפיה, אם לאסור לו: כתיבה:
 28 העמודים מרובי בלגיו, אותם המנקבת
 29 שאורגין בקו תנשים: דקא עבד גומא.
 30 כמתולעין מן הארץ, שנת תחובתו בגומא, מהו
 31 העפר ועבד גומא מקום העמוד: מקצה עליו
 32 מלגיו, משום טלילין בשבת נקט לה. דאי לא
 33 היה מגולגל – אין לו מקה לאותה: אינו חושש
 34 לפי שאינה מורשה: ולא משום טעיה.
 35 לזהות בתולה בטעיה זו, וכשנתולה יגזרו
 36 לחזור ולעשר: לפי שאין נשליין. אם בחול מפני
 37 כוונתו, להלך כל מלאכתו לכה: מתני'
 38 מקפלין את הכלים. בגדים כשפשטן מקפלין.
 39 מפני שמתרבתין מביבוסם. מומתקטט שאורגין
 40 מקפליים: אפילו ד' וז' פעמים. כדי לחזור
 41 ולחלושן בו ביום: מיהו"כ לשבת. כגון אם הלך
 42 ויורד לזהות בעיש: קריבין ביהו"כ. שנת
 43 לזהות במזמא: שבת: גמ' בשני בני אדם.
 44 כשמקפלין אותו משפישן מקשהו. ורצאן
 45 במתקני: ישיים. קיפולן מתקנו יותר מן
 46 החדישים שנתהישן קשין מאלתן, ואין
 47 מתהרין לקמטו: בעינין. קיפולן מתקני: יש לו
 48 אחרים להחליף היום – לא: כלי לבן שלתן.
 49 רבותא נקט, וכל שכן צבעייה: יש לו להחליף
 50 יחליף. מי ישיש לו בגדים, לרב מאותן שלשט
 51 בחול – חרפיים בשבת: שישלש בגדייו. כלפי
 52 מטה. ורפיא ארשים, והוא מציא ארשים.
 53 היושבים ביהם ואינם צריכים לסלק בגדיהם
 54 מן הארץ בשביל מלכאנה, וכבוד שבת הוא: ככבדויה.
 55 יטיל אדם לסוף שורו בשבת ליעד מה היא צריכה ואחר השבת: חפצי שמים מותרים. כגון פסקים צדקה, ומשכרין על התינוקות ליארס (לקמן קכג).

בלל אמר ר"י. תימה הכא קאי? אה אמילתיה קמייתא – התם מותר לגמרי, והכא קמי
 "אין חיבין עליך" משמע אה איסור איכא, כדדייק הדיין לעיל ויל, דהיך כל קשר
 שאינו של קיימא – אין חיבין עליו, הא של קיימא – חיבין עליו, ואפי' עניבה, לאפקו
 מרבנן דאמרו עניבה לאו היינו קשריה. א"כ אמאי ברעשו את חיבין עליהם, קאי
 רבי יהודה:
 התם חבל דעלמא חבל הכא חבל דגרידי. וקמיל
 רב דלא גזרין חבל דגרידי אטו חבל
 דעלמא. וכי יהודה. א"כ אפי' רבנן מודה, דאפי'
 בחבל דעלמא לא שכיח שיהיה קשר של קיימא
 כשקשורו בפרה ובאבוס, ולחכי לא גזרו בחבל
 דגרידי:
 מקפלים כלים כו'. כמאן למדנו דאסור
 לקפל טליתות של ביה לפי שהם
 אבן מדר: אבן של יו להחליף. אלא, ולנו שיש
 לנו להחליף – אסור, ומסתמך ר"י א קרי יש לו
 להחליף כשאין לו יפה כזה:
 שלא

לא ירא קושרו אלא עונבו, ורבי יהודה אומר: כוונת עליו פונדא או פסקיא, ובלבד שלא יענבו.
 קשיא דר' יהודה אדרבי יהודה, קשיא דרבנן אדרבנן! דרבנן אדרבנן לא קשיא: חבל פהבל –
 מתלה, עניבה בקשירה – לא מתפלא. דר' יהודה אדרבי יהודה לא קשיא: התם – לא משום
 דמיהלפא עניבה בקשירה, אלא: עניבה גופה קשירה היא. א"ר אבא אמר רב היא בר אישי אמר
 רב: מביא אדם חבל מתוך ביתו, וקושרו בפרה ובאיבוס. איתיביה רבי אהא אריבא דהוא רבי
 אהא בר פפא לרבי אבא: חבל ששבאבוס קושרו בפרה, ושפפחה קושרו באבוס, ובלבד שלא
 יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה ובאיבוס! התם חבל דעלמא, הכא – חבל דגרידי. אמר רב
 יהודה אמר שמואל: כלי קווא מותר לטלילין בשבת. כעו מיניה מרב יהודה: כוונת העליון וכוכב
 התחתון מהו: אין ולא ורפאי בידיה, איהמו, אמר רב נחמן אמר שמואל: כלי קווא מותר לטלילין
 בשבת, אפילו כוונת העליון וכוכב התחתון, אבל לא את העמודים. א"ל רבא לרב נחמן: מאי שנא
 עמודים דלא? אילמא דקעביד גומות – גומות ממילא קא תיין! דתני: תופמן לפת וגזנתו תחת
 הנפך, אם מקצת עליו מגולגל – אינו חושש לא משום פלאים ולא משום שבעיות, ולא משום
 מעשר, וניטלין בשבת! בשדה לא אתי לאשויי גומות, הכא בבית – אתי לאשויי גומות. בעא
 מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר יואי: כלי קווא, כגון כוונת העליון וכוכב התחתון, מהו לטלילין
 בשבת? אמר ליה: אין ממלטיין. מה טעם? לפי שאין נשליין. מתני' מקפלין את הכלים אפילו
 ארבעה וחמשה פעמים. ומציעין את המפות מלילי שבת לשבת, אבל לא משבת למזמא שבת.
 רבי ישמעאל אומר: מקפלין את הכלים, ומציעין את המפות מיום הכיפורים לשבת, והלבי שבת
 קריבין ביום הכיפורים, אבל לא של יו"כ בשבת. ר"ע אומר: לא של שבת קריבין ביום הכיפורים,
 ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת. גמ' אמרו דבי רבי יואי: לא שנו אלא באדם אחד, אבל בשני
 בני אדם – לא, ובאדם אחד נמי – לא אמרן אלא בהדרשם, אבל בשינים – לא. וחדשים נמי לא
 אמרן אלא בלבנים, אבל בצבעייהם – לא ולא אמרן אלא שאין לו להחליף, אבל יש לו להחליף
 לא. תנא: משל בית רבן גמוליא לא היו מקפלים כלי לבן שלהן מפני שנתה להן להחליף
 מאמר רב הונא: אם יש לו להחליף – יחלוף, ואם אין לו להחליף – ישלש בגדייו. מתקין
 לה רב ספרא: והא מיתתו פרמות ורחא! פיון דכל יומא לא קעביד, והאידיא הוא דקא עביד
 לא מיתתו פרמות ורחא. וכברתו מעשות דרביד, וכברתו – שלא יהא מלבושך של שבת
 כמלבושך של חול. וכי הא דרבי יוחנן קרי למאניה "מכברותי". מעשות דרביד – שלא יהא חילוקך
 של שבת מחילוקך של חול. ב'ממנוא פהבד' – הפך דאסוריו, חפצי שמים מותרין, ודרבי דרבי
 שלא

קנה שבת. פרק חמשה עשר – ואלו קשרים דף קיג עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שיטיונליץ)"
תוספות

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. 1
אסור, הרהור – מותר. בשלמא פולחן – לחי' אלא "שלא 2
יהא הילוכך של שבת כדילוכך של חול" מאי היא? בי היא 3
דאמר רב הונא אמר רב, ואמרי ליה אמר ר' אבא אמר 4
רב הונא: היה מתלבש בשבת ופגע באמת המים, אם יבול 5
לחינה לא רגלו ראשונה קודם שתתקשר שניה, מותר, 6
ואם לא – אסור. מתקין לה רבא: הוי ליעבד? ליקף 7
– 8

ואחי לדיי חסותה! אלא: בהא בין דלא אפשר שפיר דמי אלא פדבעא מניה ר' מר' ישמעאל 9
בר' זכאי: מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת? א"ל: וכי בחול מי הותרה? שאני אומר: פסיעה גסה 10
נומלת אחר מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. ומהדר ליה בקדושה דבי שמישי. בעא מניה ר' 11
מר' ישמעאל בר' זכאי: מהו לאכול ארמה בשבת? א"ל: וכי בחול מי הותרה? שאני אומר: אף 12
בחול אסור, מפני שהוא מלקט. אמר ר' אמי: כל האוכל מעפרה של בבל – באילו אוכל מבשר 13
אבותי, ו"א: באילו אוכל שקצים ורמשים, דכתיב "וימת את כל היקום וגו'". אמר ריש לקיש: 14
למה נקרא שמה "שניגור" – שכל מתי מבול נערו לשם. א"ר יוחנן: למה נקרא שמה "מצולה" – 15
שכל מתי מבול נצמלו לשם. "וי"א באילו אוכל שקצים ורמשים" והא דאי אתמחויי איתמחוי 16
אמרי: בין דמלקי גורי ביה רגני; והא הואא נבדא דאכל גרגישתא, ואכל תחלי, וקדרה ליה 17
תחלי בלביה ומית. "והוצאת וסבת ושבת שמלתוך" א"ר אלעזר: אלו בגדים של שבת. "אתן לחכם 18
וחכם עוד" אמר רבי אלעזר: זו וזו המוצאה ושמואל הרבתי. רות – דאילו נצמיי קאמרה לה 19
"והוצאת וסבת ושבת שמלתוך עלוך וודת הגרין", ואילו ברדה פתיב: "ותרד הגרין" ותרד "ותעש 20
ככל אשר צוהת חמותה". שמואל דאילו עלי קאמר ליה "שכב ותהי אם יקרא אלוה ואמרת 21
דבר ה' כי שומע עבדך" ואילו ברדה פתיב ביה: "ויבא ה' ויתביב – ויקרא כפעם בפעם שמואל 22
שמואל ואמר שמואל דבר כי שמע עבדך" ולא אמר ד'בר ה'". ותלך ותבא ותלכט בשוה"ה. אמר 23
רבי אלעזר: שהלכה ובאת, הלכה ובאת, עד שמצאה בני אדם המהוגנין לילך עמהם. "ויאמר 24
בוועו לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הואה", וכי דרבו של בוועו לשאלו כנערה? אמר 25
ר' אלעזר: דבר הכמה ראה בה, שני שבלין – לקמה, שלשה שבלין – אינה לקמה. כמתנותיה 26
תנא: דבר שניעות ראה בה, עומרות – מעמדה, נופלות – מוישב. "וכה תדבקין עם נערתך" 27
וכי דרבו של בוועו לרבע עם הנשים? א"ר אלעזר: בין דתנא ותשע ערפא לחמותה ורית דבקה 28
בה" אמר: שרי לאודבוקי בה. "ויאמר לה בעו לעת האכל גשי הלם", א"ר אלעזר: רמו רמו לה; 29
עתידה מלכות בית דוד לצאת ממך, דכתיב ביה הלם, שאמור "ויבא המלך דוד וישב לפני ה' 30
ויאמר מי אנכי אדני ה' ומי ביתי כי הבאתני עד הלם". ומבולת פתח בתוך" א"ר אלעזר: מבוא 31
שתחומי יפה לשרב. ר' שמואל בר רבנא אמר: רמו רמו לה; עתיד בן לצאת ממך שמעשיו קשין 32
בתוך, ומנו – מניעה. "ותשב מצד הקוצרים" א"ר אלעזר: מצד הקוצרים, ולא בתוך הקוצרים. 33
רמו רמו לה שתעתידה מלכות בית דוד שתתחלק. "ויצטב לה קלי ותאכל" אמר רבי אלעזר: 34
"תאכל" – בימי דוד, "ותשבע" – בימי שלמה, "ותתר" – בימי חזקיה, "ותחרי" – בימי רבי. דאמר מר: והנהויה דרבי 35
יהוה עתיד מינבור מלכא. כמתנותיה תנא: "ותאכל" – בעולם הזה, "ותשבע" – לימות המשיח, 36
"ותתר" – לעתיד לבא. "ותחת כבודו" יחד יקוד פיקוד אש. א"ר יוחנן: "ותחת כבודו" – ולא 37
כבודו ממש. מר' יוחנן למעמיה: דר' יוחנן קרי למאניה "מכבדותי". מ"א אומר: "ותחת כבודו" 38
– תחת כבודו ממש. ר' שמואל בר רבנא אמר: תחת כבודו – כשריפת בני אהרן; מה לתלן – 39
שריפת נשמה וגוף קיים, אף כאן – שריפת נשמה וגוף קיים. א"ר אחא בר אבא אמר רבי יוחנן: 40
כיון

כיון אש, רבי שמואל שמע על תחת בר' יוחנן, וכבודו כראי הלך קרא בר' יוחנן מדרש, ותחת כבודו נשך ולא כבודו 41
אסרו, שריפת נשמה וגוף קיים, כדאמרינן בסנהדרין ב"ד מיתות (ר' נב.).

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

בְּרַא שְׁנָאָמַר כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְגו' שְׁלַחוּ אַחֲרֵיהֶן וְלֹא רָצוּ לְבוֹא כו' עַד לִפְנֵי עֲבוּדָה זָרָה שְׁלַחוּ
 בְּדָבָרִים הִלְלוּ מִזְכִּירֵינִי אוֹתָן לְשִׁבְחָה שְׁלֵא יֵצְאָה אִשָּׁה שֶׁל אֶחָד מֵהֶן מִבְּשִׁמְתַּת מְעוֹלָם וְלֹא עוֹד אֵלֶּא
 כְּשֶׁהִיָּה אֶחָד מֵהֶן נוֹשֵׂא אִשָּׁה מִמָּקוֹם אַחֵר הִיָּה פּוֹסֵק עָמָה שְׁלֵא תִתְבַּשֵּׂם אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִצְּאֵתִי תִינּוֹק
 אֶחָד מִבֵּית אֲבָטִינָם אֲמַרְתִּי לוֹ בְּנֵי מֵאִי זֶה מִשְׁפָּחָה אֵתָּה אָמַר לִי מִמִּשְׁפַּחַת פְּלוּנֵי אֲמַרְתִּי לוֹ בְּנֵי
 אֲבוֹתֶיךָ לִפִּי שְׁנַתְּפִנּוּ לְרַבּוֹת כְּבוֹדָם וְלִמְעַט כְּבוֹד שְׁמִים לְפִיכֶּךָ נִתְמַעַט כְּבוֹדָם וּכְבוֹד שְׁמִים נִתְרַבָּה
 אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה שָׁח לִי שְׁמֵעוּן בֶּן לָגַם מִלֶּקֶט הֵייתִי עֹשֶׂים אֲנִי וְתִינּוֹק אֶחָד שֶׁל בֵּית אֲבָטִינָם וְרֵאִיתִי
 אוֹתוֹ שֶׁכָּבֵה וְרֵאִיתִי אוֹתוֹ שֶׁשָּׁחַק אֲמַרְתִּי לוֹ בְּנֵי לְמָה כְּפִיתָה אָמַר לִי עַל כְּבוֹד בֵּית אָבִא שְׁנַתְּמַעַט
 וְלָמָּה שְׁחַקְתָּה אָמַר לִי עַל כְּבוֹד הַמִּתְקֵן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא תְּרִי מַעֲלָה עֲשֵׂן לְנִגְדֵי נּוֹמְתִי לוֹ בְּנֵי
 תִּרְאֶה לוֹ אָמַר לִי מִסוּרַת בְּיַדִּי מֵאֲבוֹתִי שְׁלֵא לְתַרְאוֹתוֹ לְבִירֵיָּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי פָּגְעוּ בִּי זָקֵן
 אֶחָד מִשָּׁל בֵּית אֲבָטִינָם אָמַר לִי רַבִּי לְשַׁעֲבֵר הָיוּ בֵּית אָבִא צְנוּעִין וְהָיוּ מוֹסְרִין אֶת הַמְּוַלְּהָ הַזּוֹאת אֵלֶּוּ
 לְאֵלֶּוּ וְעֲבָשׂוּ שְׂאִינָן נֶאֱמָרִין הִלְךָ אֶת הַמְּוַלְּהָ וְתִזְחַר בָּהּ וּכְשֶׁפָּאֵתִי וְהִרְצִיתִי אֶת הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי
 עֲקִיבָה וְלָגוּ דְמַעְיֵו וְאָמַר מַעֲתָה אֵין אֲנִי צְרִיכִין לְהוֹפְרִין לְגִנְאֵי וְכוּלְהֶן מִצְּאֵו מִתְּלֵא לְדְבָרֵיהֶן הַזֵּין מִבֶּן
 קַמְצָר בִּי דְתַנְיָנָן תַּמָּן אֵלֶּוּ הֵן הַמְּמוֹנִין שְׁהָיוּ בַּמְּקַדֵּשׁ ר' הִזְקִיָּה אָמַר ר' סִימוֹן וְרַבִּנָּן חַד אָמַר כְּשִׁירִי
 כָּל דוֹר וְדוֹר פֵּא לְמִנּוֹת וְהָרְנָה אָמַר מִי שְׁהִיָּה בְּאוֹתוֹ הַדוֹר מְנָה מַה שְּׁבָדוֹרוּ מֵאֵן דְּאָמַר כְּשִׁירִי כָּל
 דוֹר וְדוֹר פֵּא לְמִנּוֹת עַל פּוֹלָם הוּא אֹמַר וְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה מֵאֵן דְּאָמַר שְׁהִיָּה בְּאוֹתוֹ הַדוֹר מְנָה מַה
 שְּׁבָדוֹרוּ עַל פּוֹלָם הוּא אֹמַר וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקַב עַל מֵי נֶאֱמָר וְכָר צַדִּיק לְבָרְכָה עַל בֶּן קַמְטִין וְהַבְּרִיּוֹ וְעַל
 פּוֹלָן הִיָּה בֶּן זֹמְאָה אֹמַר מִשְׁלָהּ יִתְנֵוּ לָהּ וּבְשִׁמּוֹד קוֹרִין אוֹתָהּ וּבְשִׁבְחָהּ מוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ

[דף כ' ע"א]

וְאֵין שְׁכַחָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם וְאֵין אָדָם נוֹגַע בְּמוֹכֵן לָהּ:

פרק רביעי

הַלְכָּה אַ מִתְּנִיתִין טָרַף בַּקְּלָפִי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְעִזְאוֹל
 הַסֶּהֱן בִּימִינוֹ וְרֵאשׁ בֵּית אָב מִשְׁמֵאלוֹ אִם שָׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ הַסֶּהֱן אֹמַר לוֹ אִישִׁי כְּהֵן גְּדוֹל הַגְּבִיָּה
 אֶת יְמִינְךָ וְאִם בְּשֵׁמֵאלוֹ עָלָה רֵאשׁ בֵּית אָב אֹמַר לוֹ אִישִׁי כְּהֵן גְּדוֹל הַגְּבִיָּה אֶת שְׁמֵאלְךָ נִתְנָם עַל שְׁנֵי
 שְׁעִירִים וְאֹמַר לִיִּי תַּטְּאוּ ר' יִשְׁמַעְיָאל אֹמַר לֹא הִיָּה צְרִיכָה לֹמַר תַּטְּאוּ אֵלֶּא לִיִּי וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו
 בְּרוּף שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אמר לא סוף דבר קלפי אלא אפלו קלתות ולמה אמרו קלפי כדי לעשות פמפי לדבר ויביא שני חומין
אחד שחור ואחד לבן ויקשר עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל תלמוד לומר גורל אחד ליי' שיהא ניפר
שהוא ליי' וגורל אחד לעזאזל שיהא ניפר שהוא של עזאזל ויביא שני צורות אחד שחור ואחד לבן
ויתן עליהם ויאמר זה לשם וזה לעזאזל תלמוד לומר גורל אחד ליי' שיהא ניפר שהוא ליי' וגורל אחד
לעזאזל שיהא ניפר שהוא לעזאזל וכתב עליהם ויאמר זה ליי' וזה לעזאזל תלמוד לומר גורל אחד
ליי' שיהא מוכיח על עצמו שהוא ליי' לעולם וגורל אחד לעזאזל שיהא מוכיח על עצמו שהוא לעזאזל
לעולם הדיא אמרה חקוקים היו ותני בן בשתי קלפיות נתחלקה ארץ ישראל אחת שהגורלות נתונין
בתוכה ואחת ששמות השבטים בתוכה ושני פרחי כהונה עומדים מה שזה מעלה וזה מעלה וכת.
בשלישה דברים נתחלקה ארץ ישראל בגורלות באורים ותומים ובכספים הדיא הוא דכתיב וישלף
להם יהושע גורל לפני ה' במצפה גורל אלו הגורלות לפני ה' אלו אורים ותומים בין רב למעט אלו
הכספים אמר רבי אבין אלמלא שנתן הקדוש ברוך הוא חן כל מקום בעיני יושביו לא היתה ארץ
ישראל מתחלקת לעולם. ותני בן ג' חינון חן אשה בעיני בעלה חן מקום בעיני יושביו חן מקח
בעיני לוקחיו ר' אבא בריה דר' פפי רבי יהושע דסיכנין בשם לוי אף לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא
עושה בן הדיא הוא דכתיב ונתתי לכם לב חדש וגו' ונתתי לכם לב בשר וגומר שהוא בושר בחלקו
של חבירו. נגע בהן בשחן למטה ונתערבו

[דף כ' ע"ב]

אין השעירים כמזותן ומשהעלה אותן נגע בהן ונתערבו השעירים כמזותן ובעלייתו נגע בהן
ונתערבו אמר אם של שם יעלה בימיני יקדש זה שעל ימיני קדש אם של שם יעלה בשמאלי יקדש
זה שעל שמאלי קדש ואפלו אם אמר אם של שם יעלה בימיני יקדש זה שעל שמאלי קדש אם של
שם יעלה בשמאלי יקדש זה שעל ימיני קדש אבל אם אמר בין של שם יעלה בימיני בין של שם יעלה
בשמאלי לא יקדש אלא זה שעל ימיני לא יקדש אלא זה שעל שמאלי לא קדש מפני מה קובען כפה
אמרה התורה גורלות גורלות של כל דבר יכול יתן שני גורלות על זה ושני גורלות על זה תלמוד
לומר גורלות גורל אחד ליי' וגורל אחד לעזאזל יכול יתן של שם ושל עזאזל על זה ושל שם ושל עזאזל
על זה תלמוד לומר גורל ולא דיא קדמייתא. ביני יכול משהוא נותן של שם על של שם ושל עזאזל
על שם עזאזל יחזור ויחליף תלמוד לומר גורל א' ליי' אין פאן לשם אלא אחד וגורל אחד לעזאזל ואין
פאן לעזאזל אלא אחד ציין הנה פתוב עליו קדש ליי' קדש מקמטן ושם מקמטן בלעזאזל שהוא יושב על
קתדרון שלו ודכוותה אחד מקמטן ושם מקמטן אמר רבי אלעזר בי רבי יוסי אני ראיתיו ברומי ולא
היה פתוב עליו אלא שיטה אחת קדש ליי' ונתן אהרן אם נתן זר בשר ודכוותה אם העלה זר פסול

קל ודוקר מה אם נתינה שכתוב בה בני אהרן אם נתן זר בשר העליה שאין כתוב בה בני אהרן לא כל שכן לא צורכה דלא נתינה שהיא מעבכת אם נתן זר בשר העליה שאינה מעבכת אם העלה זר פסול

[דף כ"א ע"א]

ואמר רבי יצחק בר חקילא בשם רבי ינאי: העליה מתוך קלפי מעבכת, אין נתינה מעבכת. אמר רבי יוחנן: קובען אפילו בפה. סברין מימר אפילו אחד היום ואחד למחר. על דעתיה דרבי יוחנן, דו אמר: אפילו אחד היום ואחד למחר – ניהא. על דעתיה דרבי ינאי: לאי זה דבר נאמר גורלות? למצוה! מתניתא פליגא על רבי יוחנן – 'הגורל עושה הפאות ואין השם עושהו הפאות! פתר לה, במוצליה בגורל. מתניתא פליגא על רבי ינאי: לא הגריל ולא נתונה – בשר, אלא שחפר מצוה אהת. "לה" – לרבות שעיר המשתלח שהיא פסול משום מחפר זמן. ואיתא ביי דמר רבי יוחנן: קובען אפילו בפה. סברין מימר אפילו אחד היום ואחד למחר, על דעתיה דרבי יוחנן דו אמר אפילו אחד היום ואחד למחר – ניהא, על דעתיה דרבי ינאי, לאי זה דבר נאמר גורלות? והש לומר שמו יעלה לשם, פתר לה ברוצה להגריל. שני שעירי יום הכפורים ששחטן בחוץ, אית תניי תני: חיב. ואית תניי תני: פטור. אמר רב הסדא: מאן דאמר חיב – שחב השעיר הנעשה בפנים, מאן דאמר פטור – בשלא קרב

[דף כ"א ע"ב]

השעיר הנעשה בחוץ. אמר רבי יוסה: רב הסדא בעי מדמתה לפסח, ולא דמיא. אמר רבי מנא בר תנחום: רבי לעזר ורבי יוחנן תגריהון אמרין: פסח שעבר זמנו, מאליו היה משתנה. ברם תבא, בשחיטה הוא משתנה. מאי פדיון? מאן דאמר חיב – סברין מימר הגרלה מעבכת. מאן דאמר פטור – סברין מימר אין הגרלה מעבכת. בלום יש כאן לשם אלא אחד, אמר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה: או זה או זה, משהגריל חיב על של שם ופטור על שם עזאזל. אמר רבי בא: והוא שנתן מתנת הפר, אבל אם לא נתן מתנת הפר – פטור, ששחיטתו של שעיר מעבכת מתן דמו של פר. רבי בון בר תיה בעא קומי רבי ועירה: שחט את הפר עד שלא יגריל, מהו שהיא חיב? אמר ליה: נישמעיה מן הדא – פר מעבב את השעיר, השעיר מעבכת את הפר, הדא אמרה: שחט את הפר עד שלא יגריל – חיב. אין תימר פטור, ניתני אין השעיר מעבב את הפר! אמר רבי שמואל בר אבדימי: הדא דתימר אין השעיר מעבכת את הפר במתנות הפדים, אבל במתנות הפרכת – שעיר מעבב את הפר. היד עבידא? שאינו יכול לתן מדם הפר על הפרכת עד שיתן מדם השעיר על בין הפדים.

[דף כ"ב ע"א]

הלכה ב', מתניתין - קשר לשון של זהורית בראש שעיר והעמידו כנגד בית שלוחו, ולנשקת המשתלח כנגד בית שהיטתו. בא לו אצל פרו שניה, וסופך שתי ידי עליו ומתודה. וכך היה אומר, אגא השם, עויתי פשעתי הטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך. אגא השם פפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים, שעויתי ופשעתי ושהטאתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך, פכתוב בתורת משה עבדך (ויקרא טז, ל): כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' וטהרו. והן עזיני אהריי, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

גמרא - רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: שלש לשונות הן: של שעיר כסלע ושל מצורע בשקל, ושל פרה בשתי סלעים. אמר רבי בא בר זבדא בשם רבי שמעון בן הלפתא: של פרה בשתי סלעים ומחצה, אית דמפקין לישנא בעשרה זוזין.

הלכה ג', מתניתין - שהטו וקבל בפזרק את דמו, ונתנו למי שהוא ממרס בו על הרבד הרביעי שבתוכו, כדי שלא יקרוש. נטל מחתה ועלה לראש המזבת, ופנה גחלים אילף ואילף, והותח מן המעפלות הפנימיות, וירד והניחה על הרבד הרביעי שבעזרה.

גמרא - ביני מתניתא על הרבד הרביעי שבעזרה. תני, שהט בחיין - חיב. חפן פפנים - פטור. התיא והקטיר ונשפף הדם - יביא פר אחר, ונכנס בדמו. עד שלא הקטיר נשפף הדם - התייה פסולה היא והוא צריך להיות בתהלה. פסק עד שלא הקטיר נשפף הדם ופסק משחקטיר נשפף הדם, להביא פר אחר ולהכנס בדמו - אין את יכול, שאני אומר עד שלא הקטיר נשפף הדם. והיא התייה פסולה, והוא צריך להיות בתהלה - אין את יכול, שאני אומר משחקטיר נשפף הדם והיא התייה כשרה, והוא עובר משם הכנסה יתרה ובטלו העבודות. אשכחת אמר: בטלו עבודות של אותו היום.

[דף כ"ב ע"ב]

שחט ומת, אחר מהו שיקנס בדמו? רבי שמעון בן לקיש אמר: פפר אכל לא בדם. רבי חנינה ורבי יונתן: תריהון אמרין, אפלו בדם, מלתייה דרבי יהושע בן לוי אמר: אפלו בדם. דאמר רבי חנינה רבי בא בשם רבי יהודה: אפלו בדם. רבי יהושע בן לוי שאל: חפן ומת, מהו שיקנס בהפניו? מה צריכא ליה, בהפניו, דכתיב "ומלא הפניו", ברם הכא לית פתיב "בדמו", פשיטא ליה אפלו בדם.

הלכה ד', מתנייתין – בכל יום היה הוֹתֵה בשל כסף ומערה בתוך של זהב, והיום הוֹתֵה בשל זהב ובה היה מכנים. בכל יום הוֹתֵה בשל ארבעת קבין ומערה בתוך של שלשת קבין, והיום הוֹתֵה בשל שלשת קבין ובה היה מכנים. רבי יוסי אומר, בכל יום הוֹתֵה בשל סאה ומערה בתוך של שלשת קבין, והיום הוֹתֵה בשל שלשת קבין, ובה היה מכנים. בכל יום הוֹתֵה כבדה, והיום קלה. בכל יום הוֹתֵה ידה קצרה, והיום ארפה. בכל יום היה זהבה ירוק, והיום אדם, דברי רבי מנחם:

גמרא – ביי דתנינן תמן: נתפזר ממנה קרב גדלים היה מכבדן לאמה וכשבת בופין עליו פסקתר. בכל יום הוֹתֵה כבדה והיום קלה שלא לנגעו, בכל יום הוֹתֵה ידה קצרה והיום ארפה שלא לנגעו, בכל יום לא היה בה אמה גמודה והיום היה בה אמה ומחצה כדי שתהא הורוע מסיעת, בכל יום לא היה בה נרתיק והיום היה בה נרתיק כדי שלא תכבה, ואינו הוציין? אמר רבי יוסי בי רבי בון: קובעו במסמר. שבעה זהבים הן: זהב טוב, זהב טהור, זהב סגור, זהב מופז, זהב מזקק, זהב שחוט, זהב פרוים. זהב טוב – כמשמעו, וזהב בארץ ההיא טוב. אמר רבי יצחק: טיבוי דו בביתיה טיבו דו בלוותיה. זהב טהור – שמכניסין אותו לאור ואינו חסר פלום. ואתיא פדתני, מעשה במגורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתרה דינר זהב, והכניסוה לכור שמונים פעם ולא חסרה פלום. וואות עד דלא יקום על פרייה הוא חסר סגין, מן דו קים על פרייה לא חסר פלום. זהב סגור – שהיה מכסוף בעד פל הזהבים שהיו שם. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: פתיב (דברי הימים א-כט, ד): "ושבעת אלפים כפר כסף מזקק למוח קירות הבתים". ובתיב (מלכים א-ו, כב): "ואת כל הבית צפה זהב", ואת אמר אבון? אלא שהיה מכסוף בעד פל הזהבים שהיו שם. מופז – רבי פטרוקי אחיה דרבי דרוסא בשם רבי בא בר בינה:

[דף כ"ג ע"א]

דומה לאש מצתת בגפרית. אמר רבי אבין: לשם מקומו הוא נקרא זהב מאופז. זהב מזקק – שהיו מהתכין אותו פותים וטהים אותו בצק ומאכילין אותן לנעמיות, והן מסננות אותן. ויש אומרים: שהיו מומנין אותו בזבל שבעה שנים. זהב שחוט – שהיה נמשך פשעות. אדרניגם היה לו משקל ביצה. דוקלמינום היה לו משקל דינר גורדינון. זהב פרוים – רבי שמעון בן לקיש אומר: אדם, דומה לדמו של פר. ויש אומרים: זהב שהוא עושה פרות, ביי דתנינן תמן – ונפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל. אמר רבי אחא בר יצחק: בשעה שבנה שלמה את בית המקדש צר פל מיני אילנות לתוכו, ובשעה שהיו אלו שבחיון עושין פרות, היו אלו שבפנים עושין פרות, הדא הוא דכתיב

(ישעיהו לה, ב): "פָּרַח תִּפְרַח וְתִגַּל אַף גִּילַת וְרַגְנִי" וגו'. אימתי יבשו? אמר רבי יצחק חִינְנָא בר יצחק: בְּשַׁעֲרֵה שְׁהַעֲמִיד מִנְּשֵׂא צֶלֶם בְּהִיכַל – יבשו, דכתיב (נחום א, ד): "וּפְרַח לְכַנּוֹן אֲמָלֵל".

הלכה ה', מתניתין – בכל יום מקריב פָּרָם בְּשַׁחֲרִית וּפָרָם בֵּין הָעֲרִיבִים, וְהַיּוֹם מוֹסִיף מֵלֵא מֵהַפְּנִי. בכל יום הִיתָה דָּקָה, וְהַיּוֹם דָּקָה מִן הַדָּקָה. בְּכָל יוֹם בְּהַנִּים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כָּבֶשׂ וְיוֹרְדִין בְּמַעְרָבוֹ, וְהַיּוֹם בְּהֵן גְּדוֹל עוֹלָה בְּאֲמָצֵעַ וְיוֹרֵד בְּאֲמָצֵעַ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְעוֹלָם בְּהֵן גְּדוֹל עוֹלָה בְּאֲמָצֵעַ וְיוֹרֵד בְּאֲמָצֵעַ. בְּכָל יוֹם בְּהֵן גְּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַפִּיּוֹר, וְהַיּוֹם מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְעוֹלָם בְּהֵן גְּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב.

גמרא – פטוים הקמרת: הַצָּרִי, וְהַצִּפְרוֹן, וְהַחֲלֻבָּנָה, וְהַחֲלֻבָּנָה מִשְׁקָל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה, מוֹר וְקִצְיָעָה, שְׂבֻלַת גֶּרֶךְ וְכַרְכֶּם – מִשְׁקָל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה, קֶשֶׁט – שְׁנַיִם עָשָׂר, קְלוּפָה – שְׁלֹשָׁה, קַנּוֹן מִתְשַׁעָה, נִמְצָאָת אָמַר: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשׁ מֵנִים הָיוּ בְּגָדֵי יְמוֹת הַשָּׁנָה. וְשִׁלְשָׁה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, הֵדָא הֵיא דְתַנְיִנָן; וְהַיּוֹם מוֹסִיף מֵלֵא הַפְּנִי, בְּרִשְׁיָנָה תִשְׁעָה קַבִּין, וְיֵין קַפְרִיסִין שְׁלֹשָׁה סָאִין וְשִׁלְשָׁה קַבִּין, אִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מִכִּיָּא חֲמֹר הוֹרִין עֲתִיק, מֵלַח סְדוּמִית רַבַּע מַעְלָה עָשׂוֹן כֹּל שְׁהוּא. רַבִּי נִתָּן אָמַר: אִף פַּת הַיִּרְדֵּן כֹּל שְׁהוּא. נִתָּן בַּהּ דְּבִשׁ – פְּסֻלָּה. חֲפֵר בַּהּ אַחַת מִפְּמֻמְנִיָּה – הַיָּב מִיִּתָּה. תַּנִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל אָמַר: הַצָּרִי אֵינוֹ אֵלָּא שָׂרָף שֶׁל עֲצֵי קָטָף, בּוֹדִית בְּרִשְׁיָנָה לְמָה הִיתָה בָּאָה? שָׂבָה שָׁפִין אֶת הַצִּפְרוֹן מִפְּנֵי שֶׁהִיא נֹאֶה. וְיֵין קַפְרִיסִין לְמָה הִיא בָּאָה? שָׂבָה שׁוֹרִין אֶת הַצִּפְרוֹן מִפְּנֵי שֶׁהִיא עוֹזָה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יַפִּין לָהּ? אֵלָּא שְׁאִין מְכַנְסִין רֵיחַ רַע לְעוֹרָה מִפְּנֵי הַכְּבוֹד. וּכְשֶׁהָיָה מִידֵק הָיָה אָמַר: 'הֵדֵק הֵיטֵב, הֵדֵק הֵיטֵב' – שֶׁהַקּוֹל יָפָה לְבָשָׂמִים. חֲפֵר בַּהּ אַחַת מִפְּמֻמְנִיָּה אוֹ שְׁנַתָּן בַּהּ מַעַט דְּבִשׁ הִיתָה פְּסֻלָּה, לֹא נִתָּן לְתוֹכָהּ מֵלֵחַ, אוֹ שְׁנַתָּן לְתוֹכָהּ מַעְלָה עָשׂוֹן – נִתְחַיֵּב מִיִּתָּה. אָמַר רַבִּי זְעִירָה: וְעוֹבֵר מִשׁוּם הַכְּנָסָה יִתְרָה. תַּנִּי בַר קַפְרָא: הַפְּטָמִין שְׁבִירוֹשְׁלִים הֵיוּ אוֹמְרִים: אֵילוּ הָיָה נֹתָן לְתוֹכָהּ מַעַט דְּבִשׁ לֹא הָיָה כֹּל הָעוֹלָם כְּלוֹ יְכוּל לְעַמּוֹד בְּרִיחָה. תַּנִּי, פְּטָמָה הָצִים – בְּשָׂרָה, שְׁלֹשִׁים וָרַבְעִים לֹא שְׁמַעְנָן. רַבִּי אָמַר: בְּמִדְתָּהּ הִיתָה בְּשָׂרָה.

[דף כ"ג ע"ב]

וְדָא דְאֵת מֵר: פְּטָמָה הָצִים בְּשָׂרָה – חֲצִי כֹל סַמְכוֹן וְסַמְכוֹן. אַחַת לְשִׁשִּׁים לְשִׁבְעִים שָׁנָה הִיתָה בָּאָה הָצִים מִן הַשִּׁירִים, הֵדָא הִיא מוֹתֵר הַקְּמָרְתָּה, מַה הָיוּ עוֹשִׂין בָּהּ? תַּנִּי, הַקְּמִיר בּוֹיַת בְּחוּץ – הַיָּב פְּחוֹת מִבּוֹיַת בְּפָנִים – פְּטוֹר. רַבִּי זְעִירָה בָּשֶׁם רַב יְרֵמְיָה: נִפְטְרוּ הַצִּפּוֹר יָדָיו הוֹבְתָן. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בָּשֶׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: מִן מַה דְּתַנִּי הַקְּמִיר בּוֹיַת בְּחוּץ הַיָּב, מִיָּנָה אֶת שְׁמַע פְּחוֹת מִבּוֹיַת בְּפָנִים פְּטוֹר. "דְּקָה" מַה תְּלָמוּד לֹמַר? לְפִי שְׁנֵאמַר: "וְשִׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הַדֵּק", אִם כֵּן לְמָה נֹאמַר "דְּקָה"? שֶׁתְּהֵא דְקָה

מזן הדקה! כיצד הוא עושה? מפריש שלשת מנים מערב יום הכפורים ומחזירן למכתשת, כדי למלאות מונח הפניו כדי למים בה דקה מן הדקה. אמר רבי יונה: הויז מקדוש הראשון. אמר רבי יוסה: ואפילו מקדוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יונה – כל הכלים שהיו במקדש היו ראויין לקדוש ידים ורגלים! פתר לה הויז מקדוש הראשון. מתניתא פליגא על רבי יוסה – הפיור והפז מעפבין! פתר לה: מקומן מעבב.

הלכה ו', מתניתין – בכל יום היו שם ארבע מערכות, והיום חמש, דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר, בכל יום שלש, והיום ארבע. רבי יהודה אומר, בכל יום שתים, והיום שלש.

גמרא – מה טעמא דרבי מאיר? "והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה" – זו מערכת קיימי אש. "יבער עליה הכהן" – זו מערכת איכול איברין ופדרים. "וערף עליה העולה" – זו מערכה גדולה. "והקטיר עליה חלבי השלמים" – זו קמרת. ולית לרבי יוסה מערכת איכול איברין. ולית לרבי יונה: מערכת קיימי אש. מה מקים רבי יהודה אש תמיד? אש שאמרתיה לה תהא תמיד – לא תהא אלא על מזבח החיצון. אמר רבי אלעזר: האיברין והפדרים שלא נתאכלו מפערב – עושה אותן מדורה, ושורפן בפני עצמן, ודחין עליהן את השבת. רבי יעקב בר אחא בשם רבי שמואל בר אבא: מתניתא אמרה כן, בכל יום היו שם ארבע מערכות, מה את שמע מינה? אמר רבי מנא: והיום חמש. רבי בון בר תיה בעא קומי רבי ועירה: דבר שאינו מעבב – דוחת. אומר ליה: עדי החדש הרי

[דף כ"ד ע"א]

אינן מעפבין ודחין, דתנינן תמן, שעל מהלך לילה ויום מהללין את השבת ויוצאין לעדות החדש. מנין למערכת יום הכפורים? רבי ירמיה בשם רבי פדת: "גחלי" – מה תלמוד לומר "אש"? שהיא בטלה על גבי גחליה. "גחלי" יכול עוממות? תלמוד לומר "אש". אי אש יכול שלקבת? תלמוד לומר "גחלי אש". הא כיצד? מן הלוחשות הללו. ומנין שתהא האש בטלה על גבי גחלים? תלמוד לומר "גחלי אש". רבי יהושע בן לוי אומר: אינן להם הפנים נפסל בשעת מסעות. רבי יוחנן אומר: להם הפנים נפסל בשעת מסעות. רבי תיה בשם רבי יהושע בן לוי: "כאשר יחנו בן יסעו" – מה בחנתם אינו נפסל אף בנסיעתם אינו נפסל. רבי אמי בשם רבי יהושע בן לוי: "ונסע אהל מועד מונחה הלויים בתוך הפחנת (במדבר ב, יז) – כבתוך הפחנות. רבי יעקב בר אחא רבי אמי בשם רבי אלעזר: השורף קדשים בחוץ בשעת מסעות לוקה. אמר רבי יוחנן: קדשים נדחין בשעת מסעות, ממאים פרושים כל אהד ואהד במחצתו. אמר רבי יוסה: תדירא הא מילתא בפומהון דרבנן, נסתלקו הפרכת התרו המחצות לזבין ולמצורעין. מתניתא מסייעא לדיו ומתניתא מסייעא לדיו, מתניתא מסייעא לרבי

יהושע בן לוי: "תמיד" – תמיד אפילו בשבת. "תמיד" – אף בטמאה. מתניתא מסייעא לרבי יוחנן "לא תכפה" – אף במפעות. בשעת מפעות מה היו עושין לה? היו בופין עליה פסקתה; דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: אף בשעת מפעות היו מדשנין אותה שנאמר (במדבר ד, יג): "ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן"; הא אילו היה המזבח דליק לא היה בגד ארגמן נשרף? מה עבד לה רבי יודה? פסקתה היו בופין עליו מלמעלה, מה מקום רבי יודה "ודשנו את המזבח"? – וירויז! פיי דאמר רבי יודה בן פזי: "ואכל ושבע ודשו".

פֶּרֶק הַמִּישִׁי

הלכה א' מתניתין – הוציאו לו את הכף ואת המחטה, והפן מלא חפניו ונתן לתוף הכף, הגדול לפי גדלו, והקטן לפי קטנו, וכך היתה מדתה. נטל את המחטה

[דף כ"ד ע"ב]

בימינו ואת הכף בשמאלו. היה מהלך בהיכל, עד שמוגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים, וביניהן אמה. רבי יוסי אומר, לא היתה שם אלא פרכת אחת בלבד, שנאמר (שמות כו, לג) "והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים".

גמרא – ולא ככר תנינתי: נטל את המחטה ועלה לראש המזבח. כני מתניתא: את הכף ואת הכנף, מהו פה מגיס? אמר רבי יוסה: הך אמה כלי חול הוא. אין תימר כלי קדש דכר שקדש בכלי כפרה, דאיתפלגון: פטמה בחלין, רבי יוסה בן חנינה אמר: פסולה. רבי יהושע בן לוי אמר: כשרה. מאי טעמא דרבי יוסי בר חנינה? "קדש היא" – שתהא הבאתה פקדש. מאי טעמא דרבי יהושע בן לוי: "קדש היא" – שתהא באה מתרומת הלשכה. אמר רבי יוסה בי רבי בון: אתיא דרבי יוסי בן חנינה כשמואל, ודרבי יהושע בן לוי כרבי יוחנן, דתנינן: המקדש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות צבור. רבי יוחנן אמר: קמרת. אמר רבי הושעיה: תפתר באומן משל בית אכמינס שהיה נוטל בשכרו קמרת, ודרבי יוסי בן חנינה כשמואל, דאמר רבי חונא בשם שמואל: מכתשת עשו אותה כלי שרת לקדש. אמר רבי יוסה בי רבי בון: אמה רבי חנינה קומי רבי יוסה: דכר שקדש בכלי נפדה. אמר ליה: ולא שמואל הוא? ושמואל אמר: קל הוא במותר. דאיתפלגון: הותרו תמידין. שמואל אמר: נפדין כתימיון. רבי יוחנן אמר: נפדין בפסולי המקדשין. הותרו שעירים, על דעתיה דשמואל.

[דף כ"ה ע"א]

אם עולה נפדית, לא כל שבן הטאת? על דעתיה דרבי יוחנן: רבי זעירא אמר: ירענו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: מקיציים בה את המזבת. וקשיא יש הטאת קרבה עולה? אמר רבי יוסה: שניא היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה. אמר רבי חנניה בן תרדיון: תניי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות. מלא קמצו, יכול מלא קמצו מבורין, תלמוד לומר "בקמצו", אי בקמצו יכול קמין בראשי אצבעותיו? תלמוד לומר: "מלא קמצו", הא ביצד? חופה את פס ידו במחבת ובמרהשת ומחק באצבעו מלמעלה למטה. תפון את אמר "מלא קמצו" בקמצו, והכא את אמר "מלא קמצו"? רבי יעקב בר אהא רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי? מה להלן קמין החסר פסול, והכא קמין החסר פסול.

[דף כ"ה ע"ב]

הפנים מהו שיעשה בכלי שרת לקדש? אחר מהו שיחפזו ויתן לתוף הפניו? מהו שיעשה מדה להפניו? בכל הפנים משערין או אין משערין אלא בהפניו? רבי יהושע בן לוי שאל: הפן ומת, אחר מהו שייבנם בהפניו. אין תימר הפנים עשו אותן בכלי שרת לקדש, הדיא אמרה הפן ומת אין אחר נכנס בהפניו, אין אחר חופן ונותן לתוף הפניו. ועושיין מדה להפניו ואין מעשרין בכל הפנים. אין תימר הפנים לא עשו אותן בכלי שרת לקדש, הדיא אמרה: הפן ומת אחד נכנס בהפניו אחר, חופן ונותן לתוף הפניו ואין עושיין מדה להפניו, ומשערין בכל הפנים הגדול לפי גדלו, אפילו כבן קמחית שהיתה ידו מחזקת בארבעת קבין, והקמן לפני קומנו, אפילו כבן גמלא שלא היתה ידו מחזקת אלא בשני זיתים, הלוף בן מהו? חזקיה אמר: הלוף בן – כשר. רבי ינאי אמר: הלוף בן פסול.

מתניתא פליגא על רבי ינאי, קבל בימינו ונתן בשמאלו יחזיר לימינו,

[דף כ"ז ע"א]

ושמאלו לא בן היא? תפטר שהיתה שמאלו כלפי לפנים. אמר רבי בא: ואפילו תימר כלפי לחוין – שניא היא הלוף בן, ושניא היא מאליו. אמר רבי זעירא: פשיטת יד לא עשו אותה בהלוף. מתניתא פליגא על רבי ינאי: נשפה מן הכלי על הרצפה ואספו – כשר. אמר רבי ביבי: תפטר שהיה מתגלגל כלפי לפנים. אמר רבי בא: ואפילו תימר כלפי לחוין, שניא היא הלוף בן שניא שהיא הלוף מאליו. אמר רבי זעירא: פשיטת יד עשו אותה בהלוף. מתניתא פליגא על רבי ינאי: נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו, שניא היא שאינו יכול לעשותו – יתלה אותו בזרוע, אינה דרה כבוד. ויחליף? סברין מימר אם החליף – פסול. ויחתי! אם החתי מימינו לשמאלו כשר, ואמר אוף תפון ויחתי תפון,

אם התני פסול אם החליף פסול, ברם הכא אם התני פשר אם החליף פסול, הכל מודין שאם הכניסן אחת אחת פפר, אלא שהוא עובר משום הכנסה יתרת. על איזה מהן הוא עובר? חכריא אמרי: על האחרונה. אמר רבי יוסי: אומר לו הכנס ואת אמר חכין? אלא על הראשונה. תמן תנינן – השתתווה או ששעה כדי השתתווה, על אי זו מהן הוא עובר? חכריא אמרי: על הראשונה. אמר לו רבי יוסי: אומר לו צא, ואת אמר חכין? אלא על האחרונה. וביניהן אמה – אמר רבי הילא: זכר לדבר, כהיא דתנינן תמן: אמה מרקסין עשרים אמה לבית קדש הקדשים.

[דף כ"ו ע"ב]

מהו אמה מרקסין? רבי יונה בוצריא אמר: מרקסין מה מבפנים מביחין? אמר רבי יוסי: מן מה דכתיב (מלכים-א ו, ז): "וארבעים באמה היה הבית הוא החיכל לפני", הוה אמרה: מבפנים. אמר רבי מנא: והכתיב "ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה" הוי מביחין. מאי טעמא דרבנן? "והבדילה הפרכת לכם" וגומר. מה עבד לה רבי יוסי? בין קדש הקדשים שלמעלן לקדש קדשים שלמפון. ולית לרבנן כן, אית לן כהיא דתנינן – וראשי פסיפסין מבדיל בעליה בין קדש לבין קדש הקדשים.

הלכה ב', מתניתין – החיצונה היתה פרופה מן הדרום, והפנימית מן הצפון. מהלך ביניהן, עד שמוגיע לצפון. הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת עד שהוא מגיע לארון, הגיע לארון. נותן את המחתה בין שני הבדים. צבר את הקמרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית בלז עשן. יצא ובא לו כדרך בית בניסו ומתפלל תפלה קצרה בפני החיצון, ולא היה מאריך בתפלתו, שלא להבעית את ישראל.

גמרא – תני, מן המנורה ולדרום היה נכנס, דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: מן השלחן ולצפון היה נכנס. אית תניי תני: ממוזבח הזהב ולמנורה היה נכנס, מהלך ביניהן עד שהוא מגיע לצפון, דוחק היה באצילי ידיו כדי שלא ישרפו הפרכת, הגיע לצפון והפך פניו לדרום חוזר היה לאחוריו, כדי שלא יהא נראה כמפסיע בין הבדים. ביצד הוא

[דף כ"ז ע"א]

עושה? אמר רבי תינא: מניח את הכף בארץ וזורקה באויר וקולטה במהתה. שמואל אמר: בודדה ברנלו. אמר רבי יוחנן: מערה מתוך הכף והיא מתמרת ועולה, ואחר כך היא פוסה ויורדת. יצא ובא לו כדרך בניסו, כרבי יוסה. ברם ברבי מאיר: אפלו בעי לא יכיל! למה? שלא יתן אחריו לקדש. כתיב (דברי הימים-ב א, יג): "ויבא שלמה לבמה אשר בגבעון וירושלם", מה נן קמיזן? אם מירושלם היה

מִסְכַּת שֶׁבַת פְּרָק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. הַבּוֹנֵה כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֶחָד נִתֵּן אֶת הָאֶבֶן וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַטִּיט - הַנּוֹתֵן אֶת הַטִּיט, הָרִי זֶה חֵיב; וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: שְׁנַיִם חֵיבִים. נִטַּל אֶת הָאֶבֶן וּנְתַנָּה עַל גְּבֵי דִימוּס, וְהִתְקִינָה לְבַנְיָן, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִתֵּן עֲלֶיהָ אֶת הַטִּיט - הָרִי זֶה חֵיב, וְהָרִי הִיא כְּקָרְקַע לְכָל דָּבָר.

ב. הַמְכָּה בַּפְּטִישׁ, אֶחָד טְפִיחָה גְדוּלָה וְאֶחָד טְפִיחָה קְטַנָּה - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִף הַמְכָּה בַּקּוּרְנָס עַל הַסֶּדֶן בַּשַּׁעַת מְלֹאכָה - חֵיב, שֶׁכֵּן מְרַדְדִין טַסִּין לְעַבֹּדֶת הַמִּשְׁכָּן.

ג. הַקּוֹדֵחַ, וְהַגּוֹרֵר, וְהַקּוֹצֵץ כָּל שֶׁהוּא, וְהַצֹּרֵר, וְהַצּוֹבֵעַ אֶת הָעוֹר, וְהַמַּעֲבֵד אֶת הָעוֹר - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: עַד שִׁיקְדִיחַ אֶת כְּלוֹ, עַד שִׁיגֵר אֶת כְּלוֹ, עַד שִׁיקֵץ אֶת כְּלוֹ. הַצֹּרֵר אֶת כְּלוֹ. הַצּוֹבֵעַ אֶת הָעוֹר - עַד שִׁיֻּצַּע אֶת כְּלוֹ. הַמַּעֲבֵד אֶת הָעוֹר - עַד שִׁיעֲבַד אֶת כְּלוֹ. הַמְכָּה וְהַמְבַּעֵר - הָרִי זֶה חֵיב. הַנּוֹתֵן שְׁמֵן בְּנֵר, אִף עַל פִּי שִׁישׁ בּוֹ שְׁמֵן - הָרִי זֶה חֵיב. טַלְטְלוֹ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם - פְּטוּר. הִטְהוּ עַל צֵדוֹ - הָרִי זֶה חֵיב. הָיוּ לִפְנֵינוּ שְׁנֵי גֵרוֹת דּוֹלְקִין - נִתְכַּנְּנוּ לְכַבּוֹת אֶת זֶה וְכַבָּה אֶת זֶה - הָרִי זֶה פְּטוּר. שְׁנֵי גֵרוֹת כְּבוֹיִן - נִתְכַּנְּנוּ לְהַבְעִיר אֶת זֶה וְהַבְעִיר אֶת זֶה - הָרִי זֶה פְּטוּר. אֶחָד כְּבוֹי וְאֶחָד דְּלוּק - נִתְכַּנְּנוּ לְכַבּוֹת אֶת הַדְּלוּק וְלְהַבְעִיר אֶת הַכְּבוֹי, וְהַבְעִיר אֶת הַכְּבוֹי וְכַבָּה אֶת הַדְּלוּק בְּנִשְׁמִיחָה אַחַת - חֵיב, בַּשְּׂתֵי נְשִׁימוֹת - פְּטוּר.

ד. אֶחָד נִתֵּן אֶת הָאוּר, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הָעֵצִים, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּדָרָה, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַבֶּשֶׂר, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַתְּבַלִּין, וְכֹא אֶחָד וְהִגִּיס - כֻּלָּן חֵיבִין. אֶחָד נִתֵּן אֶת הָעֵצִים, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּדָרָה, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַבֶּשֶׂר, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַתְּבַלִּין, וְאֶחָד הִבִּיא אֶת הָאוּר, וְכֹא אֶחָד וְהִגִּיס - שְׁנַיִם הַאֲחֵרוֹנִים חֵיבִין.

ה. הַסּוֹרֵט סְרִיטָה אַחַת עַל גְּבֵי שְׁנֵי נְסָרִים כְּאַחַת - הָרִי זֶה חֵיב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא חֵיבוּ שְׂתֵי אוֹתִיּוֹת אֲלֵא מִשּׁוּם רוּשָׁם, שֶׁכֵּן רוּשְׁמִין עַל קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לִידַע אִיזְהוּ בֶן זַגּוּ. כֹּתֵב אוֹת אַחַת בְּרֹאשׁ הַיְרִיעָה מִכֶּאֱן, וְאוֹת אַחַת בְּרֹאשׁ הַיְרִיעָה מִכֶּאֱן, אִם כְּשִׁמְדִבְיָקוֹן זֹו לְזוֹ וְהֵן נִרְאוֹת כְּאַחַת - חֵיב, וְאִם לֹא - פְּטוּר. כֹּתֵב אוֹת אַחַת, וְכֹא אַחַר וְכֹתֵב אוֹת אַחַת, וְכֹא אַחַר וְכֹתֵב אוֹת אַחַת - אֲפֹלוּ כָּל הַשֵּׁם כְּלוֹ, אֲפֹלוּ כָּל הַפְּסוּק כְּלוֹ - פְּטוּר. הָרוֹשֵׁם אוֹת אַחַת וְהַשְּׁלִים אֶת הַשֵּׁם, אוֹת אַחַת וְהַשְּׁלִים אֶת הַסֶּפֶר - חֵיב.

ו. הַמְקָרַע עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כֹּתֵב - פְּטוּר. הָרוֹשֵׁם עַל הָעוֹר כְּתַבְנִית כֹּתֵב - חֵיב. כֹּתֵב בַּקְּלִיפֵי אֲגוּזִין, בַּקְּלִיפֵי רְמוּנִים - חֵיב. בְּדָם קְרוּשׁ, בְּחֻלֵּב קְרוּשׁ, עַל עֵלָה זֵית, וְעַל עֵלָה חֲרוּב, וְעַל עֵלָה דְלַעַת, וְעַל כָּל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - חֵיב. עַל עֵלָה חֲזָרִין, וְעַל עֵלָה כְּרָשִׁין, וְעַל עֵלָה בְּצָלִים, וְעַל עֵלָה יְרֻקוֹת, וְעַל כָּל דָּבָר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא - פְּטוּר. זֶה הַכֹּל: כֹּתֵב דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל דָּבָר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא, אוֹ דָּבָר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא עַל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא - פְּטוּר. אִינוֹ חֵיב, עַד שִׁיכְתֵּב דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא עַל דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא.

ז. הַכּוֹתֵב אוֹת אַחַת גְּדוּלָה, אִף עַל פִּי שִׁישׁ בַּמְּקוֹמָה כְּדִי לְכַתֵּב שְׂתֵי אוֹתִיּוֹת - פְּטוּר. הַמוֹחֵק אוֹת אַחַת גְּדוּלָה, אִם יֵשׁ בַּמְּקוֹמָה כְּדִי לְכַתֵּב שְׂתֵי אוֹתִיּוֹת - חֵיב. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסִי: זֶה חֲמֵר בְּמוֹחֵק מִבְּכּוֹתֵב, חֲמֵר בְּכּוֹתֵב מֵה שְׁאִין בֶּן בְּמוֹחֵק. הַכּוֹתֵב לְקַלְקֵל - חֵיב. וְהַמוֹחֵק לְקַלְקֵל - פְּטוּר. נִפְלָה דִּיו עַל גְּבֵי סֶפֶר וּמְחַקָּה, שְׁעוּהָ עַל גְּבֵי פְּנִקָּס וּמְחַקוֹ, אִם יֵשׁ בַּמְּקוֹמָה כְּדִי לְכַתֵּב שְׂתֵי אוֹתִיּוֹת - חֵיב. וְהַמוֹחֵק לְקַלְקֵל - פְּטוּר. אִין לָךְ שְׁחֵיב, אֲלֵא הַמוֹחֵק עַל מִנְתַּל לְכַתֵּב, וְהַמוֹחֵק כְּדִי לְתַקֵּן כָּל שֶׁהוּא - הָרִי זֶה חֵיב.

ח. הַכּוֹתֵב אוֹת אַחַת וְעֵשָׂה שְׂתֵים. שְׂתֵי אוֹתִיּוֹת וְעֵשָׂאן אוֹת אַחַת - הָרִי זֶה חֵיב. נִתְכַּנְּנוּ לְכַתֵּב אוֹת אַחַת וְנַעֲשֶׂה בִּידוֹ שְׂתֵי

מִסְכַּת שַׁבַּת פָּרָק שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

א. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטֵינַן עַל גְּבֵי הַגֶּסֶס. וְעַל גְּבֵי הָאָמְרָא - הָרִי זֶה חֵיב. רַבִּי אֱלֵעָזָר אָמַר: אֶפְלוּ אֶחָד. הָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטֵינַן עַל גְּבֵי שֹׁפָה עַל הָרֶחֶב שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם - הָרִי זֶה חֵיב. הָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה חוּטֵינַן בְּתַחֲלָה - הָרִי זֶה חֵיב, הָא לְמָה זֶה דוּמָה? לְצַלְצֵל קֶטֶן שְׁאָרְג בּוּ שְׁנֵי חוּטֵינַן עַל רֶחֶב שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם. וְהָאוֹרֵג שְׁלֹשָׁה בְּתַיִם מִתַּחֲלָה - הָרִי זֶה חֵיב.

ב. שְׁנַיִם שְׂצָדוּ אֶת הַצֵּבִי - שְׁנֵי הֵן פְּטוּרִין, שְׂאִין שְׁנַיִם חֵיבִין עַל מְלֹאכָה אַחַת. צָדוּ הָרֵאשׁוֹן וְהַיְחָדוּ - שְׁנֵי הֵם חֵיבִין. צָדוּ הָרֵאשׁוֹן וְנִתְנָהוּ לְשֵׁנִי - הָרֵאשׁוֹן חֵיב וְהַשֵּׁנִי פְּטוּר.

ג. הֵצֵד צֵבִי בְּחֶצֶר שֵׁשׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים - פְּטוּר. נֶעַל הָרֵאשׁוֹן אֶת הַפְּתַח וְכָא הַשֵּׁנִי וְנֶעַל אֶת הַפְּתַח הַשֵּׁנִי - הַשֵּׁנִי חֵיב וְהָרֵאשׁוֹן פְּטוּר. חָזַר הָרֵאשׁוֹן וּפְתַח וְנֶעַל - הָרֵאשׁוֹן חֵיב עַל צִדָּה הַשֵּׁנִי.

ד. הֵצֵד צֵבִי חֲגֵר, חוּלָה, זָקֵן - פְּטוּר. הֵצֵד אֶת הַיֵּשֶׁן וְאֶת הַסּוּמָא - חֵיב. הֵצֵד יוֹנֵי שׂוֹבֵךְ, יוֹנֵי עֲלִיָּה, וְצַפְרִין שֶׁקָּנְנוּ בְּטַפְיָחִין וּבְבִירָה, וְכֹל דְּבָר שֶׁמְחַסֵּר צִידָה - חֵיב. אֲזוּזִין וְתַרְנַגּוּלִין, וְיוֹנֵי הַרְדִּיסוֹת, וְכֹל דְּבָר שְׂאִין מְחַסֵּר צִידָה - פְּטוּר. הֵצֵד זְבוּבִין וְיַתוּשִׁין - חֵיב. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר. הֵצֵד חֲגָבִים - בְּשַׁעַת הַטֵּל - פְּטוּר. בְּשַׁעַת הַשָּׂרֵב - חֵיב. אֱלֵעָזָר בֵּן מִהֲבַאי אָמַר: אִף בְּשַׁעַת הַשָּׂרֵב, אִם הָיוּ מְקַלְחִין - פְּטוּר.

ה. הֵצֵד בְּהֵמָה חֲזֵיהּ וְעוֹף מֵאֶפֶר שְׂבָרְשׁוֹת אָדָם, אִם הָיוּ מְחַסְרִין צִידָה - חֵיב. לְאֶפֶר שְׂבָרְשׁוֹת אָדָם, אִף עַל פִּי שְׂמַחְסְרִין צִידָה - פְּטוּר. הַפּוֹרֵשׁ מְצוּדָה עַל גְּבֵי בְּהֵמָה חֲזֵיהּ וְעוֹף, אִף עַל פִּי שְׂבָכְנָסוּ לְתוֹכָהּ - פְּטוּר, הַפּוֹרֵשׁ מְצוּדָה עַל גְּבֵי בְּהֵמָה, חֲזֵיהּ וְעוֹף, אִם נִכְנסוּ לְתוֹכָהּ - חֵיב. הַמְּפָרֵק בְּהֵמָה וְעוֹף מִן הַמְּצוּדָה - פְּטוּר.

ו. שְׁנַיִם שֵׁשְׁבוּ עַל הַפְּתַח - שְׁנֵי הֵם פְּטוּרִין, שְׂאִין יָדוּעַ אֵיזָה מִהֵן קָדָם. יֵשְׁבוּ זֶה רֵאשׁוֹן חֵיב אֲלֵא עַד שְׁיִגְבֵּל.

אוֹתִיּוֹת, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת וְעֶשְׂרֵן אוֹת אַחַת - הָרִי זֶה פְּטוּר. עֶשֶׂה שְׁנֵי נְקוּדִין, וְכָא אַחַר וְגִמְרִין וְעֶשְׂרֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - הָאֲחֵרוֹן חֵיב. כְּתַב עַל הַזֵּוֹיֹת מִבְּפָנִים - הָרִי זֶה חֵיב. מִבְּחוּץ - פְּטוּר. הַמְּצַיֵר בְּקַלְפֵי פוּלִין, בְּקַלְפֵי תוֹרְמָסִין - פְּטוּר.

ט. הַמְּסַרֵט עַל בְּשָׂרוֹ - רַבִּי אֱלֵעָזָר מַחֲבִיב וְחַכְמַיִם פּוֹטְרִין. אָמַר לְהֵם רַבִּי אֱלֵעָזָר: וְהֵלֵא בֵּן סַטְרָא לֹא לְמַד אֲלֵא בְכֶךְ? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שׁוֹטָה אֶחָד נִחְיַב אֶת כָּל הַפְּקָחִין?

י. אֶחָד אוֹחֵז בְּקַלְמוֹס וְאֶחָד אוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - הָאוֹחֵז בְּקַלְמוֹס - פְּטוּר. וְהָאוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - חֵיב. נִתְכַּוֵּן לְסִיעוֹ - הָאוֹחֵז בְּקַלְמוֹס - חֵיב, וְהָאוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - פְּטוּר. שׁוֹגֵג אוֹחֵז בְּקַלְמוֹס, וּמְזִיד אוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - פְּטוּר. מְזִיד אוֹחֵז בְּקַלְמוֹס, וְשׁוֹגֵג אוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - חֵיב. קֶטֶן אוֹחֵז בְּקַלְמוֹס וְגָדוֹל אוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - חֵיב. גָּדוֹל אוֹחֵז בְּקַלְמוֹס וְקֶטֶן אוֹחֵז בִּידוֹ וְכוּתֵב - פְּטוּר.

יא. מוּדָה רַבִּי אֱלֵעָזָר לְחַכְמַיִם, שְׂאֵם כְּתַב אוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת זו, וְאוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת אַחֲרָת, אוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת וְאוֹת אַחַת בְּיוֹם-טוֹב, אוֹת אַחַת בְּשַׁבַּת וְאוֹת אַחַת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים - שְׂהוּא פְּטוּר, שְׂאִין שְׁנֵי יָמִים מְצַטְרְפִין לְמִלְאכָה אַחַת.

יב. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַדִּיּוֹ, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּנֻקְנָתוֹם - שְׁנַיִם הָאֲחֵרוֹנִים חֵיבִין. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַדִּיּוֹ וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּנֻקְנָתוֹם, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם - הָאֲחֵרוֹן חֵיב. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּנֻקְנָתוֹם, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַדִּיּוֹ, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם - הָאֲחֵרוֹן חֵיב. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַדִּיּוֹ, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַקְּוִמָס, וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם. אֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הָאֶפֶר. אֶחָד נִתֵּן אֶת הָאֶפֶר וְאֶחָד נִתֵּן אֶת הַמַּיִם - הָאֲחֵרוֹן חֵיב; דְּבָרֵי רַבִּי. וְרַבִּי יוֹסֵי בֵּן רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵינּוּ חֵיב אֲלֵא עַד שְׁיִגְבֵּל.

שַׁבַּת - אַסוּרָה, שְׂאִין טוֹרְפִין מִתְחַלֵּה בְּשַׁבַּת. אִין טוֹרְפִין יִין וְשִׁמְן לְחוּלְהָ בְּשַׁבַּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: טוֹרְפִין יִין וְשִׁמְן לְחוּלְהָ בְּשַׁבַּת. אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: פַּעַם אַחַת חָלָה רַבִּי מֵאִיר², וּבִקְשָׁנוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ וְלֹא הִנִּיחֵנוּ, אָמְרָנוּ לוֹ: תִּבְטַל דְּבַרְיָךְ בְּחַיִּיךָ? אָמַר לָנוּ: אַף עַל פִּי שְׂאִי אֹמֵר כֵּן וְחִבְרֵי אֹמֵר כֵּן - לֹא מִלְּאִנִּי לְכִי מִיָּמִי, לַעֲבֹר עַל דְּבַרֵּי חִבְרֵי.

י. וְשׁוֹתִין מִי זְבִלִין, מִי דְקָלִין, וְכוּס עֶקְרִין, וּמְדִיחַ בְּהֵן פְּנִי דְיָדִין וְרַגְלִיָּו. לֹא יְדִיחַ בְּהֵן אֶת הַסַּנְדָּל רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדָּלָר מִתִּיר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: הָאֵשָׁה רוֹחֶצֶת בְּבֵה בֵּינָן, אַף עַל פִּי שְׁמַתְכֹנַת לְרְפוּאָה.

יא. רוּחִץ אָדָם בְּמֵי טַבְרֵיא וּמֵי יָם הַגְּדוּל, אָבָל לֹא בְּמֵי הַגָּר, וְלֹא בְּמֵי הַמְּשָׁרָה, וְלֹא בִּימָה שֶׁל סָדוּם. אֵימַתִּי? בְּזִמָּן שְׁמַתְכֹנָן לְרְפוּאָה, אָבָל אִם לְהַעֲלוֹת מִשְׁמָאָה לְטַהֲרָה - הָרִי זֶה מִתֵּר. לֹא יִתֵּן אָדָם מִים עַל גְּבִי סְפוּג, וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתוֹ. אָבָל נוֹתֵן הוּא עַל גְּבִי רַגְלִיָּו וְהֵן יוֹרְדִין לְסְפוּג. נוֹתֵן אָדָם מוֹף יָבֵשׁ, וְסְפוּג יָבֵשׁ עַל גְּבִי מִכְתוֹ. אָבָל לֹא גְמִי יָבֵשׁ, וְלֹא כְּתִיתִין יָבֵשִׁין עַל גְּבִי מִכְתוֹ.

יב. נוֹתְנִין מִים לְתוֹךְ קֶמַח וְקָלִי, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִגְבַּל. נוֹתְנִין שְׁמִשְׁמִין וְאֶגְזוּזִין לְתוֹךְ הַדְּבֵשׁ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יַעֲרֹב. מִפְּרָרִין גְּלוּסְקִין לְחוּלְהָ בְּשַׁבַּת, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִגְבַּל. אָבָל מִחֶבֶץ הוּא מַעֲשֶׂה קֶדְרָה - וְאוּכַל.

יג. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי אֶלִיעֶזֶר שְׂאִין עוֹשִׂין אֲהֵלִים בְּתַחֲלָה בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבַּת, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל הַמוֹסִיפִין, שְׂרַבִּי אֶלִיעֶזֶר אֹמֵר: אִין מוֹסִיפִין בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בְּשַׁבַּת. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: מוֹסִיפִין בְּשַׁבַּת וְאִין צְרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

יד. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אֹמֵר: קָרָן עֲגוּלָה - חֵיב, קָרָן פְּשוּטָה - פְּטוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי

וְזֶה שְׁנֵי - הָרֵאשׁוֹן חֵיב וְהַשְּׁנִי פְטוּר. יוֹשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וְכָא אַחַר וְצָדוּ מִבְּפָנָיִם - הַיּוֹשֵׁב עַל הַפֶּתַח חֵיב. וְהַצָּדוּ מִבְּפָנָיִם - פְּטוּר. יוֹשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וְכָא אַחַר וְיֹשֵׁב לוֹ מִבְּפָנָיִם - פְּטוּר, יוֹשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וְכָא אַחַר וְיֹשֵׁב לוֹ מִבְּפָנָיִם, וְכָא אַחַר וְיֹשֵׁב לוֹ מִבְּחוּץ - הַיּוֹשֵׁב עַל הַפֶּתַח חֵיב, וְשְׁנָיִם הָאֲחֵרֹנִים פְּטוּרִין. יוֹשֵׁב אֶחָד עַל הַפֶּתַח, וְנִמְצָא צְבִי בְּתוֹכוֹ, אַף עַל פִּי שְׁמַתְכֹנָן לִישֵׁב עַל הַפֶּתַח עַד שְׁתַּחֲשֵׁף - פְּטוּר, מִפְּנֵי שְׁקִדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה, אִין לֶךְ שְׂיֵיחָה חֵיב אֲלֵא הַמַּתְכֹּנָן לְצוּד, אָבָל קִדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה - פְּטוּר. לְמַה זֶה דוּמָה? לְנוּעַל אֶת בֵּיתוֹ לְשִׁמְרוֹ וְנִמְצָא צְבִי בְּתוֹכוֹ, וְלִמְתַּכְּסָה בְּטָלִית, וְנִמְצָא צְפוּרִית בְּתוֹכָהּ, אַף עַל פִּי שְׁמַתְכֹנָן לִישֵׁב עַד שְׁתַּחֲשֵׁף - פְּטוּר, מִפְּנֵי שְׁקִדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה, אִין לֶךְ שְׁחֵיב אֲלֵא הַמַּתְכֹּנָן לְצוּד. אִם קִדְמָה צִידָה לְמַחֲשָׁבָה - פְּטוּר.

ז. אִין לוֹעֲסִין מִסְתִּיכִין בְּשַׁבַּת. אֵימַתִּי? בְּזִמָּן שְׁמַתְכֹנָן לְרְפוּאָה, אִם מִפְּנֵי רִיחַ הַפֶּה - הָרִי זֶה מִתֵּר. לֹא יִשְׁחַק אָדָם סָם יָבֵשׁ בְּשָׁנֵי, אֵימַתִּי? בְּזִמָּן שְׁמַתְכֹנָן לְרְפוּאָה. אִם מִפְּנֵי רִיחַ הַפֶּה - הָרִי זֶה מִתֵּר.

ח. הַחוּשֵׁשׁ בְּשָׁנֵי - לֹא יִגְמַע בְּהֵן יִין וְחֻמֵץ וּפּוּלְט, אָבָל מִגְמַע וּבוּלַע. וּמִטְבִּיל כְּדָרְכוֹ וְאִינוּ חוּשֵׁשׁ. הַחוּשֵׁשׁ בְּגֵרוֹנוֹ - לֹא יַעֲרַעְנוּ בְּשִׁמְן, אָבָל נוֹתֵן שִׁמְן הַרְבֵּה לְתוֹךְ אֲנִיגְרוֹן וּבוּלַע, וּמִטְבִּיל כְּדָרְכוֹ וְאִינוּ חוּשֵׁשׁ. הַחוּשֵׁשׁ בְּרֵאשׁוֹ, וְכֵן מִי שְׁעָלוּ בוֹ חֻטְאִים - סָךְ הוּא אֶת הַשִּׁמְן וְאִינוּ סָךְ יִין וְחֻמֵץ, שֶׁהַשִּׁמְן דָּרְכוֹ לְסִיכָה, יִין וְחֻמֵץ אִין דָּרְכוֹן לְסוּף. סָךְ אָדָם שִׁמְן עַל גְּבִי מִכְתוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִטוֹל בְּמוֹף וּבְמִטְלִית, וְיִתֵּן עַל גְּבִי מִכְתוֹ.

ט. עוֹשִׂין אֲלוֹנְתִית לְחוּלְהָ בְּשַׁבַּת, אֵימַתִּי? בְּזִמָּן שְׁטַרְפָּה מְעַרֵב שַׁבַּת, לֹא טַרְפָּה מְעַרֵב

² הַגְּרָא "וְלַ הַגִּיחַ רַבִּי אֶלְעָזָר. אָבָל בְּגִמְרָא אֵימַת רַבִּי מֵאִיר.

¹ שְׂרָף הַעֵץ שְׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ זֶפֶת וּמְשַׁמֵּשׁ לְרְפוּאָה וְגַם לְחִסּוּר רִיחַ הַפֶּה.

שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַמְרַכֵּיב קִנְהַ שֶׁל מְנוּרָה - חֵיב לְשֵׁלֶם, וְשֶׁל צִיָּדִין - פֶּטוּר.³ נִשְׁמַטוּ לוֹ רְצוּעוֹת מְנַעַל וְסַנְדָּל, אוֹ שֶׁנִּשְׁמַט רַב הַרְגֵל - הָרִי זֶה יַחְזִיר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֶׁר.

טו. סַנְדָּל שֶׁנִּפְסְקָה אַחַת מֵאַזְנוֹי, אוֹ אֶחָד מִתְרַסִּיּוֹתָיו - יוֹצֵאִין בּוֹ. שְׁתִּים - אֶסוּר, מִפְּנֵי מִשׁוּי שֶׁבַת. נִפְסַק עֲקֻבְתּוֹ, אוֹ שֶׁנִּשְׁמַט חוּטְמוֹ, אוֹ שֶׁנִּחַלַק לְשָׁנַיִם - אֶסוּר, מִפְּנֵי מִשׁוּי שֶׁבַת. נִשְׁמַט חוּטְמוֹ - הָרִי זֶה יַחְזִיר, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֶׁר.

טז. הַדְּיָגִים, וְהַגְּבִינִין, וְהַמְסַדְרִין עַל גְּבֵי קָנִים. וְעַל גְּבֵי עֲלִין - מִפְּרָק וְאוֹכַל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יַחְזִיר. חוֹתֵל שֶׁל תְּמָרִים, וּפְטִלְיָא⁴ שֶׁל גְּרוּגְרוֹת - מִקְרַע וְאוֹכַל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֶׁר. זֶה הַכֹּל: כָּל קֶשֶׁר שֶׁהוּא שֶׁל קִימָא, וְיִכּוּל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו, אוֹ שֶׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא, וְאִין יִכּוּל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו - אִין חֵיבִין עָלָיו, עַד שֶׁיֵּהָא קֶשֶׁר שֶׁל קִימָא, וְאִין יִכּוּל לְהַתִּירוֹ בְּאַחַת מִיָּדָיו.

יז. חֶבֶל הַקְּשׁוּר בְּפֶרֶה - קוֹשְׁרוֹ בְּאַבּוּס, וְהַקְּשׁוּר בְּאַבּוּס קוֹשְׁרוֹ בְּפֶרֶה; אָבֵל לֹא יִקְשֶׁר בְּאַבּוּס וּבְפֶרֶה. חֶבֶל שֶׁבִתּוֹךְ הַבַּיִת מְטֻלְטֵלִין אוֹתוֹ, וְשֶׁבִהֲפִתְקוֹ⁵ אִין מְטֻלְטֵלִין אוֹתָן. אִם הִתְקִינוֹ בְּעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן - מְטֻלְטֵלִין אוֹתוֹ.

יח. חֶבֶל דְּלֵי שְׁנַפְסָק - אִין קוֹשְׁרִין אוֹתוֹ, אֲלֹא עוֹנָבִים אוֹתוֹ. מִפְּצָעִין בְּאַגּוּזִים וּמִפְּרָדִין בְּרַמּוּנִים. וּמִחֲתֵכִין בְּנִבְלָה מִשְׁבַּת לְאוֹתָהּ שֶׁבַת, אָבֵל לֹא מִשְׁבַּת לְמוֹצָאי שֶׁבַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִתְקֵן מִקְדָּשׁ לְחוּל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִפְּצָעִין בְּאַגּוּזִים וּמִפְּרָדִין בְּרַמּוּנִים, וּמְדִיחִין בְּכַפּוּשִׁין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עִם חֲשֻׁכָה וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ, שֶׁהוּא כְּמִתְקֵן מִקְדָּשׁ לְחוּל.

יט. מְדִיחִין כְּלִים מִשְׁבַּת לְאוֹתָהּ שֶׁבַת, אָבֵל לֹא מִשְׁבַּת זוֹ לְשֶׁבַת אַחֲרָת. כִּיצַד? אָכַל בְּהֵן בְּלִילֵי שֶׁבַת - מְדִיחֵן שִׂיאֲכַל בְּהֵן לְשַׁחֲרִית,

³ בְּנוֹסַחַת הַפְּפָרִים מוּבָא בְּאֵין: רַבִּי סִימְאִי אוֹמֵר:

קָרַן עֲגוּלָה חֵיב וּפְשׁוּטָה פְּטוּר.

בְּשַׁחֲרִית - מְדִיחֵן שִׂיאֲכַל בְּהֵן בְּסַעֲדַת צִהָרִים. בְּסַעֲדַת צִהָרִים - מְדִיחֵן שִׂיאֲכַל בְּהֵן לְמִנְחָה. בְּמִנְחָה לֹא יִדִּיחַ מֵעַתָּה. הַכּוֹסוֹת - מְדִיחֵן כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, מִפְּנֵי שֶׁאִין קָבַע לְשַׁתְּיָהּ. מְדִיחִין עֲשָׂרָה כּוֹסוֹת, שְׂאֵם יִרְצָה יִשְׁתָּה בְּאֶחָד מֵהֵן. מִצָּעִין עֲשָׂרַת מְטוֹת, שְׂאֵם יִרְצָה - יִסַּב עַל אַחַת מֵהֵן. שֶׁל בַּיִת רַבָּן גְּמִלְיָאֵל לֹא הָיוּ מְקַפְּלִין כְּלֵי לְבָן שֶׁלָּהֵן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְלִיפִין.

מִסַּכַּת שֶׁבַת פֶּרֶק אַרְבָּעָה עָשָׂר

א. אֵף עַל פִּי שְׂאֵמְרוֹ: אִין קוֹרִין בְּכַתְבֵי הַקְּדָשׁ, אָבֵל שׁוֹנֵין בְּהֵן וְדוֹרְשִׁין בְּהֵן. וְאִם צָרִיךְ לוֹ דְּבַר לְבִדּוּק - בּוֹדֵק. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוֹ - 'אִין קוֹרִין בְּכַתְבֵי הַקְּדָשׁ מִפְּנֵי שְׁטְרֵי הַדְּיוֹטוֹת?' שִׂיאֵמְרוֹ: בְּכַתְבֵי הַקְּדָשׁ אִין קוֹרִין, קַל וְחֹמֵר בְּשְׁטְרֵי הַדְּיוֹטוֹת.

ב. הָיוּ כְּתוּבִין תְּרַגּוּם כָּכֵל לְשׁוֹן - מִצִּילִין אוֹתָן וְגוֹנְזִין אוֹתָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִין מִצִּילִין אוֹתָן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מֵעֲשָׂה וְהִלֵּךְ אָבָא חֲלַפְתָּא אֲצֵל רַבָּן גְּמִלְיָאֵל לְטַבְרִיא, וּמִצְאוּ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל שֶׁלְחָנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן הַנּוֹזֵף, וּבִידּוֹ סֵפֶר אִיּוֹב תְּרַגּוּם, וְהִיָּה קוֹרֵא בּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי חֲלַפְתָּא: זְכוּר הֵייתִי בְּרַבָּן גְּמִלְיָאֵל הַזֶּקֶן, אָבִי אָבִיךָ, שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב עַל גֵּב מַעֲלָה בְּהַר הַבַּיִת, וְהִכִּיאוּ לְפָנָיו סֵפֶר אִיּוֹב תְּרַגּוּם, וְאָמַר לְבִנְיָא: 'תִּגְנְזוּ תַּחַת הַנֶּדְבָךְ'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, שָׁלַח רַבָּן גְּמִלְיָאֵל וְגִנְזוּ. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲרַבָה שֶׁל טִיט כִּפָּה עָלָיו. אָמַר רַבִּי מְאִיר: שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר, טִיט לֹא הִיָּה בְּהַר הַבַּיִת. וְעוֹד, וְכִי מֵאֲבָדִין אוֹתָהּ בֵּיד? אֲלֹא מִנִּיחִין אוֹתָהּ בְּמִקּוֹם הַתְּרַפָּה וְהֵן מֵאֲבָדִין מֵאַלְיָהֵן.

ג. הָיוּ כְּתוּבִין בְּסֵם, בְּסִקְרָא, בְּקוּמוּס, בְּקִנְקִנְתוּם - מִצִּילִין אוֹתָן וְגוֹנְזִין אוֹתָן.

⁴ סַל הַעֲשׂוֹי מִמִּינֵי עֲרֻכָה שְׂאוּרִים בּוֹ גְּרוּגְרוֹת.

⁵ אוֹצֵר.

הַבְּרָכוֹת וְהַקְּמֻעוֹת. אִף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּהֵן
מֵאוֹתוֹת הַשֶּׁם וּמַעֲנִינֹת הַרְבֵּה שְׁבַתְוֹרָה -
אֵין מִצִּילִין אוֹתָן, אֶלָּא נִשְׂרָפִין בְּמַקּוֹמָן.
מִכַּאן אָמְרוּ: כּוֹתְבֵי בְּרָכוֹת כְּשׁוֹרְפֵי תוֹרָה.
וּמַעֲשֵׂה בְּאֶחָד בְּצִידוֹן שֶׁהִיָּה כּוֹתֵב בְּרָכוֹת,
וְאָמְרוּ עָלָיו לִפְנֵי רַבִּי יִשְׁמַעְעָל, וְהֵלֶךְ רַבִּי
יִשְׁמַעְעָל לְבוֹדְקוֹ, כְּשֶׁהִיָּה עוֹלָה בְּסֵלֶם
הַרְגִּישׁ בוֹ, נָטַל טוֹמוֹס שֶׁל בְּרָכוֹת וַתִּתְּנוּ
לְתוֹךְ סֶפֶל שֶׁל מַיִם. בְּלִשׁוֹן הַזֶּה אָמַר לוֹ רַבִּי
יִשְׁמַעְעָל: 'עֲנֵשׁ הָאֲחֵרוֹן קֶשֶׁה מִן הָרַאשׁוֹן'.

ד. הַגְּלִיּוֹנִים וְסַפְרֵי מִינִים - אֵין מִצִּילִין אוֹתָן
מִפְּנֵי הַדְּלָקָה, אֶלָּא נִשְׂרָפִין בְּמַקּוֹמָן, הֵן
וְאִזְכְּרוּתֵיהֶן. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אָמַר: בְּחוֹל
- קוֹדֵר אֶת אִזְכְּרוּתֵיהֶן וּגּוֹנֵן, וְשׁוֹרֵף אֶת
הַשָּׂאָר. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: אֶקַּפֵּחַ אֶת בְּנֵי,
שָׂאֵם יָבוֹאוּ לְיָדֵי - שְׂאֲשׁוּרֵף, הֵם
וְאִזְכְּרוּתֵיהֶן. שְׂאֲפֵלו הַרוֹדֵף וְרוֹדֵף אַחֲרָיו
לְהוֹרְגוֹ וְנָחַשׁ רֵץ אַחֲרָיו לְהַכְשִׁיאוֹ, נִכְנַס לְבֵית
עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְאֵינוֹ נִכְנַס לְבֵיתֵיהֶן שֶׁל אֱלוֹ,
שֶׁהִלְלוּ אֵין מִכִּירִין אוֹתוֹ וְכוֹפְרִין בוֹ וְהִלְלוּ
מִכִּירִין וְכוֹפְרִין בוֹ, וְעֲלִיָּהֶן אָמַר הַתְּנוֹב
(יִשְׁעִיָּה נז, ח): 'וְאַחַר הַדְּלַת וְהַמְזוֹזָה שֶׁמֵת
זְכָרוֹנָךְ" וְגו'. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְעָל: מַה אִם
לְהַטִּיל שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ אָמְרָה תוֹרָה:
שְׁמִי שׁוֹנֵכְתָב בְּקִדְשָׁה יִמְחָה עַל הַמַּיִם,
סַפְרִים הִלְלוּ שְׁמִטִּילִין אֵיבָה בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְאֵיבֵיהֶם שְׁבַשְׂמִים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
שִׁימְחוּ, הֵן וְאִזְכְּרוּתֵיהֶן. וְעֲלִיָּהֶן אָמַר
הַתְּנוֹב (תְּהִלִּים קלט, כא): 'הֵלֵא מִשְׁנֵאֲיָךְ
ה' אֲשַׁנְּא" וְגו'; כִּשֶׁם שְׂאִין מִצִּילִין אוֹתָן
מִפְּנֵי הַדְּלָקָה - כִּךָּ אֵין מִצִּילִין אוֹתָן, לֹא מִן
הַמַּפְלֵת וְלֹא מִן הַמַּיִם, וְלֹא מִכָּל דְּבָר
הַמְּאָבֵד אוֹתָן.

ה. סֶפֶר שְׂאֲחֻזוֹ הָאוֹר בְּרַאשׁוֹ הָאֶחָד - נוֹטְלוֹ
וּמִתְפַּסֶּה בוֹ, אִם כְּבַתָּה - כְּבַתָּה. כְּלִי שְׂאֲחֻזוֹ
הָאוֹר בְּרַאשׁ אֶחָד - כּוֹפְלוֹ וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, אִם
כְּבַתָּה - כְּבַתָּה. סֶפֶר שְׂנַפְלָל לְתַנּוּר - מִטְמֵא
אֶת הַתְּרוּמָה. מְכַבֵּין אֶת הַדְּלָקָה וְאֵין מְכַבֵּין
לְהַצִּיל אֶת הַתְּרוּמָה. יִפֶּה כַח הַקִּדְשׁ מִכַּח
הַתְּרוּמָה, שֶׁהַקִּדְשׁ מִצִּיל אֶת כָּלוֹ, תְּרוּמָה
אֵין מִצִּיל אֶלָּא כְּדֹרֵף שְׁמַצִּיל בְּחִלְיָן.

ו. מִצִּילִין מִיּוֹם-טוֹב לְשַׁבָּת, אֶבְל לֹא מִשַּׁבָּת
לְיוֹם-טוֹב, וְלֹא מִשַּׁבָּת לְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְלֹא
מִיּוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבָּת, וְלֹא מִשַּׁבָּת זוֹ לְשַׁבָּת
אַחֲרָתָה, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִיּוֹם-טוֹב לְחוּל.
חֲבִית שְׁנִשְׁבְּרָה בְּרַאשׁ הַגֵּג, מְבִיא כְּלִי אַחַר
וּמִנִּיחַ תַּחְתֶּיהָ, וְלֹא יֵהָא מְבִיא כְּלִי אַחַר
יְקוּלֵט, כְּלִי אַחַר וּמִצְרָף, וְלֹא יְקֵלֵט וְאַחַר
כִּךָּ יִזְמִין, אֶלָּא מִזְמִין וְאַחַר כִּךָּ יְקֵלֵט. הַצִּיל
פַת נְקִיָּה - אֵין רִשְׁאֵי לְהַצִּיל פַת הַדְּרָאָה. פַת
הַדְּרָאָה - רִשְׁאֵי לְהַצִּיל נְקִיָּה. וְאֵין מְצִרְמִין
בְּכִךָּ. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אָמַר: מְצִרְמִין
בְּכִךָּ.

ז. אֵין מִצִּילִין אֶת הַמֵּת מִפְּנֵי הַדְּלָקָה. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לֵקִישׁ: שְׁמַעְתִּי, שְׁמַצִּילִין אֶת
הַמֵּת מִפְּנֵי הַדְּלָקָה. שִׁכַח פַת בְּתַנּוּר, וְקִדַּשׁ
עָלָיו הַיּוֹם - מִצִּילִין מִמֶּנּוּ מִזֶּן שֶׁלֹּשׁ סְעֻדוֹת,
וְאוֹמַר לְאַחֲרֵים: בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם, בְּלִבְד
שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה עִמָּהֶם חֲשׁוֹבוֹן אַחַר הַשַּׁבָּת.
וְכִשְׁהוּא רוּדָה - רוּדָה בְּסַפִּין, אֶבְל לֹא
בְּמִדָּה.

ח. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: פּוֹרְסִין
עוֹר שֶׁל גְּדִי עַל גְּבֵי שְׂדֵה תְּבָה וּמַגְדֵּל שְׂאֲחֻזוֹ
בְּהֵן אֶת הָאוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחְרֵף. וְלֹא הוֹדוּ
לוֹ חֲכָמִים.

ט. נִכְרֵי שְׂבָא לְכַבּוֹת, אֵין אוֹמְרִים לוֹ: 'כַּפֵּה'
יֵאל תְּכַבֵּה'. מַעֲשֵׂה שְׁנַפְלָה דְּלָקָה בְּחִצְרוֹ
שֶׁל יוֹסֵף בֶּן סִימְאֵי בְּשִׁיחִין, וּבָאוּ אֲנָשֵׁי
גִּסְטָרָא שֶׁל צַפּוּרֵי לְכַבּוֹתָהּ, וְלֹא הִנִּיחִין. יָרְדוּ
גְּשָׁמִים וְכַבּוּ, אָמְרוּ חֲכָמִים: לֹא הִיָּה צָרִיךְ,
אִף עַל פִּי כֵן, לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁלַח לָהֶם סֵלַע
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹאֲפֹרְכוֹס שְׁבָהֶן שֶׁלַח
חֲמִשִּׁים דִּינָרִים.

י. אֵין מְשַׁכְּרִין כָּלִים לְנִכְרֵי בְּעָרֵב שַׁבָּת,
וּבְרַבִּיעֵי וּבְחַמִּישֵׁי - מִתָּר, אֵין מְשַׁלְּחִין
אֲגוּרוֹת בֵּיד נִכְרֵי בְּעָרֵב שַׁבָּת, וּבְרַבִּיעֵי
וּבְחַמִּישֵׁי - מִתָּר. אָמְרוּ עָלָיו עַל יוֹסֵף הַכֹּהֵן,
שֶׁלֹּא נִמְצָא כְּתָב יָדוֹ בֵּיד נִכְרֵי מַעוֹלָם.

יא. מֵלֵא מַיִם לְהַשְׁקוֹת בְּהֵמָתוֹ - מִשְׁקָה
אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל - אֲסוּר.
לִקַּט עֲשָׂבִים לְהַאֲכִיל בְּהֵמָתוֹ - מֵאֲכִיל

אחרינו ישראל. אם בשביל ישראל – אסור. במה דברים אמורים? בנכרי שאין מכירו, אבל נכרי שמכירו – הרי זה אסור, מפני שמרגילו ועושה עמו לשבת אחרת, וכלם שעשאן ישראל, בין אנוסין, בין שוגגין, בין מזדינן, בין מטעין – הרי זה אסור.

יב. אין מפליגין בספינה ביים הגדול פחות משלשה ימים קדם לשבת. במה דברים אמורים? ביוֹרד לדבר הרשות, אבל ביוֹרד לדבר מצוה, אפלו בערב שבת – מתר. ופוסק עמו על מנת לשבת, ואינו שוכת. דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך, ומצור לצידן, אפלו בערב שבת – מתר.

יג. ספינה הבאה ביים – אין עולין מתוכה ליבשה, אלא אם כן היו בתוך התחום עד שלא חשכה. מעשה ברבן גמליאל וזקנים, שהיו באין בספינה, וקדש עליו היום. אמרו לרבן גמליאל: מה אנו לירד? אמר להם: מתר, שצופה הייתי, והיינו בתוך התחום עד שלא חשכה, אלא שנטרפה הספינה פעמים הרבה. באותה שעה עשה נכרי אסקליא⁸ לירד בו. אמרו לו: מה אנו לירד? אמר להם: הואיל ולא בפנינו עשה – מתרין אנו לירד בו, וירדו בו רבן גמליאל והזקנים.

יד. מלבן של מטה, ושל עריסה ונקליטי המטה, ליוחים של סקבים וכרעי שלחן, ויד של סכין – הרי זה לא יחזיר. ואם החזיר – פטור. ובלבד שלא יתקע. ואם תקע – חייב חטאת. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היו רפין – נוטל ומחזיר.

טו. מטלטלין את השופר להשקות בו את התינוק. מטלטלין את הקרקש ואת הפנקס לתינוק בשבת. אין מקרקשין, לא את הזוג ולא את הקרקש לתינוק בשבת. מטלטלין את הפנקס ואת המראה לכסות בהן את

הכלים, ואין רואין במראה. ואם היתה קבועה בכתל – מתר. אין מטלטלין, לא את המקבת, ולא את המקדח, ולא את הקשתניות, לא יכה במקבת על גבי מפסלת, ולא יקדיח בקשתניות, כדרך שעושה בחול. כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה – הרי הן ככל הכלים, ומטלטלין אותן.

טז. כפה⁷, בין חקוק ובין שאינו חקוק – מטלטלין אותו בשבת, ולא אמרו "חקוק" אלא לענין טמאה. מדוכה – אם יש בה שום, מטלטלין אותה. ואם לאו – אין מטלטלין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מדוכה קטנה הנתנת על גבי שלחן – הרי היא כקערה ומטלטלין אותה. רבי יוסי אומר: צרור, ואבן המקרולת – כזית. כאגוז וכביצה – נוטלו ומקנח בו את רגליו. רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר משום אביו: מלא היד.

מסכת שבת פרק חמשה עשר

א. בראשונה היו אומרים: שלשה כלים נטלין בשבת, מקצוע של דבלה, וזומא – ליסטרטא של קדרה, וסכין קטנה שעל גבי השלחן. חזרו להיות מוסיפין והולכין, עד שאמרו: כל הכלים נטלין בשבת, חוץ מן המסר הגדול ויתר של מחרשה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף העגול של ספינה. רבי יוסי אומר: אף צפרן גדולה. רבי נחמיה אומר: אפילו טלית, אפילו תרוד – אין נטלין אלא לצרף. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים: אין נטלין אלא לצרף. ובית הלל אומרים: לצרף ושלא לצרף.

ב. דלת של תבה ומגדל ושדה – נוטלין ולא מחזירין. דלת של לול, ושל בית תרנגולין – לא נוטלין ולא מחזירין. דלת מטה שנשברה – היא ושבריה נטלין בשבת. מכבש⁸ שנשבר

⁸ הנרסה על פי הירושלמי שבת פב ע"ב.

⁶ סלם או כבש.

⁷ שם כלי שיש לו בית קבול.

מְטַלְטְלִין אוֹתָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עוֹרוֹת עֲבוּדִין וְשְׂאִינָן עֲבוּדִין - מְטַלְטְלִין אוֹתָן. אָבֵל גְּזִי צֶמֶר, וְאֲנִיצִי פֶשֶׁתָן, וְלִשׁוֹנוֹת שֶׁל אֲרֻמָּן, וּמוֹכִין - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

ח. מְטַלְטְלִין אֵת הַחֹדֶשׁ בַּשַּׁבָּת, וּמְטַלְטְלִין מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם, אָבֵל לֹא בַגְּבוּלִין. מַעֲלִין אֵת הַמְדַמֵּעַ בְּאֶחָד וּמֵאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: נוֹתֵן עֵינָיו בְּאֶחָד מֵהֶן וְאוֹכֵל אֵת הַשָּׂאָר.

ט. שְׂבָרֵי עֲרֻכָה - לְכַסּוֹת בְּהֵן אֵת פִּי הַחֲבִיבוֹת. שְׂבָרֵי זְכוּכִית - לְכַסּוֹת בְּהֵן אֵת פִּי הַפֶּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: וּבִלְבַד שִׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכְתָן. שְׂבָרֵי עֲרֻכָה - לְצַק בְּתוֹכָן מִקְפָּה, שְׂבָרֵי זְכוּכִית - לְצַק לְתוֹכָן שְׁמֹן לְתִינוּק. חֲבִיבֵי שְׁנַתְגָּלָה, וְאֲבָטִיחַ שְׁנָקָר - נוֹטְלִין וּמְנִיחִין בְּמִקּוֹם הַמְּצַנֵּעַ.

י. מְטַלְטְלִין אֵת הַחֶצֶב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל צְבִיִּים. וְאֵת הַחֹדָדִל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל יוֹנִים. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְטַלְטְלִין שְׂבָרֵי זְכוּכִית מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל נְעִמְיוֹת. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: אִם כֵּן, יִטְלְטְלוּ חֲבִילֵי זְמוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל פִּילִין? זֶה הַכֵּלֶל: כֹּל שֶׁהוּא מִן הַמוֹכֵן - מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְכֹל שְׂאִינוֹ מִן הַמוֹכֵן - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. מֵיִם שְׁנַתְגָּלוּ - מְטַלְטְלִין אוֹתָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִן לְבִהְמָה - דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אוֹמֵר: כֹּל עֲצָמָן אֲסוּר לְקַיֵּמָן מִפְּנֵי סַכַּנְתָּ נַפְשוֹת.

יא. חֲבִילֵי קֶשׁ וְחֲבִילֵי עֲצִים וְחֲבִילֵי יָרְדִין, אִם הִתְקַיְּנָן לְמֵאָכֵל בִּהְמָה - מְטַלְטְלִין אוֹתָן. וְאִם לֹא - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם נִטְלִין בְּאֶחָת יָד - מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְאִם לֹא - אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

- הוּא וּשְׂבָרֵי נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. מְגוּפַת חֲבִיבֵי שְׁנַתְגָּרָה - הִיא וּשְׂבָרֵיהֶּן נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. לֹא יִסְפוֹת מִמֶּנָּה שְׂבָר, לֹא לְסִמְךָ בְּהַ כְּרַעֵי מִטָּה וְלֹא לְכַסּוֹת בְּהֵן אֵת הַכְּלִים. זְרָקָה לְאֶשְׁפָּה - הִיא וּשְׂבָרֵיהֶּן אֵין נִטְלִין בַּשַּׁבָּת. שְׂבָרֵי תַנּוּר יִשָּׁן - אֵין נִטְלִין בַּשַּׁבָּת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: נִטְלִין. הַעִיד רַבִּי יוֹסִי מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, עַל שְׂבָרֵי תַנּוּר יִשָּׁן שְׁנַטְלִין בַּשַּׁבָּת, וְעַל כַּסּוּיֹו שְׂאִין צְרִיף בֵּית יָד. אֵין נִטְלִין בְּמוֹט בַּשַּׁבָּת, אָבֵל נוֹטְלִין בְּשֵׁנִים. שְׁלֶשֶׁה וְאַרְבָּעָה - אֲסוּר.

ג. קָנָה שֶׁהִתְקִינוּ בַעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת פּוֹתַח וְנוֹעַל בּוֹ. אִם הָיָה קָשׁוּר וְתְלוּי - פּוֹתַחִין וְנוֹעַלִין בּוֹ. וְאִם לֹא - אֵין פּוֹתַחִין וְנוֹעַלִין בּוֹ. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִתְקַן אִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ קָשׁוּר, וְאִף עַל פִּי שְׂאִינוֹ תְלוּי. מִקָּל שֶׁעָשָׂה בְּרֵאשׁוֹ מִסְמֵר, לְהִיּוֹת נוֹטֵל בּוֹ אֵת הַפֶּת מֵאַפְּאִפִּירוֹת⁹ - הָרִי הִיא כְּדוֹקָרָן, וּמְטַלְטְלַת בְּחֶצֶר.

ד. מְטַלְטְלִין אֵת הַמְשָׁלִיא¹⁰ לְהַעֲלוֹת בְּהַ דְּלִי אוֹ קִיתוֹן שֶׁל דְּבִלָּה. כִּלְכֵּלָה - לִישֵׁב עֲלֶיהָ תְּרַנְגְּלַת. בְּהֵמָה שְׁנַפְּלָה לְתוֹךְ הַבוּר - עוֹשִׂין לָהּ פְּרוֹנָסָה בְּמִקּוּמָהּ, בְּשִׁבִיל שְׁלֵא תָמוּת.

ה. אֵין מִפְּנִין אֵת הָאוֹצֵר בְּתַחֲלָה בַּשַּׁבָּת. אָבֵל עוֹשֶׂה בּוֹ שְׁבִיל, כְּדִי שִׁיְהֵא נִכְנָס וְיוֹצֵא.

ו. חֶצֶר גְּדוּלָה שִׁירַד בְּהַ גְּשָׁמִים, וְהָיָה בְּהַ בֵּית אָבֵל אוֹ בֵּית הַמִּשְׁתָּה, מִבֵּיא תְּבֵן בְּקַפָּה וּמְרַדָּד, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִרְדַּד בִּידוֹ וּבְקַפָּה כְּדָרָךְ שְׁעוֹשֶׂה בְּחוּל. נְסָרִים שֶׁל בֵּית אוֹמֵן - אִף עַל פִּי מְשׁוּפִין וְאִף עַל פִּי שְׁמַתְקִינִין - מְטַלְטְלִין אוֹתָן.

ז. חֲבָלִים שֶׁל טַבְּחִין, וְטוּמוֹס שֶׁל שְׁטָרוֹת, וְעוֹרוֹת שְׂאִינָן עֲבוּדִין, אִם הִתְקַיְּנָן בַּעַל הַבַּיִת - מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְאִם לֹא - אֵין

¹⁰ מוֹלָג.

⁹ כַּפֵּא שְׁמֹנִיחִים עֲלֵיו סְפָרִים וְהוּא שֶׁל עֵץ וְעַגֵל וּמִתְקַפֵּל וְנִסְגָּר וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִפְתָּח, וְיֵשׁ שְׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ שְׁלֹחָן.

יב. חבילי אַזוב, הסָאָה, והקורנית - שֶׁהַכְּנִיסָן לְעֵצִים - אֵין אוֹכֵל מֵהֵן בַּשַּׁבָּת. לְמֵאֵל בְּהֵמָה - אוֹכֵל מֵהֵן. קוֹטֵם וְאוֹכֵל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְטֵם בְּכָלִי. מוֹלֵל וְאוֹכֵל - וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִמְלוֹל בְּכָלִי הַרְבֵּה - דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מוֹלֵל בְּרֵאשִׁי אֲצַבְעוֹתָיו וְאוֹכֵל, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִמְלוֹל בְּיָדַיִם הַרְבֵּה כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחֹל. וְכֵן בַּחֲמִיתָה¹¹, וְכֵן בַּפְּגִים¹², וְכֵן בַּשְּׂאֲרֵי כָל הַתְּבַלִּין.

יג. שְׁחָלִים שֶׁטָּרְפָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת - נוֹתֵן לְתוֹכָן חֶמֶץ וְשֶׁמֶן. וְאֵין טוֹרְפָן אֲלֵא מֵעֶרֶב, וּמִמְשִׁיךְ אֶת הַחֲמִיתָה, וְנוֹתֵן לְתוֹכָן. חֲדָל שֶׁשֶּׁחֲקוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת - מִבֵּיא דְבִשׁ וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְאֵין טוֹרֵף אֲלֵא מֵעֶרֶב. שׁוֹם שֶׁרִסְקוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת - מִבֵּיא גְרִיסִין וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְאֵין טוֹרֵף אֲלֵא מֵעֶרֶב. אֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֵּלַח בְּמִדּוּף שֶׁל עֵץ, אֲבָל מְרַסְקֵן הוּא בִּיד שֶׁל סִכִּין וּבְעֵץ הַפְּרוּר וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. אֵין מְרַסְקִין דְּבִלָּה וְגִרוּגָרוֹת וְתְרוּבִין לְפָנֵי זְקֵנִים בַּשַּׁבָּת. אֲבָל מְרַסֵּק הוּא בִּיד שֶׁל סִכִּין וּבְעֵץ הַפְּרוּר, וְאֵין חוֹשֵׁשׁ.

יד. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת - מִנְפַח עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא בְקִנּוּן וְלֹא בַתְּמַחֲוֵי. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מִנְפַח בְּקִנּוּן וּבַתְּמַחֲוֵי, אֲבָל לֹא בַשְּׁבִלָּא וְלֹא בַנְּפֵה, וְלֹא בַכְּבֵרָה, כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחֹל. רַבִּי דוֹסְתַאי בֶּן רַבִּי יֵנְאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר: מוֹלְלִין אֶת הַמְּלוּל וּמִצִּיעִין אֶת הַמוֹצֵעַ, וְאוֹפִין אֶת הָאֶפוּי, וּמִבְּשָׁלִים אֶת הַמְּבָשֵׁל.

מִסְכַּת שַׁבָּת פְּרָק שֵׁשֶׁה עָשָׂר

א. אֵין עוֹקְרִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף מְרֻשׁוֹת הַיַּחֲדֵי, וְאֵין צְרִיף לומר מְרֻשׁוֹת הַרְבִּים. אֲבָל דּוֹחִין בְּהֵן עַד שֶׁיִּכְנָסוּ כֶּלֶן. כּוֹפִין אֶת הַסֵּל בַּפְּנֵי הָאֶפְרוּחִים שֶׁיַּעֲלוּ וְשִׁירְדוּ עֲלֵיהֶן, וְאִסּוּר לְטַלְטְלוֹ.

ב. כִּיצַד מְסִיעִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם-טוֹב? נוֹפְחִין בְּחוֹטְמוֹ, וְנוֹתְנִין דָּד לְתוֹךְ פִּיו, וְאוֹחוֹ בּוֹלֵד שֶׁלֹּא יִפּוֹל. רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: מְרַחֲמִין הֵיינו עַל בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּיוֹם-טוֹב. קוֹשְׁרִין אֶת הַטְּבוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: נוֹהֲגִין הֵיינו, אֶף חוֹתְכִין. טוֹמְנִין אֶת הַשְּׁלֵיאַ כְּדֵי שֶׁלֹּא יוֹצֵן הַלֹּד, כְּגוֹן בְּסִפְלָה שֶׁל שֶׁמֶן וּבְכִסּוֹת, וּבְקַפְּפָה שֶׁל תְּבֵן, וּמְהַלְקִטִין לְמִילָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אִם לֹא הִלְקִיט - חַיֵּב מִיתָה. וְכוֹרֵף עֲלֶיהָ חוֹטֵי צֶמֶר וְחוֹטֵי פֶשֶׁתָן, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְשֹׁר. וּמְזַלֵּף עֲלֶיהָ אֶת הַחֲמִין. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאֵדִם מְזַלֵּף אֶת הַחֲמִין עַל גְּבֵי מַכְתּוֹ.

ג. כָּל זְמַן שְׁעוֹסֵק בְּמִילָה - חוֹזֵר אֶף עַל צִיצִין שְׂאִין מְעַכְבִּין אֶת הַמִּילָה, פֶּרֶשׁ, אֵין חוֹזֵר אֲלֵא עַל צִיצִין הַמְּעַכְבִּין בְּלָבָד.

ד. בֶּן שְׁבַעָה - דּוֹחִין עֲלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. בֶּן שְׁמֹנֶה - אֵין דּוֹחִין עֲלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. סֶפֶק בֶּן שְׁבַעָה, סֶפֶק בֶּן שְׁמֹנֶה - אֵין דּוֹחִין עֲלָיו אֶת הַשַּׁבָּת. בֶּן שְׁמֹנֶה - הָרִי הוּא כְּאֶבֶן, וְאֵין מְטַלְטֵלִין אוֹתוֹ. אֲבָל אִמּוֹ שׁוֹחֶה עֲלָיו וּמִנִּיקְתּוֹ. אֵין גּוֹדֵר טְמֵאָה מִן הַמֵּת, לֹא בְּאֵדָם וְלֹא בְּכָלִים. אֵין מְטַמֵּא לֹא בְּדִיבָה וְלֹא בְּצִרְעַת, אֵין זוֹקֵק לְיִבּוּם וְאֵינוֹ פּוֹטֵר מִן הַיִּבּוּם. וְאֵינוֹ מֵאֲכִיל בַּתְּרוּמָה, וְאֵין פּוֹסֵל מַתְרוּמָה, וְאֵינוֹ נוֹחַל וְאֵינוֹ מְנַחֵל. פֶּרֶשׁ מִמֶּנּוּ אֲכָר - הָרִי הוּא כְּאֶבֶר מִן הַחֵי. וּבִשְׂר - הָרִי הוּא כְּבֶשֶׂר מִן הַחֵי. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל זְמַן שֶׁהוּא חֵי - אֵינוֹ לֹא כְּחֵי וְלֹא כְּמֵת. מֵת - הָרִי הוּא כְּמֵת לְכָל דְּבָר. וְאִיזְהוּ בֶּן שְׁמֹנֶה? כָּל שֶׁלֹּא כָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁיו. רַבִּי אוֹמַר: סִימְנֵיו נִכְרִין בוֹ, צִפְרָנָיו וְשִׁעְרוֹ שֶׁלֹּא גָמְרוּ. וּכְדֶרֶךְ שֶׁבֶן שְׁמֹנֶה בְּאֵדָם נִפְלֵ, כֶּף בֶּן שְׁמֹנֶה בְּבַהֲמָה גִּסָּה נִפְלֵ. וְכֵן אֲרַבְּעָה בְּדָקָה. רַבִּי שֶׁמְעוֹן אוֹמַר: כָּל שֶׁשָּׁהָה שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּאֵדָם - אֵינוֹ נִפְלֵ, שְׁנָאֵמַר (בַּמְדָּבָר יח, טז): "וּפְדוּנוּ מִבֶּן חֲדָשׁ תַּפְּדֶה". וְכָל שֶׁשָּׁהָה שְׁמֹנֶה יָמִים

¹² הַגְּרָ"א גָּרַם: בַּפְּגִים.

¹¹ בַּגְּמָרָא: 'אֲמִיתָה', וְהוּא שֵׁם שֶׁל צִמָּח בּוֹשְׂמִי.

בְּבַהֲמָה - אֵינּוּ נֶפֶל, שְׁנָאֲמַר (וַיִּקְרָא כב, כז):
 "וּמִיּוֹם הַשְּׁמַיִם יִהְיֶה יָרֵצָה" וְגו'.

ה. נֶסֶת לְרֵאשׁוֹן וְמַת, לְשָׁנֵי וְמַת, לְשְׁלִישֵׁי -
 לֹא תִנְשָׂא; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל אָמַר: לְשְׁלִישֵׁי תִנְשָׂא, לְרַבִּיעֵי לֹא
 תִנְשָׂא. הֵיטָה יוֹלְדֵת זָכָרִים וְהֵן נְמוּלִים
 וּמֵתִים. מָלָה רֵאשׁוֹן וְמַת, שְׁנֵי וְמַת, שְׁלִישֵׁי
 לֹא תִמּוֹל; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
 אָמַר: שְׁלִישֵׁי תִמּוֹל, רַבִּיעֵי לֹא תִמּוֹל.

מַעֲשֵׂה בֶּאֱרֻבַע אֲחִיוֹת בְּצַפּוּרִי, שְׁמָלָה
 רֵאשׁוֹנָה וְמַת, שְׁנֵינָה וְמַת, שְׁלִישִׁית וְמַת, וְכֹא
 מַעֲשֵׂה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְאָמַר,
 רַבִּיעִית לֹא תִמּוֹל. אָמַר רַבִּי נֶתָן: כְּשֶׁהִיְתִי
 בַּמַּדִּינָה שֶׁל קְפוּטָקִיָּא - הֵיטָה שֵׁם אִשָּׁה
 אַחַת שֶׁהֵיטָה יוֹלְדֵת זָכָרִים וְהֵן נְמוּלִין
 וּמֵתִים. מָלָה רֵאשׁוֹן וְמַת, שְׁנֵי וְמַת, שְׁלִישֵׁי
 הַבֵּיאוֹת לְפָנֵי, רֵאִיתִי שֶׁהֵיָּה יְרוּק. נֶסֶת־כַּלְתִּי
 בּוֹ וְלֹא מִצְאָתִי בּוֹ דָם בְּרִית. אָמְרוּ לִי: מַה
 אָנוּ לְמוֹלוּ? אָמַרְתִּי לָהֶם: הַמֵּתִינּוּ לוֹ עַד
 שְׁיִכָּנֵס בּוֹ דָם. הַמֵּתִינּוּ לוֹ וּמְלוּהוּ, וְחָיָה.
 וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ וְנֶתָן הַבְּבִלִי' עַל שְׁמִי.

ו. הַמְשׁוּךְ - צָרִיף שְׁיִמּוֹל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר:
 מְשׁוּךְ לֹא יְמוֹל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִסְכָּן. אָמְרוּ לוֹ:
 הֲרֵבָה מְלוֹ בֵּימֵי בֶּן כּוֹזִיבָא, וְהָיוּ לָהֶם בְּנִים
 וְלֹא מֵתוּ, שְׁנָאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יז, יג): "הַמּוֹל
 יְמוֹל" - אִפְלוּ מֵאָה פְּעָמִים'. וְאוֹמַר (שֵׁם יז,
 יד): "אֵת בְּרִיתִי הִפְרָ" - 'לְרַבּוֹת אֵת
 הַמְשׁוּךְ'.

ז. מִי שְׁנוֹלֵד מֵהוּל, וְגַר שְׁנַתְּגִיר מֵהוּל,
 וְתִינוּק שֶׁעֲבַר זְמַנּוֹ, וְשֶׁאָר כָּל הַנְּמוּלִין - אֵין
 מְלִין אוֹתָן אֲלָא בַּיּוֹם. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָמַר: בְּזִמְנֵי אֵין מְלִין אוֹתוֹ אֲלָא
 בַּיּוֹם. עֲבַר זְמַנּוֹ - מְלִין אוֹתוֹ בֵּין בַּיּוֹם בֵּין
 בַּלֵּילָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אִם
 הָיָה מְסַרְבֵּל בְּבֶשֶׂר - רּוֹאִין אוֹתוֹ בְּשֻׁעָה
 שְׁמַתְקָשָׁה, אִם נִרְאָה עַרְל - מְלִין אוֹתוֹ, וְאִם
 לֹא - אֵין מְלִין אוֹתוֹ.

ח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַזִּין לְמִילָה שֶׁהִיא בְּמִקּוֹם
 פְּרִי? שְׁנָאֲמַר (וַיִּקְרָא יט, כג): "וְעַרְלָתָם
 עָרְלָתוֹ אֵת פְּרִיו"; וְאוֹמַר (בְּרֵאשִׁית יז, יד):

"וְעָרַל זָכַר אֲשֶׁר לֹא יְמוֹל אֵת בֶּשֶׂר עָרְלָתוֹ"
 - 'מִמִּקּוֹם שֶׁהוּלֵד נִכַּר אִם זָכַר אִם נִקְבָּה,
 מִשֵּׁם מְלִין אוֹתוֹ'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 אֶלְעָזָר: לֹא נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל עַל
 מִי שְׁנוֹלֵד מֵהוּל - שְׁצָרִיף לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ דָם
 בְּרִית, מִפְּנֵי שֶׁהִיא עָרְלָה כְּבוּשָׁה, עַל מַה
 נִחְלְקוּ? עַל גַּר שְׁנַתְּגִיר כְּשֶׁהוּא מֵהוּל, שְׁבִית
 שְׁמַאי אוֹמְרִים: צָרִיף לְהִטִּיף מִמֶּנּוּ דָם
 בְּרִית; וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: אֵין צָרִיף.

ט. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, עַל מִי שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר
 שְׁבַת וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת - שֶׁהוּא חֵיב, עַל מַה
 נִחְלְקוּ? עַל מִי שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שְׁבַת
 וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת, שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר מַחִיב חֲטָאת
 וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אֵי
 אַתָּה מוֹדֵה בְּמִי שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר שְׁבַת
 וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת שֶׁהוּא חֵיב, שֶׁהַחֲלִיף אֵת
 זְמַנּוֹ?! אַף מִי שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל בְּעֶרֶב שְׁבַת
 וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת יֵהָא חֵיב שְׁכֵן הַחֲלִיף אֵת זְמַנּוֹ!
 אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּמִי
 שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל אַחַר שְׁבַת וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת
 שֶׁהוּא חֵיב, שְׁאֵינּוּ בְּקוּם מוֹל', תֹּאמַר בְּמִי
 שֶׁהֵיָּה לוֹ לְמוֹל עֶרֶב שְׁבַת, וּמְלוֹ בְּשַׁבַּת, יֵהָא
 חֵיב, שְׁכֵן בְּקוּם מוֹל'?! אָמַר לוֹ רַבִּי
 אֶלְעָזָר: נוֹתֵר יוֹכִיחַ! שְׁמַאֲמַשׁ בְּקוּם
 אָכוּל', וְאִם אָכְלוּ לְמַחֵר - הָרִי זֶה חֵיב! אָמַר
 לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתִּי בְּנוֹתֵר שְׁכֵן
 אֵינּוּ בְּקוּם אָכוּל בּוֹ בַּיּוֹם, תֹּאמַר בְּמִילָה,
 שְׁכַל יוֹם בְּקוּם מוֹל'?

י. מִפְּקַחִין עַל סֶפֶק נִפְשׁוֹת בְּשַׁבַּת, וְהַזְרִיז -
 הָרִי זֶה מְשַׁבֵּחַ! וְאֵין צָרִיף לְטוֹל רְשׁוֹת
 מִבֵּית דִּין. כִּיצַד? נֶפֶל לָם וְאֵין יָכוֹל לְעֻלוֹת,
 טְבַעָה סְפִינָתוֹ בֵּינָם וְאֵינָה יָכוֹלָה לְעֻלוֹת -
 יוֹרְדִין וּמַעֲלִין אוֹתוֹ מִשֵּׁם, וְאֵין צָרִיף לְטוֹל
 רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. נֶפֶל לְבוֹר וְאֵין יָכוֹל לְעֻלוֹת
 - עוֹקְרִין לוֹ חוֹלְאִי וְיוֹרְדִין וּמַעֲלִין אוֹתוֹ
 מִשֵּׁם, וְאֵין צָרִיף לְטוֹל רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין.
 תִּינוּק שְׁנִכְנַס לְבֵית וְאֵין יָכוֹל לְצֹאֵת -
 שׁוֹבְרִין דְּלַתוֹת הַבַּיִת, וְאִפְּלוּ הָיוּ שֶׁל אָבֶן,
 וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִשֵּׁם, וְאֵין צָרִיף לְטוֹל רְשׁוֹת
 מִבֵּית דִּין. מַכְבִּין וּמְפַסְקִין לְדִלְקָה בְּשַׁבַּת.

והזריז - הרי זה משבח, ואין צריך לטול רשות מבית דין.

יא. מי שנשכו נחש - קורין לו רופא ממקום למקום, ושוחטין לו תרנגלת, וגוזזין לו פרשינין. אוכל ואינו צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: צריך לעשר.

יב. מחמין חמין לחולה בשבת, בין להשקותו ובין לרפאותו, ואין אומרים: 'המתינו לו שמא יחיה', אלא ספקו דוחה שבת, ולא ספק שבת זו, אלא ספק שבת אחרת. ואין אומרים שיעשו דברים בנכרים ובקטנים, אלא בגדולים שבישראל. אין אומרים: יעשו דברים הללו על פי נשים, על פי נכרים; אלא מצטרפין דעת ישראל עמהן.

יג. אמר רבי יוסי: מניין לפקוח נפש שדוחה שבת? שנאמר (שמות לא, יג): "את שבתתי תשמרו"; יכול במילה ועבודה ופקוח נפש? תלמוד לומר: 'אך' - חלק; פעמים שאתה שובת, פעמים שאי אתה שובת. רבי אליעזר אומר: מילה דוחין את עליה השבת. מפני מה? מפני שחיבין עליה כרת לאחר זמן! והרי דברים קל וחמר, ומה אם על אבר אחד ממנו - דוחה את השבת, דין הוא שידחה השבת על כלו. אמרו לו: ממקום שבאת, מה להלן ודאי ולא ספק, אף כאן ודאי ולא ספק. אמר רבי עקיבא: וכי במה החמירה תורה, בעבודה או בשבת? החמירה בעבודה יתר משבת, שהעבודה דוחה את השבת ואין שבת דוחה אותה. והרי דברים קל וחמר, ומה עבודה שדוחה את השבת - ספק נפשות דוחה אותה, שבת שעבודה דוחה אותה - אינו דין שספק נפשות דוחה אותה? הא למדת, שספק נפשות דוחה את השבת.

יד. רבי אחא אמר משום רבי עקיבא: הרי הוא אומר (שמות כב, א): "אם במחצרת ימצא הגנב וגו', בעל הבית מהו? ודאי או ספק? הוי אומר: ספק. אם הורגין נפש

להחיות נפש בספק, דין הוא שידחו את השבת להחיות נפש בספק, הא לא נתנו מצות לישראל אלא לחיות בהן, שנאמר (ויקרא יח, ה): "אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" - יחי בהן ולא שימות בהן; אין לה דבר עומד בפני פקוח נפש, חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים. במה דברים אמורים? שלא בשעת הגזרה, אבל בשעת הגזרה, אפילו מצוה קלה שבקלות - אדם נותן נפשו עליה, שנאמר (ויקרא כב, לב): "ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל כי אני ה' מקדשכם". ואומר (משלי טז, ד): "כל פעל ה' למענהו".

מסכת שבת פרק שבעה עשר

א. אמר רבי יהודה: אימתי אמרו נותנין לתלויה ביום-טוב? בזמן שנתן לתוכה מערב יום-טוב. לא נתן לתוכה מערב יום-טוב - לא יתן לתוכה ביום-טוב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: טורף אדם חבית יינה בשמריה, ונותן לתלויה ביום-טוב. מסגנין את הביצה בסודרין ובכפיפה מצרית. נוטל בכברה ונותן לתוך האבוס. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מערין לכברה בשבת.

ב. אין שורין את החלתית בשבת. רבי יוסי אומר: בצונן - מתר, בחמין - אסור. אין מזלחין את הבית בכל מיני זלחין, אבל ממלא חבית מים, ושופך ושונה, ואינו חושש. גורפין מלפני הפסם ומסלקין לצדדין מפני הרעי - דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים: כאן וכאן מסלקין לצדדין.

ג. הקש שישן עליו מערב שבת - מנענעו בשבת. לא ישן עליו מערב שבת - לא ינענעו בידו בשבת. מכבש של בעלי בתים שהתירו להיות נוטל הימנו את הכלים - נוטל את המקל ואת הלוחחים ומחזירין לשדה, מפני שהן כלים. כל שיש בו דברים

הַנְּטָלִין וְדַבְרִים שְׁאִין נְטָלִין - נוֹטְלוּ וְנוֹטְלִין הַיָּמָנָה, וּמְחִזְרוּ לְמַקוֹמוֹ.

ד. בית הלל אומרים: מגביהין מעל השלחן עצמות וקלפין. בית שמאי אומרים: מסלק את הטבלא כלה ומנערה. זכריה בן אבקילוס לא היה נוהג, לא כדברי בית שמאי, ולא כדברי בית הלל, אלא נוטל ומשליך לאחר המטה. אמר רבי יוסי: ענותנותו של רבי זכריה בן אבקילוס שרפה את ההיכל.

ה. מקנחין בזנב הסוס, ובזנב הפרה, ובזנב שועל, ובמפה של קוצין, ובשער של שועל, ובלבד שלא יקנח בידו ובמפה כדרך שעושה בחול.

ו. פרות שנתפזרו - מלקט אחד אחד ואוכל. נתערכו לו פרות בפרות - בורר ואוכל בורר ומניח על השלחן; בורר ומשליך לפני בהמתו. בדיק אלו בפני עצמו ואלו בפני עצמן, או שלקט מתוכן עפר וצרורות - הרי זה חייב.

ז. פגה שטמנה בתבן, וכן חררה שטמנה בגחלים, אם מגלה מקצתה - נוטל. ואם לאו - אינו נוטל. אלעזר בן תדאי אומר: תוחבן בשפוד או בסכין ונוטלן בשבת.

ח. אין מטבילין את הכלי על גבי מימיו לטהרו ביום-טוב, ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן בשבת - דברי רבי. ויחכמים אומרים: מטבילין את המים ביום-טוב, ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן, אבל לא להטבילן. כלים שנטמאו באב הטמאה - אין מטבילין אותן ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. אבל ממלא הוא כוס או דלי או קתון לשתות, ומחשב עליהן ומטבילן, טובל כדרך מטמאה חמורה, ואין צריך לומר מטמאה קלה.

ט. קורע אדם את העור שעל פי החבית של יין ושל מוריס, ובלבד שלא יתכנן לעשות זניק. אין פותחין לפסין סתומות. רבן שמעון בן גמליאל מתייר.

י אין סכין את הפלים בשביל ליפותן. אם לנאותן להשתמש בהן - מתיר. לא יתן אדם שמן על גבי טבלא של שיש להתעגל עליה, לפי שאין סכין, ואין נופחין, ואין מדיחין את הקרקע ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת.

יא. הרוחץ במערה וכמי טבריא, ונסתפג אפלו בעשר אלונטיאות לא יביאם בידו. וכן עשרה בני אדם במדה הזאת, ואם צריך להם - ממתיין להם עד שינגב ונוטלן ובא לו. לא יתן אדם שמן על גבי ראשו וילך למרחץ, אבל סך כל גופו ומקנח כל גופו אבר אבר. מוליך אדם שמן הרבה באלונטיאות הרבה למרחץ, וסך כל גופו אבר אבר ומקנח כל גופו אבר אבר, ואינו חושש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: טרקלין שהסיק מערב שבת מטיל ביום שבת, לא הסיקו מערב שבת, לא יטיל בה ביום השבת.

יב. אין מגרדין במגרדת ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. רבן שמעון בן גמליאל מתייר. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: שאם היו ידיו מלכלכות בטיט ובצואה - מגרדן כדי שלא יטנפו את כליי.

יג. הרוחץ בחמי טבריא, לא יזלפו עליו אחרים, אבל מזלף הוא על ידי עצמו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף לא יזלף הוא על ידי עצמו, מפני שמרבה הבל ומכבה את הקרקע, אבל רוחץ כדרך וזולה.

יד. רבי שמעון בן אלעזר אומר, בית שמאי אומרים: אין הורגין את המאכלת בשבת, ובית הלל מתירין. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר, בית שמאי אומרים: אין פוסקין צדקה לעניים בשבת בבית הכנסת, אפלו להשיא יתום ויתומה, ואין משוכיין בין איש לאשתו, ואין מתפללין על החולה בשבת; ובית הלל מתירין.

טו. המפלה את כליי - הרי זה מולל וזורק, ובלבד שלא יהרג. אבא שאול אומר: נוטל וזורק ובלבד שלא ימלול. לא יפלה אדם את כליי ברשות הרבים מפני הכבוד. רבי יהודה

אומר: אף בחול אין עושין אפקטוין ברשות הרבים מפני הכבוד.

טז. לא ישטיח אדם את כליו ברשות הרבים לנגבן אפלו מן הזעה. אין רצים בשבת כדי להתעמל, אבל מטיל כדרכו אפלו כל היום כלו, ואינו חושש. בהמה שאכלה פרות הרבה - מטילין אותה בחצר בשביל שלא תמות.

יז. אין מבקרין את המומין ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. אם לבו ביום - מבקרין את המומין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

מסכת שבת פרק שמונה עשר

א. כתב המהלך תחת הצורות ותחת הדיוקנאות - אין מסתכלין בו. ולא עוד, אלא אף בחול אין מסתכלין בדיוקנאות, משום שנאמר (ויקרא יט, ד): "אל תפנו אל האלילים" וגו'. רבי יוסי הגלילי אומר: אם ראית צדיק שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך - הקדים על ידו שלשה ימים או אחר על ידו שלשה ימים, כדי שתצא עמו בדרך, מפני שמלאכי שלום מליין אותו, שנאמר (תהלים צא, יא): "כי מלאכיו יצנה לך" וגו'. ואם ראית רשע שיצא לדרך ואתה מבקש לצאת לאותה הדרך - הקדים עליו שלשה ימים או אחר עליו שלשה ימים, כדי שלא תצא עמו לדרך, מפני שמלאכי שטן מליין אותו, שנאמר (תהלים קט, ו): "הפקד עליו רשע" וגו'.

ב. רבי שמעון בן אלעזר אומר: השושבינין וכל בני חפה מפסיסין על מנותיהן, שאם הותירו - מחזירין לשדה. מפסיס אדם את אורחיו ואורחיו מפסיסין זה עם זה, כדי שיטול חלקו תחלה, לא שיטול שלו ושל חברו. מונה אדם את אורחיו כמה בפנים כמה בחוץ, וכמה מנות צריך שיתקן להם - מן הפתב ששל גבי הכתל, אבל לא מן הטבלא, ולא מן הפנקס, כדרך שהוא עושה בחול.

ג. מחשב אדם יציאותיו כמה הוציא בתוך ביתו, וכמה הוציא לפועליו, וכמה הוציא לאורחיו, מן הכתל שהוא לשעבר, אבל לא מן הכתל שהוא לעתיד לבא. מוציא אדם כמה שיש לו בתוך ביתו ונותן לפני האורחיו, כגון אגוזים תמרים וקליות. רבי אלעזר אומר: או חסר או יתר.

ד. המכתבין שבפרקים - אין קורין בהן, אם היה דבר שהוא צריך מדינה - מתר. כל השבונות שהוא צריך להן, בין שעברו ובין לעתיד לבא - אין מחשבין אותן בשבת. השבונות שאין אלא מה בכך - מחשבין אותו בשבת.

ה. לא יטיל אדם על שפת של מדינה כדי שתחשוף ויכנס וירחוץ, ולא על התחום כדי שתחשוף ויביא פרות, אבל מחשיף הוא לשמור ומביא פרות בידו ואינו חושש.

ו. לא יאמר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? רבי יהושע בן קורח אומר: אומר אדם לחברו: 'הנראה שתעמד עמי לערב'? אין מחשיכין על התחום להביא את הבהמה, אם היתה חוץ לתחום - קורא לה והיא באה.

ז. מחשיכין על התחום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי מת. זה הכלל אמר אבא שאול: כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני להחשיף עליו. ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים, ואומר לו: 'אם לא מצאת במקום פלוני - הבא במקום פלוני'; 'אם לא מצאת במנה - הבא במאתים'; רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: ובלבד שלא יאמר לו סכום מקח.

ח. נכרי שהביא חלילין בשביל ישראל בשבת - לא יספוד בהן אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר. עשו לו ארון וחרפו לו קבר - לא יקבר בו אותו ישראל, אבל ישראל אחר - מתר.

ט. פרות שיצאו חוץ לתחום וחרזו בשוגג - יאכלו. במזיד - לא יאכלו. רבי נחמיה

אומר: חזרו למקומן - יאכלו. למקום אחר - לא יאכלו. החזירן חרש שוטה וקטן, בין למקומן בין למקום אחר - הרי אלו יאכלו.

י. כלים ששבתו בעיר, וכן כלים של אחרים ששבתו בתוך העיר - הרי אלו כאנשי העיר ויש להם אלפים אמה לכל רוח, מה שהביא נכרי מחוץ לתחום - לא יזיז ממקומן.

יא. נותנין כלי מיקר¹³ וכלי מתכות על גבי כרסו של מת. ופוקקין לו את נקביו, ועליו אָמַר שלמה (קהלת יב, ו): "עד אשר לא ירתק" וגו'. רבי שמעון בן אלעזר אומר: הרוצה לאמץ את עיני המת בשבת - נופח יין בחוטמו ונותן שמן בשני ריסי עיניו, והן מתאמצין מאליהן. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפילו קטן בן יומו חי מחללין עליו את השבת, ואפילו דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת, שכל זמן שאדם חי - עוסק במצות, לפיכך מחללין עליו את השבת, מת - בטל מן המצות, לפיכך אין מחללין עליו את השבת. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: אפילו קטן בן יומו חי - אין משמרין אותו, לא מן החלדה ולא מן העכברים, שהכלב רואה אותו ובורח. ואפילו עוג מלך הבשן מת משמרים אותו מן החלדה ומן עכברים, שכל זמן שאדם חי מוראו מטל על הבריות, שנאמר (בראשית ט, ב): "ומוראכם וחתכם יהיה" וגו'. מת - בטל מוראו מן הבריות.

יב. מי שהחשיך בדרך - נותן כיסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי - מניחו על החמור. הגיע לחרצר החיצונה - נוטל את הכלים הנטלים בשבת. ושאניס נטלין, מתיר את החכלים והשקים נופלים. רבי שמעון אומר: אם היה עליו שליף¹⁴ מלא - נכנס תחתיו ומפרקו. במה דברים אמורים? בנכרי המכירו, אכל בנכרי שאין מכירו - מהלך אחריו עד שמגיע לביתו.

יג. איזו המראה? כל שמרביצו ועוקם את צנארו ונותן מים וכרשינין כאחד. איזהו הוא הלעטה? כל שמאכילה מעמד, ונותן מים בפני עצמן וכרשינין בפני עצמן. מהלקטין ארזין ותרנגולין ויוני הודסאות, נותנין לפניהן מים, ואין צריך לומר שמהלקטין. אין מהלקטין ליוני שובך וליוני עליה. ולצפרין שקננו בטפיח ובכימה. ואין נותנין לפניהן מים. ואין צריך לומר שאין מהלקטין.

יד. נדרי שבת - מפירין אותן בשבת. מפני מה אמרו נדרי שבת מפירין אותן בשבת? שאם חשקה ולא הפר - אינו יכול להפר.

טו. המשמר זרעים מפני עופות, ומקשאות מפני חיות - משמר כדרךך בשבת, ובכלבד שלא יספק, ולא ירקד, ולא יטפח, כדרך שעושה בחול.

טז. השוכר את הפועל לשמור לו את הפרה ולשמור לו את התינוק - לא יתן לו שכרו של שבת, לפיכך אין אחריותו עליו בשבת. אם היה שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע - נותן לו שכרו של שבת, לפיכך אחריותו עליו בשבת. לא יאמר לו: 'תן לי שכרי של שבת', אלא אומר לו: 'תן לי שכרי של עשרה ימים'.

יז. לא עולין באילן, ולא רוכבין על גבי בהמה, ולא שטיין על פני המים, ולא מספקין, ולא מטפחין, ולא מרקדין ברשות היחיד, ואין צריך לומר ברשות הרבים.

¹⁴ שק

¹³ כלים שמביאים קרירות, כגון כלי זכוכית.

<p>21</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קז • ירושלמי: יומא כ • תוספתא: שבת יב נ"ך: ירמיה וז • רמב"ם: אבל ח</p>
<p>22</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ל 30</p>	<p>א' דראש חודש תמוז עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קח • ירושלמי: יומא כא • תוספתא: שבת יג נ"ך: ירמיה חט • רמב"ם: אבל ט</p>
<p>23</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>א 1</p>	<p>ב' דראש חודש תמוז עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קט • ירושלמי: יומא כב • תוספתא: שבת יד נ"ך: ירמיה יא • רמב"ם: אבל י</p>
<p>24</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ב 2</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קי • ירושלמי: יומא כג • תוספתא: שבת טו נ"ך: ירמיה יב-יג • רמב"ם: אבל יא</p>
<p>25</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ג 3</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קיא • ירושלמי: יומא כד • תוספתא: שבת טז נ"ך: ירמיה יז-יח • רמב"ם: אבל יב</p>
<p>26</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ד 4</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קיב • ירושלמי: יומא כה • תוספתא: שבת יז נ"ך: ירמיה טז-יז • רמב"ם: אבל יג</p>
<p>27</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ה 5</p>	<p>קרח, פרק ד עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:31 בבלי: שבת קיג • ירושלמי: יומא כו • תוספתא: שבת יח נ"ך: ירמיה יח-יט • רמב"ם: אבל יד</p>

Candle Lighting 8:14 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:44 זמן מוצש"ק

וְעַר עַם אִיזוּ מִתּוֹזֶדָה פֶּאֶרְן אִיבְעַרְשְׁטן, הָאֵט אִים דְּעַר אִיבְעַרְשְׁטַעַר
 לִיב אִפְלוּ וְזַעַן עַר אִיזוּ נִשְׁט רְאוּי דְּעַרְצוּ, אִון דְּעַר אִיבְעַרְשְׁטַעַר נְעַמְט
 אַוְעַק דִּי צֶאֶרְן פּוֹן אִים.

(ספר המדרות אות תשיבה סיון מ"ח)